

ANG SIMBAHAN NI JESUKRISTO SA MGA SANTOS SA ULAHING MGA ADLAW • HULYO 2015

Liahona

**Kabilin sa Pioneer: Paglaum
sa Kalig-on sa Kalag, p. 14**

**Ang Tanan Wala Mawala: Mga Leksyon
gikan sa Kinabuhi ni Propeta Joseph, p. 20**

**Unsaon sa Pagkinabuhi nga
Matarung sa Dautan nga Kalibutan, p. 26**

Pagpangandam sa Pagsulod sa Templo, pp. 56, 76, 78, 79

"Busa, bisan kinsa nga magapatalinghug niining akong mga pulong, ug magatuman niini, mahisama siya sa usa ka tawong but-an, nga nagtukod sa iyang balay ibabaw sa bato:

"Ug unya mibundak ang ulan, ug mibul-og ang mga baha, ug mihuros ang mga hangin, ug mihapak niadtong balaya; apan kadto wala mapukan: kay natukod man ibabaw sa bato."

Mateo 7:24–25

Ang mga balud sa Atlantic Ocean miigo sa baybayon sa Maine, USA panahon sa Hurricane Sandy, 2012.

MGA MENSAHE

- 4 Mensahe sa Unang Kapangulohan: Maayo Ang Tanan**
Ni Presidente Dieter F. Uchtdorf
- 7 Mensahe sa Visiting Teaching: Balaan nga mga Kinaiya ni Jesukristo—Mapasayloon ug Maloloy-on**

LABING IMPORTANTING MGA ARTIKULO

- 14 Mga Pioneer: Ehemplo sa Kalig-on alang Kanato Karon**
Ni Elder Marcus B. Nash
Kat-uni kon sa unsang paagi ang diwa sa pioneer mahimong kalig-on alang kanato karon.

- 20 Ang Pagtungha sa Basahon ni Mormon**
Ni Matthew S. Holland
Sama ni Joseph Smith, dili kinahanglan nga hingpit ang inyong kinabuhi aron mahimong gamhanang instrumento sa mga kamot sa Dios.

- 26 Pag-ani sa mga Ganti sa Pagkamatarung**
Ni Elder Quentin L. Cook
Unsaon nato pagtagamtam ang mga ganti sa pagkamatarung diha sa atong mga pamilya?

- 34 Relihiyon ug Gobyerno**
Ni Elder Wilford W. Andersen
Ang mga Santos sa Ulahing mga Adlaw adunay responsibilidad nga mahimong maayo nga mga lumulupyo bisan asa man sila magpuyo.

MGA DEPARTAMENTO

- 8 Notebook sa Abril 2015 nga Komperensya**
- 10 Unsa ang Atong Gituohan: Balaan ang Organisasyon sa Simbahan**
- 12 Mga Balita sa Simbahan**
- 38 Mga Tingog sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw**
- 80 Hangtud sa Sunod Natong Panagkita: Kabahin sa Nating Karnero ug Karnero**
Ni Presidente James E. Faust

ANAA SA HAPIN

Atubangan: Paghulagway pinaagi ni Dan Burr. Sulod sa atubangang hapin: Gilitrasyon ni Robbie George/National Geographic Creative. Sulod sa luyo nga hapin: Gilitrasyon ni Richard M. Romney.

46

42 Puno sa Kinabuhi ug Kalagsik

Ni Randal A. Wright

Buhata kini nga praktis sa inyong kinabuhi ug kamo makabaton og mas maayong panglawas, mas maayong kalagsik, ug mas dakong inspirasyon.

46 Mga Haligi sa Kalig-on sa Hungary

Ni McKelle George

Ang ebanghelyo ni Jesukristo naghatag og paglaum, hugot nga pagtuo, ug kalig-on sa mga young adult sa Hungary.

Tan-awa kon inyo bang makit-an ang Liahona nga gitago dinhi niini nga isyu.

Timaan: Humana ang linya: “Gana-han kong makita ang templo. . .”

48

48 Jesukristo—Atong Prinsipe sa Kalinaw

Ni Elder Russell M. Nelson

Ang bugtong tinubdan sa kamatuoran ug mahangturong kalinaw mao si Jesukristo.

51 Mubo ug Direkta**52 Andam na Ba nga Modawat sa Melchizedek Priesthood?**

Pagkat-on og dugang kabahin sa panumpa ug pakigsaad sa priesthood.

56 Pagpangandam sa Pagsulod sa Balay sa Ginoo

Ni Elder Kent F. Richards

Samtang kamo mopalambo sa inyong lebel sa espirituhanong pagkahingkod, kamo magtinguha sa pagpangandam alang sa ug pagsulod sa templo.

60 Pagpangita og Paagi nga Makapasaylo

Ni Bonnie Brown

Unsaon ninyo pagpasaylo kon ingon og imposible sa pagkalimot sa kasakit?

62 Poster: Pagsabwag og Kahayag**63 Ang Musika sa Akong Kinabuhi**

Ni Sabrina de Sousa Teixeira

Akong nabuntog akong kahadlok sa pagpakigbahin sa akong talento.

66

64 Makig-istorya Ko sa Dios isip usa ka Higala

Ni Elder Juan A. Uceda

Ang Langitnong Amahan mahimo ninyong pinakasuod nga higala. Pag-ampo Kaniya ug Siya maminaw.

66 Ang Biyahe ni Anna

Ni Jessica Larsen

Sa dihang si Anna miabut sa Amerika, walay siyay kaila ug walay makasulti sa iyang pinulongan. Dayon iyang nahinumdu-man ang tambag sa iyang mama nga mag-ampo.

70 Ang Langitnong Amahan Motubag sa Akong mga Pag-ampo

Ni George R.

Nasayud ko nga makatabang ko sa akong ig-agaw pinaagi sa pagpuasa ug pag-ampo.

71 Kanta: Dali, Sunod Mo Kanako

Nila ni John Nicholson ug Samuel McBurney

72 Panahon sa Kasulatan: Ang Sambingay sa mga Talanton

Ni Jean Bingham

74 Atong Pahina**75 Mga Kard sa Templo****76 Unsay Atong Buhaton sulod sa Templo?**

Ni Carolyn Colton

78 Moadto Ko Didto sa Umaabut nga Adlaw

Ni Mary N.

Andam nako nga mosulod sa templo.

79 Linain nga Saksi: Unsay akong bation kon mosulod sa templo?

Ni Elder Neil L. Andersen

Internasyonal nga magasin sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw nga giimpronta sa Cebuano

Ang Unang Kapanguloan: Thomas S. Monson,
Henry B. Eyring, Dieter F. Uchtdorf

Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles:

Boyd K. Packard, L. Tom Perry, Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks,
M. Russell Ballard, Richard G. Scott, Robert D. Hales, Jeffrey R.
Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd
Christofferson, Neil L. Andersen

Editor: Craig A. Cardon

Mga Adviser: Mervyn B. Arnold, Christoffel Golden,
Larry R. Lawrence, James B. Martino, Joseph W. Sitati

Tigdumalang Direktor: David T. Warner

Direktor sa Operasyon: Vincent A. Vaughn

Direktor sa mga Magasin sa Simbahan:

Allan R. Loyborg

Business Manager: Garff Cannon

Tigdumalang Editor: R. Val Johnson

Luyo-luyo sa Tigdumalang Editor: Ryan Carr

Assistant sa Publikasyon: Lisa Carolina López
Team sa Pagsulat ug Pag-edit: Brittany Beattie, David Dickson,
David A. Edwards, Matthew D. Flitton, Lori Fuller, Garrett H. Garff,
LaRene Porter Gaunt, Mindy Anne Leavitt, Michael R. Morris, Sally
Johnson Odekirk, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough, Richard M.
Romney, Paul VanDenBerghe, Marissa Widdison

Tigdumalang Direktor sa Art: J. Scott Knudsen

Direktor sa Art: Tadd R. Peterson

Team sa Pagdesinyo: Jeanette Andrews, Fay P. Andrus,
Mandie M. Bentley, C. Kimball Bott, Tom Child, Nate Gines,
Colleen Hinkley, Eric P. Johnsen, Susan Lofgren, Scott M. Mooy,
Mark W. Robison, Brad Teare, K. Nicole Walkenhorst

Coordinator sa Intellectual Property:

Collette Nebeker Aune

Tigdumala sa Produksyon: Jane Ann Peters

Team sa Produksyon: Connie Bowthorpe Bridge, Julie Burdett,
Katie Duncan, Bryan W. Gygi, Denise Kirby, Ginny J. Nilson,
Gayle Tate Rafferty

Prepress: Jeff L. Martin

Direktor sa Pag-impronta: Craig K. Sedgwick

Direktor sa Pagpang-apud-apod: Stephen R. Christiansen

Paghubad: Francisco M. dela Cruz

Ipadala ang subskripsyon, mga pangutana, ug mga
taho ngadto sa *Dateline Philippines* sa *Liahona*, The
Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, Temple Drive,
Greenmeadows Subdivision, Quezon City 1110, Metro Manila,
Philippines o sa P. O. Box 1505, Ortigas Center, Emerald Avenue,
Pasig 1600, Metro Manila, Philippines. Numero sa telepono 635-
9183. Presyo sa subskripsyon sa Pilipinas, P48 matag tuig, P4.00
matag gula, gawas sa mga espesyal nga isyu.

Sa pag-subscribe ug pag-renew sa magasin, bisitahi ang <http://store.lds.org>. Palihug ayaw kalimti sa pagbutang sa imong ward/
branch isip address asa ipadala ang imong subskripsyon.

Kon dunay mga pangutana mahitungod sa subskripsyon palihug
tawag sa Church's Global Service Center (GSC) sa 1800-8-680-
3950 alang sa mga subscriber sa PLDT ug Smart o 1800-1-441-
0687 alang sa mga subscriber sa Globe.

Isumiter ang mga manuskrito ug mga pangutana online sa
liahona.lds.org; kon ipadala ngadto sa *Liahona*, Room 2420, 50
East North Temple Street, Salt Lake City, UT 84150-0024, USA; o
i-e-mail sa: liahona@dscchurch.org

Liahona (usa ka termino sa Basahon ni Mormon nga nagpasabut
nga "kompas o direktor") gimantala sa Albanian, Armenian,
Bislama, Bulgarian, Cambodian, Cebuano, Chinese, Chinese
(simplified), Croatian, Czech, Danish, Dutch, English, Estonian,
Fijian, Finnish, French, German, Greek, Hungarian, Icelandic,
Indonesian, Italian, Japanese, Kiribati, Korean, Latvian, Lithuanian,
Malagasy, Marshallese, Mongolian, Norwegian, Polish,
Portuguese, Romanian, Russian, Samoan, Slovenian, Spanish,
Swahili, Swedish, Tagalog, Tahitian, Thai, Tongan, Ukrainian, Urdu,
ug Vietnamese. (Ang kasagad magkalahi sa pinulongan.)

© 2015 sa Intellectual Reserve, Inc. Tanang mga katungod
gigahin. Gigamit sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa
Ulahing mga Adlaw nga may pagtugot. Gi-impronta sa Tinipong
Bansa sa Amerika. Gi-impronta sa Pilipinas.

Ang teksto ug biswal nga materyal diha sa *Liahona* mahimong
kopyahan alang sa sulagma, dili pangkomersyo nga paggamit sa
simbahan o panimalay. Ang biswal nga materyal dili mahimong
kopyahan kon kini adunay mga pagdili diha sa linya sa kredito
sa maong artwork. Ang mga pangutana kinahanglan ipadala
ngadto sa Intellectual Property Office, 50 East North Temple Street,
Salt Lake City, UT 84150, USA; e-mail: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada:

July 2015 Vol. 18 No. 7. LIAHONA (USPS 311-480)
Cebuano (ISSN 1096-5114) is published monthly by The Church
of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt
Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$10.00 per year;
Canada, \$12.00 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid
at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of
address. Include address label from a recent issue; old and new
address must be included. Send USA and Canadian subscriptions
to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription
help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard,
American Express) may be taken by phone. (Canada Poste
Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send all UAA to CFS (see DMM 707.4.12.5).

NONPOSTAL AND MILITARY FACILITIES: Send address changes to
Distribution Services, Church Magazines, P.O. Box 26368,
Salt Lake City, UT 84126-0368, USA.

Mga Ideya sa Family Home Evening

Kini nga isyu naglangkob og mga artikulo ug mga kalihokan nga magamit alang sa family home evening. Ang mosunod mao ang duha ka ideya.

"Ang Pagtungha sa Basahon ni

Mormon," pahina 20: Bisan pa sa iyang
personal nga mga kahuyang, si Joseph
Smith nahimong instrumento sa mga
kamot sa Ginoo samtang naningkamot
siya sa pagsunod sa Manluluwas. Kita
usab mahimong mga instrumento sa mga
kamot sa Ginoo kon maningkamot kita
nga molambo ug mahimong mas sama ni
Jesukristo. Paghunahuna sa mainampoong
paagi sa paghimo og tumong sa tinagsa
ug isip usa ka pamilya. Mahimong hisgutan
ninyo ang mga kalig-on ug mga talento sa
matag miyembro sa pamilya ug maghisgot
kon unsaon ninyo paggamit ang inyong
mga kalig-on sa pagtabang sa usag usa nga
makab-ot ang matag tumong. Hisguti kon

unsaon ninyo paggamit ang inyong mga
kalig-on sa pagpadayon sa buhat sa Ginoo,
sama sa gibuhat ni Propeta Joseph Smith.

"Ang Biyahe ni Anna,"

pahina 66:
Hunahunaa ang pagtabang sa inyong
pamilya nga makadiskobre ug makapreser-
bar sa mga istorya gikan sa inyong family
history. Mahimong magplano kamo sa
pag-interbyu og apohan, mobasa og mga
journal sa pamilya ug ubang mga doku-
mento, o mo-browse sa FamilySearch.org.
Sa mosunod nga family home evening,
ipakigbahin ang mga istorya ug hisguti kon
sa unsa nga paagi nga ang inyong mga
katigulangan mga bayani. Ikonsiderar ang
pagdugang sa mga istorya ngadto sa sek-
syon sa "Memories" sa FamilySearch.org.

SA INYONG PINULONGAN

Ang *Liahona* ug ubang mga materyal sa Simbahan anaa sa daghang pinulongan sa lan-
guages.lds.org.

MGA HILISGUTAN NIINI NGA ISYU

Ang mga numero nagrepresentar sa unang pahina sa artikulo.

Basahon ni Mormon, 20
Buhat, 4
Gobyerno, 34
Home teaching, 51, 80
Hugot nga Pagtuo, 14,
20, 38, 40, 41, 63, 66, 70
Jesukristo, 48
Joseph Smith, 20
Kalinaw, 26, 40, 48
Kalipay, 26
Kalooy, 7, 20
Kamalaumon, 4

Kasulatan, mga, 20, 40
Kauswagan, 26
**Organisasyon sa Simba-
han,** 10
Pag-ampo, 64, 66, 70
Pagkakabig, 39
Pagkamatarung, 26
Pagkamatinuoron, 38
Paglaum, 14, 46
Pagpadayag, 42
Pagpasaylo, 7, 51, 60
Pagpuasa, 70

Pagsulay, mga, 20, 40,
66, 70
Pamilya, 26, 64, 66
Panaghiusa, 14
Panglawas, 42
Pioneer, mga, 4, 14, 66
Priesthood, 52
Relihiyon, 34
Talento, mga, 63, 72
Templo, mga, 56, 75, 76,
78, 79
Visiting teaching, 80

**Ni Presidente
Dieter F. Uchtdorf**

Ikaduhang Magtatambag sa Unang Kapangulohan

MAAYO ANG Tanan

Samtang maghunahuna ko kabahin sa atong pioneer nga panulundon, usa sa akong mahinumduman mao ang himno nga “Dali, Dali Kamo mga Santos” (*Mga Himno ug mga Awit sa mga Bata*, nu. 2). Kadtong mibuhat sa taas nga panaw padulong sa Walog sa Salt Lake kanunay mokanta niining himno panahon sa ilang paglakaw.

Nasayud gyud ko nga dili maayo ang tanan alang niining mga Santos. Sila misinati og mga sakit, kainit, kakapoy, katugnaw, kahadlok, kagutom, kasakit, katahap, ug gani kamatayon.

Bisan pa man nga sila adunay rason sa pagsinggit, “Dili maayo ang tanan,” sila nakapalambo og kinaiya nga dili gyud nato malikayan nga madayeg karon. Wala nila igsapayan ang ilang mga kalisud alang sa mahang-turong mga panalagin. Sila mapasalamaton sa ilang mga kahintang. Bisan pa sa ebidensya sa kalisud, sila kinasingkasing nga mikanta uban sa ilang tibuk kalag, “Maayo ang tanan!”

Ang atong pagdayeg sa mga pioneer haw-ang lang kon dili nato kini ikonsiderar sa atong kaugalingon. Mohisgot ko og pipila sa ilang mga kinaiya nga nakapadasig nako samtang namalandong ko sa ilang sakripisyo ug pasalig.

Kalooy

Ang mga pioneer nag-alima sa usag usa bisan unsa pa ang ilang sosyal, ekonomiya, o politikanhon nga background. Bisan kon kini nakapahinay sa ilang paglambo, nakapalisud nila, o nagkinahanglan og personal nga sakripisyo ug trabaho, sila nagtinabangay.

Sa atong kalibutan nga dinasig sa tumong ug mapihigon, ang mga tumong sa indibidwal o grupo mas mag-una pa

kaysa pag-atiman sa uban o sa paglig-on sa gingharian sa Dios. Sa karon nga katilingban, ang pagkab-ut og pihong ideyolohiya nga mga tumong mahimong makita nga sukod sa atong bili.

Ang paghan-ay ug pagkab-ut sa mga tumong mahimong maayo kaayo nga butang. Apan kon ang kalampusan sa pagkab-ut sa mga tumong makapahimo nato sa pagbaliwala o pagpasakit sa uban, ang bili niana nga kalampusan mahimong sobra ra ka kaayo.

Ang mga pioneer nag-atiman sa ilang mga ka-grupo, apan ila usab nga gikonsiderar kadtong nagsunod kanila, nananom sila alang sa mga pundok sa nagsunod nga karwahe.

Sila nasayud sa kalig-on sa pamilya ug mga higala. Ug tungod kay sila nagtinabangay sa usag usa, sila nalig-on. Ang mga higala gitratar nga sama sa pamilya.

Ang mga pioneer nagsilbi nga maayong pahinumdom nganong kita mopalayo sa tintasyon nga magkinaugalingon ug, hinoon, magtinabangay, malooy, ug mohigugma sa usag usa.

Trabaho

“Dali, dali, kamo mga Santos.”

Kini nga hugpong sa mga pulong nahimong awit sa nagluya nga mga tigbiyahe. Lisud kaayo hunahunaon kon sa unsang paagi nagkugi kining halangdong mga tawo. Ang paglakaw maoy usa sa kinasayunang butang nga ilang nabuhat. Silang tanan kinahanglang magkahiusa sa pag-sangkap og pagkaon, pag-ayo sa mga karwahe, pag-atiman sa mga hayop, pagpangalagad sa masakiton ug sa huyang, pagpangita ug pagkolekta og tubig, ug pagprotektar sa

ilang kaugalingon gikan sa nagsingabut nga kakuyaw sa panahon ug sa daghang sa peligro sa kamingawan.

Sila momata matag buntag nga adunay klarong mga katuyoan ug tumong nga nasabtan sa tanan: aron sa pag-serbisyo sa Dios ug sa ilang isig katawo ug aron makaabut sa Walog sa Salt Lake. Matag adlaw kadtong mga katuyoan ug tumong klaro ngadto kanila; sila nasayud unsay angay nilang buhaton ug ang kalamboan sa matag adlaw mahinungdanon.

Sa atong panahon—diin daghan na kaayo sa atong gitinguha sayon nalang kaayong makab-ot—makatintal sa pagtalikod o pag-undang kon ang dalan sa unahan may pagkalibaong o tungason kaayo alang kanato. Niining mga panahona, makapadasig kanato nga maghunahuna og maayo niadtong mga kalalakin-an, kababayan-an, ug kabataan nga wala magpapgugong sa sakit, kalisud, kasakit, ug gani kamatayon diha sa ilang gipili nga dalan.

Ang mga pioneer nakakat-on nga ang pagbuhat sa lisud nga mga butang makadasig ug makalig-on sa ilang lawas, hunahuna, ug espiritu; makapalambo sa ilang pagsabut sa ilang diosnong kinaiya; ug makapadako sa ilang kalooy ngadto sa uban. Kini nga kinaiya naglig-on sa ilang mga kalag ug nahimong panalangin ngadto kanila sukad nahan ang ilang pagtabok sa mga kapatagan ug kabukiran sa dugayng panahon.

Pagkapositibo

Sa dihang ang mga pioneer mikanta, sila mikanta sa ikatulo nga leksyon: “Maglipays paglakaw.”

Kini maoy usa sa dakong kasulian [ironies] sa atong panahon nga kita napanalanginan sa hilabihan ug bisan pa man dili kita kaayo nagmalipayon. Ang mga katingalahan sa kauswagan ug teknolohiya makapasanap ug naghatag kanato og daghang seguridad, kalingawan, diha-diha nga katagbawan, ug kasayon. Apan daghan gihapon sa atong palibut nga atong makita nga dili malipayon.

Ang mga pioneer, kinsa hilabihan ang pagsakripisyo, nagpadayon nga wala ug nagkulang sa nag-unang mga kinahanglanon aron mabuhi. Sila nakasabut nga ang kalipay dili moabut isip resulta sa swerte o sulagma lang. Sigurado nga dili kini moabut bisan kon ang tanan natong mga pangandoy matinuod. Ang kalipay wala magagikan sa panghitabo sa gawas. Kini nagagikan sa atong kaugalingon—dili igsapayan kon unsay nahitabo sa atong palibut.

Ang mga pioneer nasayud niini, ug uban niana nga diwa sila nakakaplag og kalipay sa matag sirkumstansya ug pagsulay—bisan niadtong mga pagsulay nga nakaapekto sa kinailadman nga bahin sa ilang pagkatawo.

Mga Pagsulay

Usahay kita mohinumdom sa gilahunay sa mga pioneer ug mosulti nga, “Maayo na lang gyud nga wala ko mabuhi nianang panahon.” Apan naghunahuna ko kon kadtong maisugong mga pioneer, kon sila nakakita pa kanato karon, dili kaha mosulti sa samang kabalaka.

Bisan tuod ang panahon ug sirkumstansya nausab, ang mga baruganan sa pagsagubang sa mga pagsulay ug

PAGTUDLO GIKAN NIINI NGA MENSAHE

Mahimo ninyong sugdan pinaagi sa pagkanta “Dali, Dali, Kamo mga Santos” (*Mga Himno ug mga Awit sa mga Bata*, nu. 2) niadtong inyong gibisitan. Mahimo kamong mopakigbahin og kasinatian sa dihang kamo o usa ka tawo nga inyong nailhan misunod sa samang mga baruganan sa kalooy, trabaho, o pagka-positibo. Kon dasigon, makapamatuod kamo sa mga panalangin gumikan sa pagsunod niining mga baruganan ug makasaad niadtong inyong gibisitan nga sila makadawat sa samang mga panalangin.

malampusong mag-uban sa pagpuyo isip maamumahon ug mabungahong komunidad ubos sa Dios wala gyud mausab.

Gikan sa mga pioneer kita makakat-on sa pagbaton og hugot nga pagtuo ug pagsalig sa Dios. Kita makakat-on og kalooy alang sa uban. Kita makakat-on nga ang trabaho ug kakugi makapanalangin kanato dili lang sa temporal apan sa espiritwal nga paagi usab. Kita makakat-on nga ang kalipay anaa kanatong tanan dili igsapayan sa atong mga kahimtang.

KABATAN-ONAN

Pagtipig og usa ka Talaan

Gikomparar ni Presidente Uchtdorf ang atong panahon ngadto sa mga panahon sa mga pioneer. Samtang wala kamo motabok sa kapatagan, kamo sama sa mga pioneer kay sa inyong gihunahuna! Makapakita usab kamo og kalooy, kakugi, ug kamalaumon. Ug sama sa atong nahibaloan nga ang mga pioneer nagpakita niini nga mga hiyas tungod sa mga talaan nga ilang gitipigan, ang inyong mga kaliwatan makaila usab ninyo pinaagi sa inyong journal.

Paggahin og pipila ka minuto sa pagtala og gamay mahitungod sa inyong kaugalingon diha sa inyong journal. Makasulat kamo mahitungod sa espirituhanong mga butang, sama sa kon giunsa ninyo sa pag-angkon og pagpamatuod o pagbuntog og mga hagit uban sa tabang sa Langitnong Amahan. Makatabang usab kamo sa inyong mga apo sa sungkod (kinsa makabasa sa inyong journal sa umaabut!) aron masayud unsa nga matang ang inyong inadlaw nga kinabuhi. Unsa nga mga proyekto ang inyong gihimo sa eskwelahan? Unsay hitsura sa inyong kwarto? Unsa ang inyong paborito nga handumanan sa inyong pamilya?

Sa inyong pagsugod sa pagsulat og ginagmay matag adlaw, dili lamang kamo makakita nga mas klaro kon giunsa kamo pagtabang sa Langitnong Amahan sa inyong inadlaw nga kinabuhi, sama sa liyang paggiya sa mga pioneer, apan kamo nagbilin usab og kabilin alang sa inyong kaugalingong kaliwatan sa umaabut.

Ang labing maayo nga paagi nga atong mapasidungan ug magpakita og pasalamat sa mga pioneer mao ang pagkaminud-anon ngadto sa mga sugo sa Dios, kalooy ug paghigugma sa atong isig ka tawo, ug kakugi, pagkapositibo, ug hingpit nga kalipay nga gipakita sa mga pioneer diha sa ilang kinabuhi.

Kon ato kining buhaton, kita makatabok sa daghang katuigan, gunitan ang kamot niadtong halangdong mga pioneer, ug dungan nga mokanta kanila: “Maayo ang tanan! Maayo ang tanan!” ■

MGA BATA

Pagsunod sa Ehemplo sa mga Pioneer

Si Presidente Uchtdorf mipakigbahin og pipila ka mga paagi nga ang mga pioneer mipakita og gugma alang sa Langitnong Amahan. Makasunod kamo sa ilang ehemplo. Aniay pipila ka ideya aron kamo makasugod.

KALOoy

- ☐ Padad-i og sulat o daliti og makalipay ang usa ka tawo nga nagmasulub-on.
- ☐ Pagtabang og kauban sa klase sa iyang homework.

TRABAHO

- ☐ Paghimo og Tumong. Paghimo og butang matag adlaw karong bulana sa pagtabang ninyo sa pagkab-ot sa inyong tumong.
- ☐ Pagtabang sa inyong mga ginikanan sa pag-andam sa panihapon.

KAMALAUMON

- ☐ Paghimo og lista sa 10 ka malipayon nga mga butang sa inyong kinabuhi.
- ☐ Pahiyom sa tanan nga inyong makit-an.

Tun-i sa mainampuon paagi kini nga materyal ug tinguhaa nga masayud unsa ang angay nga ipakigbahin. Sa unsang paagi nga ang pagsabut sa kinabuhi ug tahas sa Manluluwas makapalampo sa inyong hugot nga pagtuo diha Kaniya ug mopanalangin niadtong inyong giamuma pinaagi sa visiting teaching? Alang sa dugang nga impormasyon, adto sa reliefsociety.lds.org.

Balaan nga mga Kinaiya ni Jesukristo: Mapasayloon ug Maloloy-on

Kini kabahin sa sunod-sunod nga mga Mensahe sa Visiting Teaching nga naghulagway sa mga kinaiya sa Manluluwas.

Ang pagsabut nga si Jesukristo mapasayloon ug maloloy-on kanato makatabang kanato sa pagpasaylo ug maluoy sa uban. “Si Jesukristo mao ang atong Ehemplo,” miingon si Presidente Thomas S. Monson. “Ang Iyang kinabuhi usa ka kabilin sa gugma. Ang masakiton nga Iyang giayo; ang linupigan nga Iyang gibayaw; ang makasasala nga Iyang giluwat. Sa katapusan ang masuk-anong panon sa katawhan mihunos sa Iyang kinabuhi. Ug bisan pa madungog gikan sa bungtod sa Golgota ang mga pulong: ‘Amahan pasayloa sila; kay wala sila makasabut sa ilang ginabuhar’—usa ka halangdong pagpadayag sa kapuangod ug gugma diha sa pagkamortal.”¹

Kon kita mopasaylo sa mga tawo sa ilang mga kalapasan, ang atong Langitnong Amahan mopasaylo usab kanato. Si Jesus mihangyo nga “magmaloloy-on [kamol], maingon nga maloloy-on man ang inyong Amahan” (Lucas 6:36). “Ang

pagpasaylo sa *atong* mga sala adunay mga kondisyon,” miingon si Presidente Dieter F. Uchtdorf, Ikaduhang Magtatambag sa Unang Kapangulohan. “Kinahanglang maghinulsol kita. . . . Dili ba kitang tanan, sa usa o laing panahon, mapainubsanong nangayo og kalooy ug nangamuyo og grasya? Wala ba kita mangandoy sa tibuok kusog ug sa atong mga kalag og kalooy—nga mapasaylo sa mga sayop ug sa mga sala nga atong nahimo? . . . Tuguti nga ang Pag-ula ni Kristo mousab ug motambal sa inyong kasingkasing. Maghigugmaay. Magpinasayloay.”²

Dugang nga mga Kasulatan

Mateo 6:14–15; Lucas 6:36–37; Alma 34:14–16

MUBO NGA MGA SULAT

1. Thomas S. Monson, “Gugma, ang Kahulugan sa Ebanghelyo,” *Liahona*, Mayo 2014, 91.
2. Dieter F. Uchtdorf, “Ang Maloloy-on Magadawat og Kalooy,” *Liahona*, Mayo 2012, 70, 75, 77; emphasis sa orihinal.
3. Jeffrey R. Holland, “The Peaceable Things of the Kingdom,” *Ensign*, Nob. 1996, 83.

Hugot nga Pagtuo, Pamilya, Kahupayan

Gikan sa mga Kasulatan

“Kita angay nga mopasaylo gani sama nga kita gipasaylo,” miingon si Elder Jeffrey R. Holland sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles.³ Ang istorya sa usikan nga anak nagpakita kanato sa duha ka habig sa pagpasaylo: ang usa ka anak napasaylo ug ang usa ka anak nanlimbasug sa pagpasaylo.

Ang manghud nga anak mi-kuha sa iyang kabilin, dali kining gigasto, ug sa dihang miabut ang kagutom, siya nagtrabaho sa pagpakaon og baboy. Ang kasulatan nagsulti nga dihang “nahiu-lian na siya sa pamuot,” siya miuli ug miingon sa iyang amahan nga siya dili na angay pagatawagong nga iyang anak. Apan ang iyang amahan mipasaylo kaniya ug miihaw og tambok nga nating baka aron magsaulog. Ang magulang nga anak miabut gikan nga naguma sa umahan ug nasuko. Iyang gipahinumduman ang iyang amahan nga siya nagserbisyo sa daghang katuigan, wala makalapas sa mga kasugoan, apan “wala ako nimo hatagi bisan na lang untag nating kanding aron makahimo ako sa pagsadya.” Ang amahan mitubag, “Anak ko, sa kanunay nagpakig-uban ikaw kanako, ug ang tanang butang ko imo usab. Apan ang pagsadya ug paglipay kinahanglan himoon ta: kay kining imong igsoon namatay na, apan karon nabuhi siya pag-usab; siya nawala na, apan karon hingkaplagan siya” (tanawa sa Lucas 15:11–32).

Ikonsiderar Kini

Sa unsang paagi ang pagpasaylo makaayo sa tawo nga nagpasaylo?

NOTEBOOK SA ABRIL 2015 NGA KOMPERENSYA

“Unsa nga Ako ang Ginoo namulong Ako namulong; . . . bisan pinaagi sa akong kaugalingon nga tingog o pinaagi sa tingog sa akong mga sulugoon kini managsama ra” (D&P 1:38).

Samtang kamo magribyu sa kinatibuk-ang komperensya sa Abril 2015, inyong magamit kining mga pahina (ug mga Notebook sa Komperensya sa umaabut nga mga isyu) aron sa pagtabang kaninyo sa pagtuon ug paggamit sa bag-o nga mga pagtulun-an sa buhi nga mga propeta ug mga apostoles ug ubang mga lider sa Simbahan.

PROPETIKANHON NGA SAAD

Bililhong mga Panalangin sa Templo

“Sa atong pag-adto sa templo, sa atong paghinumdom sa mga pakig-saad nga atong gihimo didto, mas makabuntog kita sa [atong] mga tintasyon ug makalahutay sa atong mga pagsulay. Sa templo makakaplag kita og kalinaw.

“Ang mga panalangin sa templo bililhon kaayo. Usa niini diin ako mapasalamaton kada adlaw sa akong kinabuhi mao ang nadawat nako ug sa akong asawa, nga si Frances, samtang nagluhod kami sa sagradong altar ug naghimo og mga pakigsaad nga nagbugkos namo sa kahangturan. Walay

panalangin nga mas bililhon ngari nako kay sa kalinaw ug kahupayan nga akong nadawat gikan sa akong kahibalo nga siya ug ako magkauban pag-usab.

“Hinaut nga ang atong Langitnong Amahan mopanalangin nato nga kita makabaton sa espiritu sa pagsimba sa templo, nga kita magmasulundon sa Iyang mga sugo, ug nga kita magmaampingon nga mosunod sa mga lakang sa atong Ginoo ug Manluluwas, nga si Jesukristo.”

Presidente Thomas S. Monson, “Mga Panalangin sa Templo,” *Liahona*, Mayo 2015, 93.

DOKTRINA NGA GIHATAGAN OG GIBUG-ATON

MGA CORNERSTONE SA KAGAWASAN SA TINUOHAN

Kon maghigot kita sa dalan sa espirituhanong kagawasan niining ulahing mga adlaw, angay natong masabtan nga ang matinud-anong paggamit sa atong kabubut-on mag-agad sa atong gibatunan nga kagawasan sa relihiyon. . . .

“Dunay upat ka nag-unang aspeto ang kagawasan sa relihiyon nga kinahanglan natong masandigan ug protektahan isip mga Santos sa Ulahing mga Adlaw.

“Una ang kagawasan nga motuo. Kinahanglan nga walay sawayon, gukuron, o atakihon sa mga tawo, o gobyerno, kon unsa ang iyang gituohan mahitungod sa Dios. . . .

“Ang ikaduha . . . ang kagawasan sa pagpakigbahin sa atong pagtuo ug gituohan ngadto sa uban. . . .

“Ang ikatulo . . . mao ang kagawasan sa pagporma og mga relihiyusong organisasyon, simbahan, sa malinawong pagsimba kuyog sa uban. . . .

Ang ikaupat “mao ang kagawasan sa pagsunod sa atong gituohan—gawasnong paggamit sa atong gituohan dili lang sa panimalay ug sa simbahan apan sa publikong mga dapit usab.”

Elder Robert D. Hales sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, “Pagpreserbar sa Kabubut-on, Pagpanalipod sa Kagawasan sa Relihiyon,” *Liahona*, Mayo 2015, 112.

"ANG PAMILYA: USA KA PAMAHAYAG NGADTO SA KALIBUTAN"

"Adunay tulo ka mga baruganan nga gitudlo sa pamahayag nga sa akong hunahuna nag-kinahanglan gayud og dili matarug nga mga manlalaban. . . .

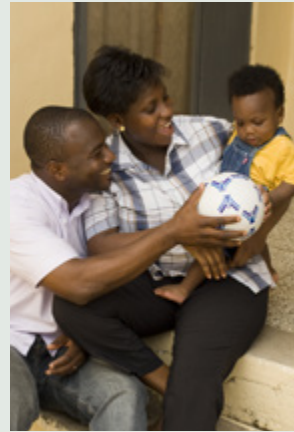
Motabang kita sa pagtukod sa gingharian sa Dios pinaagi sa pagbarug nga maisugon ug ingon nga mga tigpanalipod sa kaminyoon, pagkaginikanan, ug sa panimalay. Ang Ginoo nagkinahanglan kanato nga magmaisugon, makanunayon, ug dili matarug nga mga manggugubat kinsa mopanlipod sa iyang plano ug motudlo sa umaabut nga mga henerasyon sa iyang mga kamatuoran.

Bonnie L. Oscarson, kinatibuk-ang presidente sa Young Women, "Mga Tigpanalipod sa Pamahayag bahin sa Pamilya," *Liahona*, Mayo 2015, 15, 16.

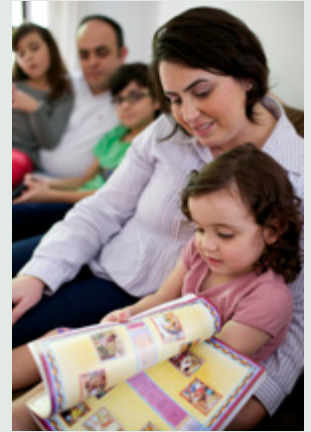
Alang sa dugang nga mga artikulo sa kaminyoon ug pamilya gikan sa kinatibuk-ang sesyon sa mga babaye sa Abril 2015 nga komperensya, tan-awa sa Cheryl A. Esplin, "Pagpuno sa Atong mga Panimalay uban sa Kahayag ug Kamatuoran," 8, ug Carole M. Stephens, "Ang Pamilya Iya sa Dios," 11.

1. Kaminyoon tali sa lalaki ug babaye.

2. Ang tahas sa mga inahan ug mga amahan.

3. Ang pagkabalaan sa panimalay.

MGA ISTORYA GIKAN SA KOMPERENSYA

Unsay nakadapit sa atong pagtagad mas maayo pa ba sa talagsaong istorya? Ang mosunod mao ang tulo sa daghang mga istorya sa nga gipaambit atol sa komperensya:

- Ang sambingay sa magpupugas, unsa kamo nga matang sa yuta? Sa unsang paagi nga ang pag-ila niana nakapausab sa inyong kinabuhi? —Tan-awa sa Dallin H. Oaks, "Ang Sambingay sa Magpupugas," 32.
- Unsa nga makatandog nga mga kasinatian ang nakatabang sa batan-ong inahan nga mobalik ngadto sa ebanghelyo ni Jesukristo? —Tan-awa sa Rosemary M. Wixom, "Naglig-on sa Pagtuo," 93.
- Sa unsang paagi nga ang kulbahinam nga istorya sa duha ka managsuon kinsa natanggong sa sheer canyon makapalambo sa atong pagsabut sa Pag-ula ni Jesukristo? —Tan-awa sa Jeffrey R. Holland, "Asa ang Hustisya, Gugma, ug Kalooy Mag-abut," 104.

Sa pagbasa, pagtan-aw, o pagpaminaw sa mga pakigpulong sa kinatibuk-ang komperensya bisitaha ang conference.lds.org.

BALAN ANG ORGANISASYON SA SIMBAHAN

Ang bag-ong mga miyembro sa Simbahan kanunay makadungog og mga pulong nga wala pa nila madungog kaniadto: mga yawe sa priesthood, pag-set apart, pagpandong sa mga kamot diha sa ulo, bunyag alang sa mga patay, Mutual, Relief Society, ug uban pa. Ug sila makadungog sa pamilyar nga mga pulong nga gigamit sa dili pamilyar nga mga pamaagi: deacon, patriarch, bishop, mga magtatambag, sakrament, calling, release, pagpamatuod, ordinansa, ug daghan pa.

Kon inyong makaplagan ang inyong kaugalingon nga anaa niana nga sitwasyon, ayaw kabalaka. Kon magsige na mo og simba, magtuon

sa kasulatan ug mga leksyon, ug makig-interact sa mga miyembro sa Simbahan, mas inyong masabtan kining mga pulunga. Sa pagkakaran, ayaw pagduha-duha sa pagpangutana sa mga miyembro sa inyong ward o branch; ilang ikalipay ang pagpasabut kaninyo sa bisan unsang butang nga naglibog mo.

Ang mga pulong nga sama niini importante kay kini nagpakita sa doktrina, polisiya, buluhaton, ug organisasyon sa Simbahan, nga gikan sa kasulatan ug gipadayag ngadto sa modernong mga propeta. Ang Manluluwas naggiya sa Iyang Simbahan karon pinaagi sa pagpadayag sa Iyang kabubut-on ngadto sa Unang Kapangulohan (ang Presidente sa Simbahan ug sa iyang duha ka magtatambag) ug sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles. Ang Simbahan giorganisar sa samang paagi nga giorganisar kini sa Ginoo sa dihang anaa pa Siya dinhi sa yuta (tan-awa sa Mga Artikulo sa Hugot nga Pagtuo 1:6). Sama sa panahon diha sa biblia, kita adunay

mga propeta, mga apostoles, mga sakop sa Seventy, mga misyonaryo kinsa magtrabaho nga tinagurha, ug mga bishop ug uban pang lokal nga mga lider.

Ang tanang nagserbisyo sa Simbahan mga boluntaryo. Sila gi-call (gihangyo sa pagserbisyo) pinaagi sa inspirasyon sa ilang mga lider. Moabut ang panahon nga kamo hatagan og calling—usa ka responsibilidad, usa ka oportunidad sa pagserbisyo. Samtang andam ninyo kining dawaton ug buhaton kini kutob sa inyong mahimo, ang Ginoo mopanalangin sa inyong mga paningkamot sa pagserbisyo sa Iyang mga anak. Bisan unsa pa ang inyong background, kamo makahatag og bililhong espirituhanong mga gasa. Isip miyembro sa Simbahan, kamo kabahin sa “lawas ni Kristo” (tan-awa sa 1 Mga Taga-Corinto 12). Ang inyong kontribusyon importante sa pagpadayon sa buluhaton sa Simbahan. ■

Alang sa dugang impormasyon, tan-awa sa Moroni 6; Doktrina ug mga Pakigsaad 20; ug “Church Organization” sa [lds.org/topics](https://www.lds.org/topics).

SUKARANAN SA MGA APOSTOLES UG PROPETA

“Busa kamo karon dili na mga langyaw ug mga dumuloong, kondili mga katagilungsod sa mga balaan, ug mga sakop sa panimalay sa Dios;

“Kamo mga tinukod ibabaw sa patukoranan nga mao ang mga apostoles ug mga propeta, nga niini si Jesukristo mao ang ulohang bato sa pamag-ang.”

Mga Taga-Efeso 2:19–20

Ang mga lider sa inyong ward nagserbisyo isip kapangulohan (usa ka presidente ug duha ka magtatambag):

Ang bishop ug iyang duha ka magtatambag moporma sa bishopric ug magdumala sa ward.

Ang kapangulohan sa Relief Society nagserbisyo sa mga babaye sa ward ug nagtabang sa paglig-on sa ilang mga pamilya.

Ang kapangulohan sa elders quorum ug ang mga lider sa high priests group nagserbisyo sa mga lalaki sa ward ug nagtabang sa paglig-on sa ilang mga pamilya.

Ang kapangulohan sa Primary nagserbisyo sa mga bata, ug ang kapangulohan sa Young Men ug Young Women nagserbisyo sa mga batan-on nga nag-edad og 12-18.

Ang kapangulohan sa Sunday School nagdumala sa mga klase sa Sunday School ug nagtabang sa pagpalambo sa pagkat-on ug pagtudlo sa ebanghelyo sa ward.

MGA BALITA SA SIMBAHAN

Bisitahi ang news.lds.org alang sa dugang balita ug panghitabo sa Simbahan

Ang LDS Charities: 30 ka Tuig nga Nagserbisyo

Ang baruganan sa pag-alagad sa atong isig ka tawo dili bag-o. Sa tanang mga dispensasyon, ang Simbahan mahalaron sa pagtabang sa kabus ug timawa.

Traynta ka tuig ang milabay, niadtong Enero 27, 1985, ang pagpahinu-ngod gipakita atol sa usa ka espesyal nga puasa diin ang mga miyembro sa Simbahan midonar og US \$6 ka milyon sa pagtabang sa mga biktima sa kagutom sa Ethiopia. Kini mitimaan sa sinugdanan sa LDS Charities. Sa mao gihapon nga tuig, ang pagpuasa niadtong Nobyembre nakatigum og laing \$5 ka milyon alang sa tabang sa kagutom. Kadtong duha ka mga pagpuasa nakapaspas pag-ayo sa buhat sa atong panahon.

Sa 30 ka tuig sukad niadto nga mga pagpuasa, ang Simbahan nakahatag og \$1.2 billion isip tabang ngadto sa mga tawo nga nag-antus. Naglakip

kana sa pagkaon, kapasilongan, medikal nga suplay, sinina, ug mga butang. Dugang pa, ang LDS Charities mihatag og long-term nga tabang pinaagi sa proyekto nga naghatag og mga wheelchair, bakuna, limpyo nga tubig, nutrisyon sa pamilya, pag-atiman sa panan-aw, ug pag-atiman sa inahan ug bag-ong natawo nga bata. Ang Simbahan nakig-partner sa ubang maayong humanitarian organizations aron mapahimuslan pag-ayo ang tanang mga donasyon.

Si Presidente Thomas S. Monson sa kasagaran nagtudlo nga, isip mga miyembro sa Simbahan, kita adunay responsibilidad sa pagtabang sa mga gigutom, walay kapuy-an, ug gisakit. Ang mga miyembro sa Simbahan midawat sa hagit. Walay daghang lanog o pormal nga pasalamat, sila sa hilum nakatampo og minilyon ka mga oras sa pagserbisyo ug gatusan ka

minilyon ka dolyares. Agi og dugang sa paghatag ngadto sa humanitarian fund sa donation slip, mga miyembro adunay gihatag ngadto sa LDS Philanthropies, nagserbisyo og misyon, maayong mga higala ug mga silingan, miboluntaryo sa welfare facilities o sa komunidad, ug mihatag sa ilang panahon ug gugma ngadto sa gatusan ka liboan nga kasaligan nga lokal nga mga organisasyon.

Samtang sila nagbuhat niini, nagsugod sila sa pagtuman unsa ang gitudlo sa Manluluwas mahitungod sa pag-atiman sa kabus ug timawa:

“Kay gigutom ako ug inyo ako nga gipakaon: Giuhaw ako ug inyo ako nga gipainom: Langyaw ako ug ginahangop ninyo ang pagpasaka kanako:

“... Nga maingon nga gibuhath ninyo kini ngadto sa usa sa labing gagmay niini . . . , gibuhath usab ninyo kini kanako.” (Mateo 25:35, 40). ■

Ang mga Templo Nagtanyag og Panahon sa Pamilya

Aron sa pagtabang sa mga pamilya sa pagtambong sa templo og dungan, karon aduna nay piho nga oras nga igahin sa matag semana sa bunyaganan sa templo alang sa mga pamilya nga maka-iskedyul og proxy nga bunyag nga dili na maghulat og dugay. Tawagi ang inyong lokal nga mga templo sa pagsusi sa oras ug paghimo og mga appointment. ■

Tabang alang sa mga Pamilya

Ang mga leksyon sa family home evening anaa karon aron sa pagtabang sa mga ginikanan sa pagtudlo sa ilang mga anak mahitungod sa pag-atubang sa pornograpiya.

Ang mga leksyon, makita sa overcomingpornography.org/resources, maglakip sa “My body is from God [Ang akong lawas gikan sa Dios],” “The Spirit can help me choose good media [Ang Espiritu motabang nako sa pagpili og maayong media],” “What should I do if I see pornography? [Unsay akong angay buhaton kon makakita ko og pornograpiya?],” “The Savior desires to forgive and heal the wounds of pornography [Ang Manluluwas nagtinguha sa pagpasaylo ug pag-ayo sa mga samad sa pornograpiya],” ug ang “Sexual intimacy is sacred and beautiful [Seksual nga kasuod sagrado ug nindot].”

Kini nga mga kapanguhaan makahatag og mga ideya alang sa mga diskusyon ug dili kinahanglan nga itudlo sa bisan unsang partikular nga han-ay. ■

LDS.org Nagbag-o sa mga Function

Agig dugang sa usa ka bag-ong puti nga background ug blue nga menu, ang LDS.org mihimo og mga pagbag-o sa mga function sayo niining tuiga.

Ang selector sa nasud ug pinulongan mipuli sa selector sa pinulongan, nakapasayon sa mga miyembro sa pagpangita og lokal nga content sa ilang country communication pages.

Ang country communication pages karon dunay samang navigation menu nga makita diha sa LDS.org: Scriptures, Teachings, Resources, ug News. Kini makapahimo sa mga miyembro sa pag-access sa local content ug Church resources nga dili na moabli sa LDS.org ug sa pagpili sa local content ug LDS.org content kon mangita. ■

Mga Ideya sa Family Home Evening

Ang Family home evening nagsaulog sa duha ka dagkong panghitabo sa kasaysayan sa 2015.

Usa ka gatus ka tuig ang milabay, si Presidente Joseph F. Smith (1838–1918) ug ang iyang mga magtatambag miawhag sa mga miyembro sa Simbahan sa paggahin og usa ka gabii sa paglambo ug pagkat-on. Sila misaad nga kadtong mobuhat makasaksi sa mas dakong gugma sa panimalay ug pagkamasulundon sa mga ginikanan. Ang konsepto sa home evening dili bag-o, apan kini nga pagdasig gikan sa Unang Kapangulohan niadtong Abril 27, 1915, nakatabang nga ang pagbuhat niini mokatap.

Singkwenta ka tuig ang milabay, si Presidente David O. McKay (1873–1970) mibag-o sa pagpasabut sa family home evening. Niadtong Enero 1965, siya mipabuhat sa unang manwal sa family home evening, uban sa sinemana nga mga leksyon nga itudlo sa matag panimalay. Niadtong 1970 ang Lunes sa gabii nahimong gabii sa family home evening.

Karon, 100 ka tuig human sa pagimplimentar niini ug 50 ka tuig human sa kaimportante sa pagpasabut niini pagusab, ang family home evening nagpabilin nga importante sa kinabuhi sa mga miyembro sa Simbahan. ■

**Ni Elder
Marcus B. Nash**
Sa Seventy

Mga Pioneer

EHEMPLO SA KALIG-ON ALANG KANATO KARON

Hinumdumi ang mga pioneer, ang ilang mga istorya, ug ang mapaluyuhon, makaluwas nga gahum sa Dios nga miabut isip resulta sa ilang hugot nga pagtuo ug paglaum.

**Nadasig sa gahum sa
iyang hugot nga pagtuo
sa Dios, si Isaac Barlett
Nash (litrato sa ibabaw
ug painting sa tuo), mi-
biya sa yutang natawhan
sa Welsh, mitabok sa
Atlantic Ocean, ug mita-
bok sa kapatagan aron
moapil sa mga Santos
didto sa Siyudad sa
Salt Lake.**

Niadtong 1832, si Weltha Bradford Hatch—katigulangan sa akong asawa, nga si Shelley—ug ang iyang bana, nga si Ira, nagpuyo sa gamay nga lungsod sa Farmersville, New York, USA, duol sa Lake Seneca. Sa dihang ang mga misyonaryo nga si Oliver Cowdery ug Parley P. Pratt nanang-pit didto sa panimalay sa Hatch, si Weltha mipalit og Basahon ni Mormon ug mibasa niini dayon. Nakombinser sa katinuod niini, mihangyo siya nga bunyagan.

Ang iyang bana, bisan pa niana, mipasi-daan niya sa paghulat tungod sa nagkadako nga pagpanggukod ug sa nagsingabut nga anak. Sa wala madugay human sa pagpanga-nak, si Weltha nabunyagan—apan human lamang naghimo og lungag diha sa ice sa sapa diin gipahigayon ang ordinansa!¹

Nainteresado si Ira sa mensahe sa ebang-helyo. Gusto pa siya nga makahibalo og dugang ug mibati usab og kadasig sa pagha-tag og kontribusyon sa pagtukod sa Templo sa Kirtland. Mao nga siya ug si Weltha mibi-yahe sakay sa tartanilya ngadto sa Kirtland, Ohio, USA, aron makigkita ni Propeta Joseph Smith. Sa ilang pag-abut, giingnan sila nga ang Propeta makita uban sa grupo sa mga lalaki nga namutol og mga kahoy sa duol nga kakahoyan.

Sa ilang pag-abut sa kakahoyan, usa sa mga lalaki mibutang sa iyang atsa sa kahoy, mipaingon kanila, ug miingon, “Brother Hatch, naghulat na ko nimo sulod sa tulo ka adlaw; ang kwarta nga imong gidala pagaga-miton sa pagtabang og tukod sa templo.

Kini nga tawo mao si Joseph Smith. Dili na kinahanglan nga isulti, si Ira nabunyagan, ug siya ug si Weltha mipauli, mipundok sa ilang mga butang, ug miapil sa mga Santos didto sa Kirtland.²

Usa sa akong katigulangan, nga si Isaac Barlett Nash, miapil sa Simbahan didto sa Wales ug mitabok sa Atlantic ug sa kapata-gan sa wala pa moapil sa mga Santos didto sa Siyudad sa Salt Lake. Sa iyang pag-abut nakadungog siya sa nagdumalang mga elder sa Simbahan nga misaway sa paggamit og tabako niini nga mga pulong: “Adunay mga Elder niini nga pundok nga dunay tabako sa ilang mga ba-ba, nga bisan ang baboy dili gani mousap niining hugaw nga sagbot.” Si Isaac, nga nag-usap og tabako sa iyang ba-ba, hilom nga miluwa niini, gihulog sa yuta, ug miingon sa tabako, “Dinhi lang sa ka karon hangtud mobalik ko.” Wala gyud siya mobalik.³

Unsay nakaaghat ni Weltha nga magpa-bunyag diha sa sapa nga nahimong ice kay sa maghulat hangtud sa ting-init? Unsay naka-dasig ni Ira sa pagbiyahe gikan sa New York ngadto sa Ohio ug dayon modonar sa kwarta alang sa templo nga tukuron sa usa ka sim-bahan nga dili pa gani siya usa ka miyembro? Unsay nakapahimo ni Isaac sa pagbiya sa iyang yutang natawhan, milawig sa Atlantic Ocean, mitabok sa kapatagan, ug dayon ang pag-usap og tabako gidugang ngadto sa lista sa mga butang nga iyang undangon?

Si Presidente Gordon B. Hinckley (1910–2008) nakaobserbar: “Ang gahum nga

Nakombinser sa katinuod sa Basahon ni Mormon, si Weltha Bradford Hatch mihangyo nga bunyagan sa sapa nga nahimong ice kay sa maghulat hangtud sa ting-init.

nakapalihok sa atong mga katigulangan sa ebanghelyo mao ang gahum sa hugot nga pagtuo diha sa Dios. Kadto ang samang gahum nga nahimong posible ang exodo gikan sa Ehipto, ang dalan agi sa Pulang Dagat, ang taas nga panaw agi sa kamingawan, ug ang pagkaestablisar sa Israel didto sa Gisaad nga Yuta.”⁴

Ang hugot nga pagtuo usa ka baruganan sa lihok ug gahum.⁵ Kini “dili ang pagbaton sa hingpit nga kasayuran sa mga butang” (Alma 32:21). Hinoon, kini mao ang “pagsalig” sa Espiritu (tan-awa sa Mga Hebreohanon 11:1, footnote *b*) nga moaghat nato sa paglihok (tan-awa sa Santiago 2:17–26; 2 Nephi 25:23; Alma 34:15–17), sa pagsunod sa Manluluwas, ug sa pagtuman sa Iyang tanang mga sugo, bisan sa mga panahon sa sakripisyo ug pagsulay (tan-awa sa Ether 12:4–6).⁶ Sama kasiguro nga mosubang ang adlaw sa kabuntagon, ang hugot nga pagtuo makahatag og paglaum—ang ekspektasyon sa maayong butang nga moabut (tan-awa sa Moroni 7:40–42)—ug makahatag nato sa gahum sa Ginoo sa pagpatunhay nato.⁷

Kon ang hugot nga pagtuo mao ang gahum nga nakapalihok sa atong pioneer nga mga katigulangan, ang paglaum gumikan sa

ilang hugot nga pagtuo ang nakalig-on kanila. Si Moroni misulat:

“Pinaagi sa hugot nga pagtuo ang tanan nga mga butang matuman—

“Busa, kinsa kadto nga motuo diha sa Dios tingali uban sa kasiguroan molaum alang sa maayo nga kalibutan, oo, gani usa ka dapit diha sa tuo nga kamot sa Dios, kansang paglaum moabut pinaagi sa hugot nga pagtuo, naghimo og kalig-on ngadto sa mga kalag sa mga tawo, diin makahimo kanila nga lig-on ug makanunayon, sa kanunay puno sa maayo nga mga buhat, gitutulan ngadto sa paghimaya sa Dios” (Ether 12:3–4).

Ang lig-ong pagtuo sa mga pioneer kang Kristo maoy nakapalihok nila uban ang paglaum, ang ekspektasyon sa mas maayo nga mga butang nga moabut—dili lamang alang sa ilang mga kaugalingon apan usab alang sa ilang kaliwatan. Tungod niini nga paglaum, sigurado sila ug makanunayon, misangpot sa paghimaya sa Dios pinaagi sa bisan unsa nga kalisud. Alang niadtong makakunayon nga matinud-anon, ang gahum sa Dios gipakita sa milagroso nga paagi.

Sa unsa nga paagi nga kadtong mga pioneer mahimo nato nga ehemplo sa kalig-on karon? Duna koy tulo ka sugyot:

Hinumdumi ang mga Pioneer

Hinumdumi ang mga pioneer, ang ilang mga istorya, ug ang mapaluyuhon, makaluwas nga gahum sa Dios nga miabut isip resulta sa ilang hugot nga pagtuo ug paglaum. Ang atong mga amahan ug inahan nga pioneer nagtabang nato nga makaila kinsa kita isip usa ka katawhan sa pakigsaad ug nagmatuod nga ang atong Dios—diin kita nagpakigsaad ug kinsa “dili mabalhinon” (Mormon 9:19)—mopanalangin nato sa panahon sa kalisud ug pagsulay, sama sa Iyang gibuhay sa atong mga amahan ug inahan nga mga pioneer.

Mitudlo si Alma nga ang Dios “Kay siya motuman sa tanan niya nga mga saad diin siya mihimo nganha kanimo, kay siya mituman sa iyang mga saad diin siya mihimo ngadto sa atong mga amahan” (Alma 37:17). Sa pagkahibalo niini, kita madasig sa mga pioneer sa pagbuhat usab inubanan sa hugot nga pagtuo ug malig-on sa paglaum.

Mao kini ang kalig-on nga atong gitinguha sa masamok natong kalibutan sa moral, espirituhanon ug sa temporal: buhi, makapatandog nga pagtuo diha kang Kristo ug ang paglaum nga naglig-on kanato sa Iyang mga pamaagi.

Ang istorya sa pundok sa mga karomata nila ni Willie ug Martin nahimong simbolo sa hugot nga pagtuo ug paglaum sa unang mga pioneer. Milagro nga mga 200 lamang sa gibana-bana nga 1,000 ka mga sakop sa pundok ang nangamatay.⁸ Ang paningkamot nga puno sa hugot nga pagtuo ug paglaum sa ilang mga tigluwas inubanan sa balaang tabang, nakaluwas sa mga pundok nga naggamit og karomata.⁹

Human na makabiya sa Walog sa Salt Lake, ang mga tigluwas nakasugat sa samang sayo, grabe, ug walay hunong nga unos sa tingtugnaw nga nasugatan sa mga pundok nga naggamit og karomata. Atubangan sa kabangis sa kinaiyahan, ang ubang mga tigluwas nahuyang ang ilang hugot nga pagtuo, nawad-an sa paglaum, ug mibalik sa agi.

Ang kalainan, si Reddick Allred makanunayong mibantay sa rescue station sulod sa tulo ka semana sa makuyaw nga panahon sa tingtugnaw. Sa dihang ang usa ka laing tigluwas miagni ni Brother Allred nga mokuyog niya sa pagbalik sa agi, si Reddick mibalibad:

“Mibalibad ko sa iyang sugyot, ug . . . mitambag kaniya sa pagpabilin, kay ang kinabuhi sa pundok nagdepende [ngari] namo,”

iyang sulat sa iyang journal. “Dayon siya . . . misugyot nga kay ako man ang presidente sa estasyon, ilang gisentro ang ilang pagtuo ngari nako, nga kinahanglan kong mahibalo sa pulong sa Ginoo aron masayud unsay among buhaton. Niini ako mibalibad tungod kay [ang Ginoo] misulti na unsay iyang gusto nga [among] buhaton.”¹⁰

Ang dili matarug nga pagtuo sa mga panahon sa pagsulay makapahimo og mahalaron nga mga lalaki ug mga babaye ug mohatag og sigurado, makanunayon nga direksyon kon adunay makalibug nga mensahe. Usa sa mga bunga sa maong pagtuo mao nga kadtong naghupot niini anaa sa kahigayunan sa pag-amuma, pagluwas, ug pagpanalangin sa uban. Hunahunaa ang kainit nga gibati ni Reddick Allred sa dihang iyang nakita ang pundok nga naggamit og karomata nga nagpadulong sa iyang estasyon. Hunahunaa ang kalipay nga gibati sa pundok sa dihang nakita nila siya!

Hinumdumi ang Ilang Panaghiusa

Hinumdumi nga ang mga pioneer, sa kinatibuk-an, nagkahiusa. Ang mga historian nakaobserbar nga ang paglalin sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw padulong sa kasadpan lahi gikan sa ubang mga paglalin sa American West.

“Literal kaayo sila nga balangay nga nagmartsa, mga balangay sa kaligdong, panaghiusa, ug disiplina nga wala madunggi bisan asa sa kasadpang mga dalan. . . .

“Pipila lang ka mga milalin sa California o Oregon ang naghunahuna sa mga tawo nga mosunod kanila. . . . Pero lahi ang mga Mormons. Ang unang atimanon sa pundok sa pioneer mao ang pagpangita og maayong ka kampingan, kahoy, tubig, sagbut, sa pagsukod sa mga gilay-on ug magbutang og mga timaan sa distansya. Sila ug ang nagsunod nga mga pundok motrabaho aron maghimo og mga taytayan ug magkalot sa tungason nga tabukanan sa sapa. Maghimo sila og mga balsa ug mga sakayan ug ibilin kini aron magamit sa mosunod nga mga pundok.”¹¹

Ang rason niini nga kalainan mao nga ang mga miyembro sa Simbahan mianhi aron pagtukod sa Zion. Sa praktikal nga mga termino, ang Zion mao ang “matag tawo motamud sa iyang igsoon sama sa iyang kaugalingon, ug magbaton og hiyas ug pagkabalaanon sa atubangan [sa Ginoo]”

ANG KALIBUTAN NANGINAHANG-LAN OG MGA PIONEER

“Mahimo bang madasig kita sa kaisug ug sa pagkamakanunayon sa katuyoan nga naghulagway sa mga pioneer sa nag-una nga mga henerasyon? Mahimo bang kamo ug ako, sa tinuoray, mahimong mga pioneer? Nasayud ko nga atong mahimo. Ang kalibutan nanginahanglan gayud og mga pioneer karon!

Presidente Thomas S. Monson, “Ang Kalibutan Nanginahanglan og mga Pioneer Karon,” *Liahona*, Hulyo 2013, 5.

“Ang kwarta nga imong gidala pagagamiton sa pagtabang sa pagtukod sa pulpito sa templo,” si Propeta Joseph Smith misulti ni Ira Hatch sa ilang unang panagtagbo. Nadani sa Propeta, si Ira nabunyagan ug mibalhin uban sa iyang asawa gikan sa New York ngadto sa Kirtland, Ohio.

(D&P 38:24). Ang Zion—usa ka katilingban sa mga tawo sa usa ka kasingkasing ug usa ka hunahuna, nagpuyo sa pagkamatarung, nga walay kabus uban kanila (tan-awa sa Moises 7:18)—kaniadto ug karon mao ang resulta sa “matag tawo nagtinguha sa kaayohan sa iyang silingan, ug sa nagbuhat sa tanan nga mga butang uban sa usa ka bug-os nga tinguha ngadto sa himaya sa Dios” (D&P 82:19).

Kining pagbati nga komunidad ug giambitan nga responsibilidad nakahimo og hiniusa nga paningkamot sa pagsunod sa propeta sa Dios. Mao kana ang dakong rason nga ang mga pioneer nagmalampuson sa ilang gi-himo, ug kini importante nga bahin sa kabilin nga ilang gihatag ngari nato. Mihung-hong sila nga kita usab magmauswagon lamang pinaagi sa gahum sa Ginoo kon kita magka-hiusa nga may pagbati nga komunidad ug giambitan nga responsibilidad sa pagsunod sa propeta sa Ginoo.

Ipasa ang Diwa sa Pioneer

Kita ang responsable sa pagtudlo sa atong mga anak ug mga apo sa samang diwa nga nagdasig sa mga tunob sa mga pioneer. Usa ka yanong leksyon kon unsaon kini sa paghimo makita sa pamilyang Muñoz sa Otavalo,

Ecuador. Niadtong Marso 2013, akong nahi-mamat si Brother Juan José Muñoz Otavalo, iyang asawa, si Laura, ug usa sa ilang mga anak nga lalaki, Juan Amado, aron mahibaloan nako ang ilang panahon sa Simbahan. Akong nahibaloan nga si Brother Muñoz usa sa labing una nga mga kinabig sa Otavalo.

Sa bata pa siya, si Brother Muñoz gi-hatagan og kopya sa Basahon ni Mormon sa Kinatsila. Dili siya makabasa niini, apan iyang gibati ang dakong gahum ug espiritu sa iyang paggunit niini. Gitagoan niya kini sa ila, kay nasayud siya nga sunugon kini sa iyang igso-ong mga lalaki.

Matag karon ug unya iyang kuhaon ang basahon gikan sa gitagoan niini, aron lang gunitan ug mobati sa gahum niini. Nakalahutay sa grabe nga kalisdanan ug oposisyon, miapil siya sa Simbahan ug nahimong usa sa unang mga misyonaryo nga gitawag gikan sa balangay sa Otavalo. Dayon naminyo siya sa usa ka sister nga returned missionary, ug sila nag-amuma og matinud-anong, nagsentro sa ebanghelyo nga pamilya. Matinud-anon siyang nagserbisyo isip lider sa Simbahan ug mitabang sa paghubad sa Basahon ni Mormon ug sa mga ordinansa sa templo ngadto sa iyang lumad nga pinulongan sa Quichua.

Si Juan Amado, usa ka returned missionary, mihilak samtang naminaw kami ni Brother Muñoz nga misaysay sa iyang istorya sa hugot nga pagtuo. Sa dihang mitapos ang iyang amahan, kining buotan nga anak miingon: “Mapasalamaton kaayo ko kanunay sa unang mga pioneer nga mitabok sa kapatagan uban sa ilang mga karomata sa Amihanang Amerika. Ang ilang hugot nga pagtuo ug debosyon nakapadasig nako pagayo sa akong tibuok kinabuhi. Apan hangtud karon, wala ko makaamgo nga adunay mga pioneer usab dinhi sa Otavalo, ug sila ang akong mga ginikanan! Kini nakapalipay nako.”

Si Brother ug Sister Muñoz mitudlo nato nga atong ihatag ang kabilin nga hugot nga pagtuo sa pioneer pinaagi sa *pagkahimong* usa ka pioneer—pinaagi sa pagbukas, pagpakita, ug pagsunod sa paagi sa ebanghelyo aron sundon sa uban. Kon kanunay kitang mogamit sa hugot na pagtuo diha sa Ginoo ug lig-unon ang atong mga kalag uban sa paglaum diha Kaniya, kita mahimong “lig-on ug makanunayon, sa kanunay puno sa maayo nga mga buhat, gitultulan ngadto sa paghimaya sa Dios” (Ether 12:4). Dayon, sama ni Reddick Allred, mangalagad kita niadtong nawala sa dalan sa kinabuhi, ug sila—lakip sa umaabut nga mga henerasyon—makat-on gikan nato sa gahum ug kalinaw sa mao nga kinabuhi.

Si Elder M. Russell Ballard sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles nakaobserbar:

“Ang pagpamutos sa pipila ka mga butang ngadto sa karwahe ug karomata ug maglakaw og 1,300 ka milya (2,090 km) dili mao ang paagi nga ihangyo sa kadaghanan kanato sa pagpakita sa atong hugot nga pagtuo ug kaisug. Nag-atubang kita og lahi nga mga hagit karon—lahi nga mga bukid nga tangason, lahi nga mga sapa nga tabukon, lahi nga mga kapatagan aron ‘mamulak sama sa rosas’ (Isaias 35:1). . . .

“Ang atong pakigbisog makita sa pagpuyo sa kalibutan nga puno sa sala ug espirituhanong pagkabugnaw, diin ang pagpatuyang sa kaugalingon, pagkadili matinuoron, ug kahakog mao ang nagpasulabi bisan asa. Ang kamingawan karon mao ang kalibug ug nagsumpaki nga mga mensahe.”

Ang mga pioneer sama ni Juan José Muñoz Otavalo ug sa iyang asawa, nga si Laura, sa Otavalo, Ecuador, nagtudlo nato nga atong ihatag ang kabilin sa pioneer pinaagi sa pagbukas, pagpakita, ug pagsunod sa paagi sa ebanghelyo aron sundon sa uban.

Kinahanglang dili kita kaswal kabahin sa mga sugo sa Dios, midugang si Elder Ballard. “Ang paglikay sa mga tintasyon ug mga dautan sa kalibutan nagkinahanglan sa hugot nga pagtuo ug personal nga kalig-on sa usa ka tinuod nga modernong pioneer.”¹²

Hinaut nga ang matag usa nato maningkamot nga mahimong usa ka pioneer ug sa pag-adto ug pagbukas sa agianan alang sa uban kinsa naigo sa kalibutan nga puno sa sala, kalibug, ug pagduha-duha. Hinaut nga atong hinumduman ang mga pioneer ug ang ilang mga istorya, hinumduman nga sila mianhi aron sa pagtukod sa Zion pinaagi sa hiniusa nga paningkamot, ug dayon modawat sa responsibilidad sa pagtudlo sa maong hugot nga pagtuo sa atong tanang mahimamat—ilabi na sa nagtubo nga henerasyon—ug sa pagbuhat sa ingon pinaagi sa atong pagtugyan sa atong kaugalingong “halad nga buhi” (Mga Taga- Roma 12:1) sa usa ka kinabuhi nga gipalihok pinaagi sa hugot nga pagtuo kang Ginoo ug Jesukristo ug nalig-on pinaagi sa paglaum

sa maayong mga butang nga moabut pinaagi Kaniya.

Ang pagka-pioneer nagpasabut nga kita “[dili magluya] diha sa maayo nga buhat” (D&P 64:33). Si Weltha Hatch walay duhaduha mibati og walay espesyal nga kaimportante nga mabunyagan sa sapa nga puno sa ice. Ni si Isaac Nash naghunahuna nga importante kaayo sa paglabay sa giusap nga tabako ngadto sa yuta. Ug alang ni Reddick Allred, gibuhat lang niya unsay gisugo sa Ginoo nga iyang buhaton.

Gikan niining gagmay ug yanong mga butang miabut ang dagko nga butang! Mao nga hinumduman nato nga walay gagmay nga mga butang sa dagko nga mga paningkamot. Samtang magsunod kita sa ebanghelyo, magsunod sa propeta, magpili sa hugot nga pagtuo kay sa pagduha-duha, ug magbuhat sa ginagmayng mga butang nga makapatubo sa hugot nga pagtuo ug makahatag og paglaum nga naglig-on sa kalag, ang matag usa nato mahimong usa ka pioneer, nag-andam sa dalan nga subayon sa uban. ■

Gikan sa pakigpulong, “Pioneers—Anchors for the Future,” nga gihatag didto sa Siyudad sa Salt Lake sa Sons of Utah Pioneers Sunrise Service niadtong Hulyo 24, 2013.

MUBO NGA MGA SULAT

1. Tan-awa sa *Wandering Home: Stories and Memories of the Hatch Family* (1988), 3.
2. Tan-awa sa *Wandering Home*, 3.
3. Isaac Bartlett Nash, *The Life-Story of Isaac B. Nash* [nd], 2.

4. Gordon B. Hinckley, “The Faith of the Pioneers,” *Ensign*, Hulyo 1984, 5.
5. Tan-awa sa *Lectures on Faith* (1985); Mga Hebreohanon 11:4–40; Jacob 4:6; Ether 12:7–22.
6. Tan-awa usab sa

Lectures on Faith (1985), 69.

7. Tan-awa sa Bible Dictionary, “Faith”; tan-awa usab sa Alma 57:19–27; 58:10–13; Mormon 9:8–21; Moroni 7:33–37; Doktrina ug mga Pakigsaad 27:17.

8. Tan-awa sa Andrew D. Olsen, *The Price We Paid: The Extraordinary Story of the Willie and Martin Handcart Pioneers* (2006), 470.
9. Tan-awa sa Olsen, *The Price We Paid*, 473–74.
10. Sa Olsen, *The Price We Paid*, 160.

11. Wallace Stegner, *The Gathering of Zion: The Story of the Mormon Trail* (1964), 11.
12. M. Russell Ballard, “Hugot nga Pagtuo ug Kaisug sa Pioneer Kaniadto ug Karon,” *Liahona*, Hulyo 2013, 20, 21.

Ang Pagtungha sa

BASAHON NI MORMON

*Sama kang Joseph Smith, dili kinahanglan
nga hingpit ang inyong kinabuhi aron mahimong
gamhanang instrumento sa mga kamot sa Dios.*

Ni Matthew S. Holland

Kini ang ikaduhang artikulo sa duha ka bahin nga serye kabahin ni Propeta Joseph Smith. Ang unang artikulo, “Ang Dalan padulong sa Palmyra,” mabasa sa Hunyo 2015 nga isyu sa Liahona.

Sama sa dalan ni Joseph Smith padulong sa Palmyra nga adunay daghang mga pagsulay ug kasubo, mao usab ang iyang paningkamot sa pagpatungha sa Basahon ni Mormon—usa ka proseso nga, sa usa ka higayon, nakapasinati kaniya og grabeng pagkawala gyud sa paglaum.

Sa gabii sa Septyembre 21, 1823, si Joseph wala mahimutang. Tulo na ka tuig sukad sa iyang talagsaong panan-awon, nakakita sa Dios nga Amahan ug Iyang Anak, si Jesukristo, nag-atubang Kanila isip tubag sa iyang kinasingkasing nga pangamuyo aron masayud kon asa ang simbahan nga tinuod. Sukad niadtong adlaw, siya “nahulog ngadto sa daghan nga walay hinungdan nga mga kasaypanan, ug nagpakita sa kahuyang sa kabatan-on, ug kahilayan sa tawhanon nga kinaiya” (Joseph Smith—Kasaysayan 1:28).

Nakaamgo niining mga kasaypanan, ang 17 anyos mihangyo “sa kapasayloan sa [iyang] tanan nga mga sala ug kahilayan” (Joseph Smith—Kasaysayan 1:29). Isip tubag, usa ka anghel ang nagpakita kaniya sa kilid sa iyang higdaanan, si Joseph mitaho, “ug siya miingon nga ang Ginoo mipasaylo sa akong mga sala.”¹

Ang anghel, mipaila-ila nga siya si Moroni, miingon kang Joseph nga adunay basahon “gisulat sa bulawan nga mga palid” ug naglangkob sa “kahingpitan sa walay katapusan nga Ebanghelyo” gitipigan sa usa ka bungtod duol sa iyang balay sa Palmyra, New York. Uban nianang basahon “adunay duha ka mga bato nga anaa sa bayanan nga plata—ug kini nga mga bato, gitaod sa taming, naglangkob sa gitawag nga Urim ug Thummim,” nga “ang Dios ang nag-andam . . . alang sa katuyoan sa paghubad sa basahon” (Joseph Smith—Kasaysayan 1:34, 35).

Kaduha pa nianang gabhiona si Moroni mibisita sa nahibulong nga batan-ong lalaki, mabinantayong gisulti pag-usab ang tanan nga iya na nga nasulti. Matag higayon, siya midugang og pasidaan, “ngari kanako,” miingon si Joseph, “nga si Satanas mosulay sa pagtintal kanako (mahitungod sa kabus nga kahimtang sa banay sa akong amahan), sa pagkuha sa mga palid sa tuyo nga magpadato. Kini siya midili kanako, nag-ingon nga ako kinahanglan gayud nga walay lain nga tumong sa pagkuha sa mga palid gawas sa paghimaya sa Dios, ug kinahanglan dili gayud magpaimpluwensya sa bisan unsa nga katuyoan nga walay labut sa pagpalambo sa iyang gingharian; kon dili, ako dili makakuha kanila” (Joseph Smith—Kasaysayan 1:46).

Pagkasunod adlaw si Joseph gikapoy tungod sa iyang mga nasinati pagkagabii. Wala lang una siya patrabaho sa iyang amahan sa umahan, ug samtang nagpadulong sa balay aron mopahulay, si Moroni nagpakita kaniya sa ikaupat nga

higayon. Ang anghel misugo kang Joseph nga mobalik sa iyang amahan ug sultian siya kabahin sa panan-awon, nga gibuhat ni Joseph. Dayon miadto siya padulong sa duol nga bungtod (tan-awa sa Joseph Smith—Kasaysayan 1:49–50).

Pag-abut niya sa bungtod, giligwatan ni Joseph aron mabli ang gilubong nga kahon nga bato diin nahimutang ang mga palid ug gikuha kini. Samtang iya kining gibuhat, usa ka kusog kaayo nga pwersa ang nakapaatras kaniya, ug nakapawala sa iyang kusog. Dihang nakatuaw siya, nangutana nganong dili niya makuha ang mga palid, si Moroni miingon kaniya, “Tungod kay wala nimo sunda ang mga kasugoan sa Ginoo.”²

Bisan pa sa klarong pasidaan sa anghel, si Joseph nag-hunahuna gihapon nga ang mga palid mao ang makasulbad sa pinansyal nga problema sa iyang pamilya.³ Tungod niini, si Moroni mihimo og upat ka tuig nga panahon nga sulayan si Joseph aron mahingkud ug maandam ang iyang kasingkasing ug hunahuna sa pagbuhat sa iyang calling nga may putli nga katuyoan nga gikinahanglan niining sagrado nga buhat.

Mga Babag sa Paghubad

Paglabay sa upat ka tuig si Joseph andam na gyud. Ang mga babag sa paghubad sa mga palid, hinoon, dako

Samtang nagpadulong pauli si Joseph aron mopahulay gikan sa buluhaton sa umahan, si Moroni mibisita sa ikaupat nga higayon.

kaayo. Bag-ong naminyo, si Joseph kinahanglang motrabaho aron pagsangkap ni Emma ug sa iyang kaugalingon, ingon man usab sa iyang mga igsoon ug ginikanan, kinsa nagsalig usab sa iyang kontribusyon. Pero ang mas nakabalda, si Joseph nag-atubang og grabeng oposisyon sa komunidad ug kahakog nga naghulga nga makita ug mawala ang mga palid.

Sa dihang ang mangugubot sa Palmyra misugo kang Joseph nga ipakita kanila ang mga palid o bubuan siya og alkitran ug mga balahibo, siya nasayud nga siya kinahanglang mobiya.⁴ Busa, sa ulahing bahin sa 1827, gibutang ni Joseph ang mga palid sa baril nga butanganan og batong, nanghipos og pipila ka gamit, mihulam og \$50 sa iyang higala ug unang tumutuo nga si Martin Harris, ug gidala ang iyang mabdos nga asawa sa habagatan nga sobra sa 100 ka milya (161 km) ngadto sa Harmony, Pennsylvania, aron mopuyo kauban ang mga ginikanan ni Emma. Siya nag-laum nga ang kausaban makapagaan sa ilang matag adlaw nga mga buluhaton ug makalingkawas sa grabeng kahakog ug kalagot nga milukop sa Palmyra.

Ang ilang kahimtang igong milambo niadtong tingtug-naw nga si Joseph nakahimo sa paghubad sa pipila ka karakter diha sa Basahon ni Mormon. Pagka Abril, si Martin Harris mibalhin sa Harmony aron pagtabang ni Joseph isip eskriba, ug ang buhat sa paghubad seryusong nagsugod. Sa tunga-tunga sa Hunyo—mga lima ka tuig sukad sa unang adlaw nga si Joseph gigiyahan ngadto sa Hill Cumorah aron pagkuha sa mga palid—sila nakahubad na og 116 ka pahina sa manuskrito.⁵

Niining puntuha si Martin mihangyo ni Joseph nga dalhon ang manuskrito ngadto sa Palmyra aron ipakita sa iyang asawa, si Lucy, kinsa masabtan nga gustong makakita og ebidensya kon unsay nakahurot sa oras ug bahandi sa iyang bana. Apan, human sa pagpangutana sa Ginoo, si Joseph kaduha gisultihan nga dili ipadala ni Martin ang manuskrito.⁶

Desperado nga mapakalma ang pagduhaduha ug nagkagrade nga mga mandar sa iyang asawa, si Martin namugos pag-usab ni Joseph. Sa kasubo, si Joseph mihangyo sa Ginoo sa ikatulong higayon. Agi og tubag, ang Ginoo miingon ni Joseph nga madala ni Martin ang manuskrito kon iya lang kini nga ipakita sa lima ka gipili nga tawo ug ibalik kini dayon. Nagduha-duha, gihatag ni Joseph ang manuskrito kaniya, apan pagkahuman na sa paghimo ni Martin og sinulat nga pakigsaad nga mobuhat sigon sa sugo sa Ginoo.⁷

Kini ang sinugdanan sa sunod-sunod nga mga panghitabo nga nakapaguol pag-ayo ni Joseph sukad. Wala

*Si Martin Harris mihunong
sa gate sa balay sa Smith,
mipatong sa koral, gi-adjust
ang iyang kalo aron
matabunan iyang mata,
ug milingkod lang didto.*

madugay human sa pagbiya ni Martin, si Emma nanganak og batang lalaki. Ilang ginganlan ang ilang unang anak og Alvin, usa ka makahupay nga pasidungog sa pinalanggang igsoon ni Joseph, kinsa namatay na lima ka tuig ang milabay. Ikapasubo, imbis nga matakpan ang kahaw-ang, mas midako na hinoon kini sa dihang si Alvin namatay sa adlaw nga natawo siya, Hunyo 15, 1828.

Ingon og dili pa kana igo nga pag-antus, sa kakapoy sa hilabihang kadugay ug kasakit sa pagpanganak ug sa kasagmuyo sa pagkawala sa iyang anak, si Emma hapit mismo mamatay. Sulod sa duha ka semana si Joseph nabalaka kang Emma, nag-amuma kaniya aron mabalik ang kalgasik sa iyang lawas bisan pa sa iyang kasubo alang kang Alvin. Sa dihang aduna nay mga timailhan nga mibalik na

ang kahimsog sa lawas ni Emma, nakahunahuna si Joseph kabahin kang Martin ug sa manuskrito.⁸

Nakamatikod sa kabalaka ni Joseph, giawhag siya ni Emma nga mobalik sa Palmyra aron susihon si Martin ug ang manuskrito. Klaro nga nabalaka, siya misakay og tartanilya [stagecoach] padulong sa amilanan. Dili maka-kaon o makatulong panahon sa panaw, si Joseph nakaabut sa balay sa iyang ginikanan—20 ka milya (32 km) pa nga paglakaw diha sa kangitngit sa kagabhion gikan sa iyang pagnaug sa tartanilya—pinaagi lang sa tabang sa nabalaka nga kaubang pasahero (usa ka “estranghero”) kinsa naluoy niya.⁹

Human lang sa pag-abut ni Joseph ug nakakaon og gamay, si Martin gipatawag. Siya modungan unta og pagpamahaw sa mga Smith apan wala mopakita hangtud miabut ang udto. Hinay-hinay nga naglakaw, siya mihunong sa gate sa balay, mipatong sa koral, gi-adjust ang iyang kalo aron matabunan iyang mata, ug milingkod lang didto.¹⁰

“Ang Tanan Nawala!”

Sa katapusan, si Martin misulod sa balay. Wala magtingog, iyang gipunit ang kutsara ug tinidor aron mokaon. Apan sa wala pa kakaon, siya mihilak, “O, nawala na akong kalagi!”¹¹

Tungod niini, si Joseph mibarug ug masuk-anong misulti: “Martin, nawala ba nimo ang manuskrito? [W]ala ba nimo matuman imong saad, ug nagdala og panghimaraut kanako, ingon man usab diha kanimo?”

Si Martin hinayng mitubag, “Oo, nawala kini, ug wala ko kahibalo kon asa.”¹² (Gipakita ni Martin ang manuskrito ngadto sa uban gawas sa lima, “ug pinaagi sa pagpanglingla,” si Joseph misaysay, “kini nakuha gikan kaniya.”¹³)

Si Joseph misinggit, naghilak: “Ang tanan nawala! Ang [t]anan nawala! Unsay akong buhaton? Ako nakasala—ako mao ang nag-aghat sa kasuko sa Dios.” Uban niini, “mga pagbakho ug pag-agulo, ug ang pinakagrabeng pagbangu-tan mabati gyud diha sa balay,” si Joseph ang nagpakita og pinakagrabeng kaguol nilang tanan.¹⁴

Ang buhat sa paghubad nahunong og kadiyot, ug ang mga palid ug ang mga gamit sa paghubad gikuha gikan kang Joseph hangtud Septyembre 22—usa ka makaguol nga pahinumdom sa iyang nag-una nga panahon sa pag-sulay. Miantus usab siya og estriktong pagbadlong gikan sa Ginoo:

“Ug tan-awa, unsa ka kasagaran ikaw milapas sa mga sugo ug sa mga balaod sa Dios, ug nadala diha sa mga pagdani sa mga tawo.

“Kay, tan-awa, ikaw wala unta mahadlok sa tawo labaw pa kay sa Dios. Bisin pa og ang mga tawo mipahimutang sa mga tambag sa Dios sa walay kapuslanan, ug mitamay sa iyang mga pulong—

“Apan ikaw unta nagmatinud-anon; ug siya unta mitunol sa iyang bukton ug mitabang kanimo batok sa tanan nga nagdilaab nga mga pana sa kaaway; ug siya unta nag-uban kanimo sa matag panahon sa kasamok” (D&P 3:6–8).

Hunahunaa ang kalisud sa pagdawat niini nga pagpa-dayag. Si Joseph bag-ohay lang namatyan sa iyang unang anak. Hapit mamatay ang iyang asawa. Ug ang iyang desisyon sa paghatag ni Martin sa manuskrito dinasig sa

kinasingkasing nga pagtabang sa usa ka higala kinsa nagtabang kaniya sa sagradong buhat. Oo, bisan unsa pa ang kahingawa ni Joseph, ug bisan kon sa iyang pagtuo nagsalig siya og maayo ni Martin Harris, siya nagkulang sa usa ka butang nga gidahum sa Dios gikan sa Iyang mga disipulo: kanunay mosalig sa bukton sa Ginoo ug dili sa bukton sa tawo. Sa mahangturong pagdayeg kang Joseph, iyang nakat-unan kining leksyon sa lalum ug klarong paagi nga wala na gayud niya buhata og usab ang samang sayop ug, sa wala madugay human iyang nadawat pag-usab ang mga palid ug mga gamit sa paghubad, siya misugod sa pagbuhat og relihiyusong kontribusyon nga wala pa makita sa kalibutan sukad sa personal nga pangalagad ni Jesukristo. Sugod sa tingpamulak niadtong 1829, karon nga si Oliver

Taliwala sa paghubad sa Basahon ni Mormon, si Joseph ug Oliver miwali, midawat ug mirekord og mga pagdayag, ug nabunyagan.

Cowdery na ang iyang katabang, si Joseph katingalahang mihubad og 588 ka pahina sa Basahon ni Mormon, sulod sa 65 ka adlaw nga pagtrabaho.¹⁵ Kini sa tinuoray talagsaong kapaspason sa paghubad kon itandi sa iyang nangaging mga paningkamot. Makatabang usab nga timan-an nga ang paghubad sa King James Bible naglangkob og 47 ka gibansay nga mga eskolar, naghubad sa mga pinulongan nga ila nang nahibaloan, milungtad og pito ka tuig aron makompleto.¹⁶

Dugang pa, taliwala niining talagsaong produksyon, si Joseph ug Oliver miwali, midawat ug mirekord og mga pagpadayag, miapil sa pagpahiuli sa Aaronic ug Melchizedek Priesthood, nabunyagan, miatiman sa mga buluhaton sa panimalay, ug mibalhin sa Fayette, New York, aron pagmantala sa manuskrito. Apan ang pinakadakong milagro sa tanan dili makita sa kapaspas nahuman ang butang apan sa kalisud sa buluhaton sa panahon nga lisud ang sitwasyon.

Usa ka Talagsaon, Lisud nga Basahon

Sumala sa usa ka bag-ohay nga makinaadmanon nga summary, mao kini ang epektibong nahimo ni Joseph niadtong 65 ka adlaw nga buhat sa paghubad: “Dili lang adunay sobra sa usa ka libo ka tuig sa kasaysayan [diha sa Basahon ni Mormon] nga naglakip sa mga duha ka gatos nga mga ngalan sa indibidwal ug dul-an sa usa ka gatus nga pihong mga dapit, apan ang kasaysayan mismo gipakita agig buhat sa tulo ka nag-unang mga editor/historian—Nephi, Mormon, ug Moroni. Kini nga mga tawo, mismo, miangkon nga gibase ang ilang kasaysayan sa dinosenang mga rekord nga anaa nang daan. Ang resulta mao ang lisud nga pagsagol-sagol sa daghang matang nga naglakip sa direktang pagsaysay ngadto sa gisukip nga mga wali ug mga sulat ngadto sa komentaryo sa kasulatan ug balak. Kini nagkinahanglan og dakong pailub aron pagahimoon ang tanang detalye sa han-ay sa panghitabo, hiyograpiya, genealogy, ug tinubdan nga mga rekord, apan ang Basahon ni Mormon talagsaong nagmakanunayon niini. Ang han-ay sa panghitabo walay sayop, bisan pa sa pipila ka paghisgut sa nangagi [flash-back] ug nagsapaw nga mga pagsaysay; . . . ug ang mga tigsaysay hingpit nga nagsumpay sa han-ay ug koneksyon sa pamilya diha sa bayente sayis ka mga tigtipig sa rekord nga Nephite ug kwarantay uno ka mga hari nga mga Jaredite (lakip ang nagkasungi nga mga genealogy). Sa kakomplikado niini ang tawo maghunahuna nga ang tagsulat naggamit og mga chart ug mga mapa, hinoon ang asawa ni Joseph Smith . . . klarong milimod nga si Joseph adunay gisulat nang daan nga iyang gimemorya o gikon-sulta samtang siya naghubad, ug sa tinuoray ang asawa ni Joseph miangkon nga si Joseph nagsugod og mga sesyon sa pagdiktar nga wala magtan-aw sa manuskrito o ibalik og basa ngadto niya ang katapusang nasulat.”¹⁷

Dugang pa niini ang paggamit sa lisud kaayo nga mga estruktura sa pagsulat ug talagsaong pagkahiuyon niini sa karaang mga kostumbre ug matang sa komunikasyon, pipila lang kini, nga may kalabutan sa basahon ug paghubad niini.¹⁸

*Si Joseph ug Oliver miapil
sa pagpahiuli sa Aaronic
Priesthood sa Susquehanna
Valley sa tingpamulak sa 1829.*

Nag-atubang niining mga ebidensya, ang tawo mangutana, unsaon sa usa ka tawo—ilabi na sa tawo nga hapit walay pormal nga edukasyon—nga makabuhat niini? Sa akong hunahuna, si Joseph Smith wala gayud magmugna-mugna sa Basahon ni Mormon kay imposible niya kining buhaton. Bisan pa niining rason, ingon nga lig-on kaayo, dili hingpit nga moprubar sa katinuod sa basahon; ni kini ang sukaranan sa akong pagpamatuod. Ang mabuhat niini mao ang paglig-on sa gitudlo sa Espiritu ngari kanako dili pa dugay isip full-time nga misyonaryo. Sa sagradong dapit sa Provo Missionary Training Center ug sa berdeng mga bungtod ug walog sa Scotland, ako nakasinati og daghang espirituhanong pagsaksi nga si Joseph Smith tinawag sa Dios, nga siya ang Iyang instrumento niining ulahing mga adlaw, ug siya ang nagpatungha sa basahon nga dugay na nga anaa sa wala pa siya matawo, usa ka basahon nga tinuod ug talagsaon—ang walay sama ka mahinungdanong parte sa diosnong kinabuhi sa kalipay.

Modeklarar usab ko nga ang kinabuhi ni Joseph Smith usa ka lig-on nga pagpamatuod sa makapahiusa nga mensahe sa basahon mismo. Sa pagsugod sa Basahon ni Mormon, si Nephi mideklarar, “Tan-awa, ako, si Nephi, mopakita kaninyo nga ang malumo nga *mga kalooy* sa Ginoo anaa ibabaw sa tanan kinsa siya mipili, tungod sa ilang hugot nga pagtuo” (1 Nephi 1:20; emphasis gidugang). Sa pagtapos sa basahon, si Moroni nangamuyo, “Tan-awa, ako moawhag kaninyo nga kon kamo mobasa niini nga mga butang . . . nga kamo unta mohinumdom unsa ka *maloloy-on* ang Ginoo ngadto sa mga katawhan, gikan sa paglalang ni Adan bisan hangtud sa panahon nga kamo makadawat niini nga mga butang” (Moroni 10:3; emphasis gidugang).¹⁹

Gikan sa sinugdanan hangtud sa katapusan, ang pagpamatuod ug kasaysayan sa Basahon ni Mormon nagpakita nga ang Dios andam gayud nga makig-uban, moayo, ug mopanalangin sa mga tawo kinsa—bisan sa ilang mga sala ug kahuyang—modangop Kaniya sa tinud-anay nga paghinulsol ug pagtuo.

Salig sa Dios

Sama kang Joseph Smith, dili kinahanglan nga hingpit ang inyong kinabuhi aron mahimong gamhanang instrumento sa mga kamot sa Dios. Ang mga sayop, kapakyasan, ug kalibog kabahin sa kinabuhi ug misyon ni Joseph, ug kini kabahin usab sa inyong kinabuhi. Ayaw pagpakawala sa pagdasig. Ayaw patintal sa paghunahuna nga “ang tanan nawala.” Ang tanan dili mawala ug dili gayud mawala niadtong modangop ngadto sa Dios sa kalooy ug mabuhi.

Kamo adunay Igsoon kinsa nagbantay kaninyo, andam nga moluwas kaninyo ug mopalambo sa inyong pagserbisyo uban sa bukton nga mas kusgan pa sa inyong bukton—mas kusgan pa, gani, kay sa tanang mga bukton sa tawo nga pagahiusaon. Kini nga mga bukton anaa aron sa pagtabang ug pagpanalangin kaninyo, “sa matag panahon sa kasamok” (D&P 3:8), bisan unsa pa kamo nga nag-inusara ug nawad-an sa kadasig. Busa, samtang kamo magpadayon sa inyong kinabuhi, salig niadtong mga bukton ug “magmakusganon kamo ug magmadasigon kamo, ug dili kamo mahadlok . . . kay ang Ginoo nga imong Dios, mao ang magauban kanimong; dili ka pasagdan kaniya, ni pagabiyaan ikaw niya” (Deuteronomio 31:6).

Si Joseph nakadiskobre niini ug miusab sa kalibutan. Mahimo usab ni ninyo. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Sa *Histories, Volume 1: 1832–1844*, vol. 1 of the *History series of The Joseph Smith Papers*, (2012), 14; tan-awa usab sa josephsmithpapers.org.
2. Sa *Histories, Vol. 1: 1832–44*, 83.
3. Tan-awa sa Oliver Cowdery, “A Remarkable Vision,” *The Latter-day Saints Millennial Star* 7 (Nob. 1840): 175.
4. Tan-awa sa Martin Harris, sa *Tiffany’s Monthly*, Hunyo 1859, 170.
5. Tan-awa sa *Histories, Vol. 1: 1832–44*, 244; tan-awa usab sa Gospel Topics, “Book of Mormon Translation,” lds.org/topics.
6. Tan-awa sa *Histories, Vol. 1: 1832–44*, 245.
7. Tan-awa sa *Histories, Vol. 1: 1832–44*, 245–46.
8. Tan-awa sa Lucy Mack Smith, *Biographical Sketches of Joseph Smith the Prophet, and His Progenitors for Many Generations* (1853), 118.
9. Tan-awa sa Lucy Mack Smith, *Biographical Sketches*, 119–20.
10. Tan-awa sa Lucy Mack Smith, *Biographical Sketches*, 120.
11. Tan-awa sa Lucy Mack Smith, *Biographical Sketches*, 121.
12. Tan-awa sa Lucy Mack Smith, *Biographical Sketches*, 121.
13. Sa *Histories, Vol. 1: 1832–44*, 247.
14. Sa Lucy Mack Smith, *Biographical Sketches*, 121–22.
15. Tan-awa sa John W. Welch, “How Long Did It Take Joseph Smith to Translate the Book of Mormon?” *Ensign*, Ene. 1988, 47.
16. Tan-awa sa “King James I of England,” kingjamesbibleonline.org/King-James.php.
17. Grant Hardy, *Understanding the Book of Mormon: A Reader’s Guide* (2010), 6–7.
18. Tan-awa sa Terryl L. Givens, *By the Hand of Mormon: The American Scripture that Launched a New World Religion* (2002), 156.
19. Tan-awa sa Grant Hardy, *Understanding the Book of Mormon*, 8.

Pag-ani

SA MGA GANTI SA

Pagkamatarung

Ni Elder
Quentin L. Cook

Sa Korum sa
Napulog Duha ka
mga Apostoles

*Walay maayong butang ang ihikaw
niadtong nagbuhat og matarung.*

Ang kalibutan literal nga anaa sa kagubot (tan-awa sa D&P 45:26). Daghan sa atong mga hagit may kalabutan sa espirituhanon. Kini mga isyu sa katilingban nga kita isip mga indibidwal dili makasulbad. Hinoon, adunay praktikal nga mga ganti nga *mahimo* natong makab-ot isip mga indibidwal, bisan sa panahon diin ang pagkamatarung nagkaubos sa tibuok kalibutan.

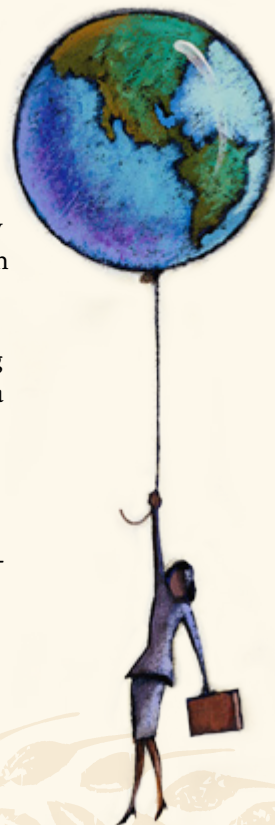
Ang ideya gyud sa “mga ganti sa pagkamatarung” usa ka konsepto nga giat-taki sa kalibutan karon. Ang pagkombinser sa mga tawo sa pagpili sa matarung dugay na nga hagit. “Kay ang kinaiyanhon nga tawo mao ang usa ka kaaway sa Dios” (Mosiah 3:19). Kanunayng adunay “katugbang sa tanan nga mga butang” (2 Nephi 2:11).

Ang kalainan karon kay ang mga madudahon diha sa “dako ug lapad nga gambalay” (1 Nephi 8:31) mas banha, mas mabingkilon, ug dili kaayo matugtanon kaysa bisan unsang panahon sa akong kinabuhi. Sila nagpakita sa pagkunhod sa ilang pagtuo kon, kabahin sa daghang isyu, sila mas nabalaka sa ilang reputasyon sa umaabut kaysa unsay kabubut-on sa Dios. May usa ka panahon diin kadaghanan sa mga tawo nakasabut nga sila pagahukman sumala sa mga sugo sa Dios, dili sa unsay uso nga mga panglantaw o dominanting pilosopiya sa panahon. Ang pipila mas nabalaka nga gibiyay-biay sa uban kaysa pagahukman sa Dios.

Ang gubat tali sa maayo ug dautan dili na bag-o. Apan karon misaka ang porsyento sa mga tawo nga nasayop sa pagtuo nga walay moral, matarung nga baruganan diin ang tanang katawhan kinahanglang mosunod.

Bisan pa niana, midaghan gihapon ang matinud-anong mga miyembro sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw. Ang mga miyembro sa Simbahan, lakip sa uban kinsa adunay susama nga mga mithi sa pamatasan, nagpabilin nga matarung bisan pa sa naglibut nga mga pagduhaduha ug pagkawalay pagtuo. Kita nasayud, sama sa gideklarar ni propetang Alma, nga ang “pagkadautan dili mahitabo nga mahimo nga kalipay” (Alma 41:10) ug ang plano sa Amahan alang sa Iyang mga anak usa ka “plano sa kalipay” (Alma 42:8, 16).

Akong tinguha nga motanyag og mga sugyot nga makatabang kaninyo isip indibidwal ug isip pamilya nga mas makasabut ug makakab-ut sa mga ganti sa pagkamatarung.

**Kon kita dili
magbantay,
ang kalibutan
makapahimo
kanato sa pag-
tutok sa mga
butang nga
makapalayo ka-
nato sa lawom
nga espirituha-
nong pasalig.**

Ang Ganti sa Pagka-espirituhanon

“Unsaon nako pagpahimutang ang kalibutanong mga problema sa hustong panglantaw samtang naningkamot ko nga molambo sa espirituhanong paagi?”

Ubos gayud kita sa impluwensya sa kalibutan. Ang matag adlaw nga kalibutanong panginahanglan usa gayud ka dakong hagit. Ang katilingban molantaw sa tanan nga ikonsiderar lamang ang kalibutanong mga ganti.

Ang pasiuna sa Doktrina ug mga Pakigsaad naghatag og gibug-aton niini nga problema aron sa pagpasidaan kanato sa mga kakuyaw, naggiya kanato sa pagpangandam ug pagprotektar sa atong kaugalingon karon ug sa umaabut, ug naghatag og importanting ideya kabahin niining hilisgutan: “Sila wala mangita sa Ginoo sa pagpahimutang sa iyang pagkamatarung, apan ang matag tawo naglakaw diha sa iyang kaugalingon nga paagi, ug sama sa hulagway sa iyang kaugalingon nga dios kansang hulagway sama sa kalibutan, ug kansang mga butang ingon niana sa usa ka dios-dios” (tan-awa sa D&P 1:16).

Si Presidente Spencer W. Kimball (1895–1985) mitudlo nga ang mga dios-dios mahimong maglakip sa mga sertipiko, mga nahumang kurso sa pag-eskwela, kabtangan, balay, mga gamit sa balay ug ubang materyal nga mga butang. Siya miingon nga kon atong unahon kining maayo unta nga mga tumong sa paagi nga makapakunhod sa atong pagsimba sa Dios ug makapahuyang sa atong paningkamot sa pag-establisar sa Iyang pagkamatarung ug sa paghimo sa mga buhat sa kaluwasan ngadto sa mga anak sa Amahan nga anaa sa Langit, kita nagmugna og mga dios-dios.¹

Ang kalibutan nagtutok sa temporal nga komon nga mga isyu sa ekonomiya, apan kita kinahanglang motutok sa espirituhanong mga butang.

Usahay ang panglantaw sa kalibutan makapahimo kanato sa pagtutok sa mga isyu nga dili sama ka madanihon sa pagtinguha og dakong bahandi apan bisan pa niana nakapahilayo kana nato sa espirituhanong pasalig.

Daghang katuigan ang milabay gipahibalo ko sa makapaikag nga pasundayag nga adunay pipila ka talagsaong mga eksena. Ang lain-laing eksena makita ubos sa dakong karatula nga nag-ingon, “Kon si Kristo moabut karong gabii, si kinsa Iyang adtuon?” Kon saktong akong paghinumdom sa mga hulagway, kini naglangkob sa mosunod nga mga eksena:

- Usa ka masakiton, tigulang nga babaye nga giatiman sa nurse.
- Usa ka malipayon nga batan-ong inahan uban sa bag-ong natawo nga bata.
- Usa ka pamilya nga may gigutom, naghilak nga mga bata.
- Usa ka adunahan nga pamilya.
- Usa ka suod apan mapainubsanong pamilya nga may daghang anak nga malipayong nagdungan sa pagpanganta.

Kita nasayud nga kon ang Manluluwas mobalik pag-usab, kita dili masayud sa adlaw o sa oras. Kita usab nasayud nga isip mga Kristiyano, kita nagatiman sa mga kabus ug sa nanginahanglan ug sa balo ug sa ilo. Ang karatula mas saktong unta kon kini mabasa nga, “Kon si Kristo moabut karong gabii, kinsa ang andam nga mosugat Kaniya?”

Naghunahuna usab ko nga ang mga eksena nagpakita kanato sa pisikal nga kondisyon sa mga tawo apan dili sa ilang espiritwal nga kondisyon ug pasalig kang Kristo.

Ang sinugdanang punto sa pagpamalandong sa atong kinabuhi ug pasalig ngadto sa Manluluwas ug sa Iyang ebanghelyo mao ang bunyag. Gawas sa bag-ong mga kinabig ug sa mga bata, ang atong bunyag nahitabo dugay na kaayo.

Ang bantugang propeta nga si Alma larinong namulong kanato sa dihang siya misulti: “Ug karon tan-awa, ako moingon nganha kaninyo, akong mga kaigsoonan, kon kamo nakasinati og usa ka kausaban sa kasingkasing, ug kon kamo mibati sa pag-awit sa awit sa matubsanon nga gugma, ako mangutana, kamo mibati ba karon sa mao?” (Alma 5:26).

Dayon si Alma nagpadayon sa iyang mensahe, nga tukma sa atong panahon karon. Siya

Kinahanglan nga atong itutok ang atong kinabuhi ug pun-an ang paghatag og gibug-aton sa espirituhanong mga butang.

mahinungdanong nangutana sa mga Santos, kon sila mamatay, andam na ba sila nga makigkita sa Dios. Dayon si Alma mihatag og gibug-aton sa upat ka kinaiya nga gikinahanglan nato aron mahimong walay sala sa atubangan sa Dios:

Una, “[kita ba] dihay igo nga pagpaubos?” Sa laing pagkasulti, nagpasabut kini sa kinahanglanon sa pagbunyang—magpaubos sa atong kaugalingon ug magbaton og mapainubsanon nga kasingkasing ug mahinulsulong espiritu.

Ikaduha, “[kita] gihuboan ba sa garbo?” Si Alma nagpasidaan batok sa pagyatak sa Usa nga Balaan ilawom sa atong mga tiil ug pagpanghambog diha sa garbo—gitinguha sa atong kasingkasing ang kalibutanong mga butang ug nagtuo nga mas maayo pa kaysa uban.

Ikatulo, kita ba “hubo sa kasina?” Alang niadtong adunay daghang mga panalangin apan wala mobati nga mapasalamaton niini tungod kay sila nagtutok sa unsay anaa sa uban, ang kasina makadaut gayud. Ang “kasina sa estilo sa kinabuhi”² migrabe samtang ang ka sikat ug kaadunahan mipuli sa hugot nga pagtuo ug pamilya isip mga mahinungdanong tinguha sa kadaghanan sa katilingban.

Ikaupat, kita ba mibugal-bugal o milutos sa atong mga kaigsoonan? Sa kalibutan karon ato kining gitawag nga pagdaug-daog (tan-awa sa Alma 5:27–30, 53–54).

Aduna pa bay mas mahinungdanon nga isyu sa atong panahon karon kaysa niining mensahe kabahin sa pagkamapainubsanon, garbo, kasina, ug pagpanggukod? Ang gidebatehan pag-ayo sa tibuok kalibutan mao ang kabahin sa temporal nga komon nga mga isyu sa ekonomiya. Apan gamay lang ang panaghisgut kabahin sa pagbalik ngadto sa Kristohanong mga baruganan nga nakatutok sa pagpangandam sa pagsugat sa Dios ug sa kahimtang sa atong mga espiritu. Kinahanglan nga atong itutok ang atong kinabuhi ug pun-an ang paghatag og gibug-aton sa espirituhanong mga butang.

Ang Ganti sa Matarung nga mga Pamilya

“Maayo ba nga atong padak-on ang atong pamilya sa dapit diin adunay pipila lang ka miyembro sa Simbahan ug kita gipalibutan og daghang dautan, panagbingkil, ug oposisyon sa pagkamatarung?”

Ang akong asawa, si Mary, ug ako aduna niining kabalaka samtang nagpadako mi sa among mga anak sa San Francisco Bay Area sa California, USA, sa ulahing bahin sa mga 1960. Ang populasyon sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw gamay pa kaayo. Bisan tuod daghan sa mga tawo dinhi nga maayo, ang Bay Area nahimong pundukanan sa mga tiggamit og druga ug sa tanang matang nga buhat sa imoral ug sala.

Ang kausaban sa katilingban igo nga rason nga ang nabalaka nga presidente sa stake nangutana sa kapangulohan sa Simbahan kon angay ba niyang awhagon ang mga miyembro sa Simbahan nga magpabilin sa Bay Area. Si Elder Harold B. Lee (1899–1973), kaniadto usa pa ka senior nga sakop sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, mao ang gitudlo sa pagtubag sa isyu. Siya mipasabut nga ang Ginoo wala madasig sa pagtukod og usa ka templo sa among dapit aron lamang biyaan sa mga miyembro. Ang iyang tambag alang kanamo yano apan tiunay:

1. Pagtukod sa Zion diha sa among mga kasingkasing ug mga panimalay.
2. Mahimong usa ka kahayag niadtong nagpalibut kanamo.
3. Pagtutok sa mga ordinansa sa templo ug sa mga baruganan nga gitudlo didto.

Among gihangop ang tambag ni Elder Lee ug naningkamot sa pagsunod niini sa among pamilya.

Sa pagtukod og Zion sa atong kasingkasing ug panimalay, kita kinahanglan nga mohatag og gibug-aton sa relihiyusong pagtamud diha sa panimalay pinaagi sa pagbuhat

og matag adlaw nga pag-ampo sa pamilya ug pagtuon sa kasulatan ug paghimo og family home evening matag semana. Niini nga konteksto kita makatudlo ug makabansay sa atong mga anak. Ato kining buhaton uban sa gugma ug pagkamabination, maglikay sa dili angay nga pagsaway sa atong mga anak ug kapikas.

Bisan asa pa kita nagpuyo ug gani atong gibuhay ang tanan nga matarung, pipila sa atong mga anak tingali mohimo og sayop nga mga desisyon nga modala ngadto sa gidili nga mga dalan. Tungod niini, importante nga tabangan nato ang atong mga batan-on nga mag-andam daan kon unsay ilang isulti o buhaton kon ang uban mopakita og dili sakto o imoral nga pamatasan.

Ang among mga anak nag-eskwela sa mga eskwelahan diin adunay duha o tulo lang ka LDS nga mga bata. Sa pagsugod sa tuig sa pag-eskwela ug sa dili pa ang mga kalihokan sa eskwelahan, among gihisgutan sa among family home evening ang saktong tubag kon sila maanaa sa delikado nga mga sitwasyon. Amo silang gipangutana kon unsay ilang itubag sa ilang mga higala kinsa mosulti kanila, “Ayaw pagdrama-drama, gibuhay kini sa tanan,” “Ang inyong ginikanan dili masayud,” o “Ang kausa lang dili makaapekto.”

Among gihisgutan ang among tulubagon ngadto sa Ginoo.

Among gitudlo nga kita nagsunod sa ehemplo ni Kristo kon kita tarung og sininaan, naggamit og limpyo ug angay nga pinulongan, ug maglikay sa pornograpiya, nga karon angay itudlo sa mga bata sa Primary aron sila makabaton og putli nga kinabuhi.

Among gihisgutan ang kabahin ni Jose sa Ehipto, kinsa milayas sa dihang siya gitintal sa asawa ni Potiphar (tan-awa sa Genesis 39:7–12).

Ang tanan namong mga anak adunay kasinatian diin kining pagpangandam mahinungdanon, apan sa kasagaran ang ilang mga higala mipanalipod kanila tungod kay sila nasayud sa ilang mga baruganan ug pagtuo.

Sa dihang ang among anak nga babaye, si Kathryn, mitawag sa iyang inahan human mipalayo namo aron moeskwela sa kolehiyo, si Mary kanunay mosulti kaniya sa mga butang nga iyang naganahan pag-ayo kabahin sa Manluluwas. Kanunay gamiton ni Mary ang Iyang ehemplo ug kinaiya aron pagtabang sa problema nga gihisgutan ni Kathryn.

Nagtuo ko nga kita makapalambo og matarung nga mga anak sa bisan asang dapit sa kalibutan kon sila

*Kita makapalambo
og matarung nga
mga anak sa bi-
san asang dapit sa
kalibutan kon sila
adunay lig-on
nga pundasyon
diha kang
Jesukristo ug
sa Iyang
ebanghelyo.*

adunay lig-on nga pundasyon diha kang Jesukristo ug sa Iyang ebanghelyo. Si Nephi mihulagway sa pagtudlo sa iyang pamilya ug katawhan, nag-ingon, “Kami naghisgot kang Kristo, kami nalipay diha kang Kristo, kami nagsangyaw kang Kristo, kami nanagna kang Kristo, ug kami nagsulat sumala sa among mga panagna, nga ang among mga anak mahimo nga masayud sa unsa nga tinubdan sila mahimo nga mangita alang sa kapasayloan sa ilang mga sala” (2 Nephi 25:26).

Kon ato kining buhaton, kon ang atong mga anak mohimo og sayop nga mga pagpili, sila masayud nga ang tanan wala mawala ug sila makakaplag sa dalan balik sa balay. Gusto nakong ipaniguro kaninyo nga kamo ug ang inyong pamilya mapanalanginan samtang kamo maningkamot sa paglig-on sa matag miyembro sa inyong pamilya pinaagi sa hugot nga pagtuo diha kang Jesukristo.

Kon atong sundon ang tambag ni Elder Lee nga mahimong kahayag niadtong nagpalibut kanato, dili kita mahimong magpakaaron-ingon kon si kinsa kita. Ang atong pamatasan kinahanglang mopakita sa atong mga mithi ug pagtuo. Kon angay, kita kinahanglang moapil sa politikanhon nga mga kalihokan.

Ang pagkinabuhi nga angay alang sa rekomend sa templo, pagdawat sa mga ordinansa sa templo, ug pagkamatitud-anon sa atong mga pagkigsaad naghatag kanato og pokus ug panglantaw nga magpabilin diha sa dalan sa pakigsaad. Kon ang atong mga batan-on takus nga magkinabuhi aron sa pagpahigayon og mga bunyag alang sa patay, ang ilang kinabuhi matarung.

Kinahanglan nga atong itutok ang atong kusog sa paglig-on sa atong mga pamilya pinaagi sa paghisgot, paglipay, pagsangyaw, ug pagpanagna kang Kristo aron kita makatagamtam sa ganti sa matarung nga pamilya ug mahimong mahangturong nga pamilya.

Alang niadtong wala maminyo apan matarung nga nagkinabuhi, ang atong doktrina makapaniguro: “Ang matitud-anong mga miyembro kansang mga kahintang wala motugot kanilang makadawat sa mga panalangin sa mahangturong kaminyoon ug pagkaginikanan niining kinabuhia makadawat sa tanang gisaad nga mga panalangin sa kahangturang, samtang gihuptan nila ang mga pakigsaad nga ilang gihimo ngadto sa Dios.”³

Ang gugma mao ang importante nga sangkap sa kalipay niining kalibutan.

Ang Ganti sa Kalipay

“Unsay angay nakong ihatag sa akong mga anak aron magmalipayon ug magmalampuson sa kinabuhi?”

Si Lucifer nagmugna og peke o ilusyon sa kalipay nga wala mahiuyon sa pagkamatarung ug makapahisalaag kanato kon kita dili magmatngon. Daghan sa atong mga problema karon nahitabo tungod ang kalibutan nagpakatap og sayop nga kahulugan sa kalipay. Kita nasayud gikan sa Basahon ni Mormon nga kini nga problema anaa sa tanan nga mga henerasyon. Kita usab nasayud sa mga panalangin nga nagagikan sa pagsunod sa mga kasugoan.

Si Haring Benjamin misulat, “Ako nagtinguha nga kamo kinahanglan maghunahuna sa bulahan ug sa malipayon nga kahintang niadtong naghupot sa mga sugo sa Dios. Kay tan-awa, sila bulahan sa tanan nga mga butang, sa temporal ug sa espirituhanon; ug kon sila magpabilin nga matitud-anon hangtud sa katapusan sila pagadawat ngadto sa langit, nga pinaagi niana sila mahimo nga mopuyo uban sa Dios diha sa usa ka kahintang nga walay katapusan ang kalipay. O hinumdumi, hinumdumi nga kini nga mga butang tinuod; kay ang Ginoong Dios namulong niini” (Mosiah 2:41).

Sulod sa daghang katuigan ako nagsunod og usa ka proyekto sa pagsiksik nga gisugdan niadtong mga 1930. Sa sinugdanan, ang proyekto naglakip sa 268 ka mga lalaki sa usa sa pinakamaayo nga unibersidad kinsa regular nga gitun-an ang ilang kinabuhi. Sa wala madugay, ang mga babaye nahimong kabahin sa proyekto. Ang pagtuon milanat og mga 70 ka tuig. Ang orihinal nga tumong sa pagtuon mao ang pagkasayud kutob sa mahimo kabahin sa kalampusan ug kalipay.

Ang pagtuon nagpakita nga ang mga college entrance score ug grade average dili makatino sa kalampusan o kalipay sa ulahing bahin sa kinabuhi.

Apan usa ka dapit diin may kalabutan pag-ayo mao ang kalipay sa bata pa uban sa pamilya. Ang malipayon, malampusong mga hamtong kasagaran mitaho nga ang ilang inahan dayag nga mosulti sa ilang paghigugma ug pagpangga ug dili mogamit og grabeng pagdisiplina. Ang ilang mga ginikanan nagpakita og pagpangga sa usag usa ug anaa ug maduolan sa ilang mga anak, diin sila adunay mainiton ug mapahayagon sa emosyonal nga paagi nga pakigrelasyon. Ang ginikanan nagmugna og lig-ong palibut sa pamilya ug gituohan nga nagtahud sa kabubut-on sa ilang mga anak.

Usa ka panapos nga basahon sa proyekto nga gimantala niadtong 2012 mitaho: “Daghang mga sukdanan sa kalampusan sa tibuok kinabuhi ang nakita, nga dili kaayo tungod sa pinansyal ug sosyal nga mga bintaha sa pagkabata apan mas tungod sa pinangga ug puno sa gugma nga pagkabata.” Ang mainitong kasinatian sa pagkabata mas may kalabutan sa pagkamalampuson kaysa kaintelihente, kahimtang sa panginabuhi, o sa pagka-atleta. Nakita usab diha sa proyekto nga “ang maayo nga mga panghitabo sa pagkabata modeterminar pag-ayo sa umaabut kaysa dili maayo nga mga panghitabo.”⁴

Ang proyekto sa kinatibuk-an nagpasabut nga bisan kon aduna pay lisud nga mga hagit ug adunay mga bati kaayo nga panghitabo, ang mga bata lig-on, ug ang pagsalig nga gimugna sa mahigugmaong relasyon sa ginikanan, ilabi na sa inahan, moresulta sa mahangturon, tibuok kinabuhi nga kalipay. Ang nakapaikag kanako, apan wala ko ikatingala, mao nga ang proyekto hingpit nga nahiuyon kon unsay

gitudlo sa kasulatan ug sa Simbahan kabahin sa pamilya. Ang Simbahan naghatag og gibug-aton sa family home evening, pag-ampo sa pamilya, pagpa-dayag og gugma, panag-uban sa pamilya, ug mga tradisyon sa pamilya, nga mao ang mga matang sa kalihokan nga gipasabut sa proyekto nga makapahimo og malipayon, malampusong mga hamtong.

Gisugdan ni Nephi ang Basahon ni Mormon pinaagi sa pagpadayag og pasalamat alang sa “mga matarung nga ginikanan” (1 Nephi 1:1), apan ang tinuod nga leksyon mao nga kita ang modeterminar kon unsa kita nga matang sa ginikanan nga mamahimo aron ang atong kaliwatan malipayong motaho nga sila usab natawo sa mga matarung nga ginikanan.

Ang pinakaimportante nga butang nga inyong mahimo mao ang pagsiguro nga ang inyong mga anak ug kadtong inyong giumama nasayud nga sila inyong gihigugma. Ang gugma mao ang importante nga sangkap sa kalipay.

Ang Ganti sa Pag-uswag dinhi sa Yuta

“Ang among pamilya wala kaayo molampus sa materyal nga mga butang. Tungod ba kay dili igo ang among pagkamatarung?”

Ang kasulatan klaro nga ang pagsunod sa mga kasugoan makapauswag kanato dinhi sa yuta. Apan ipaniguro ko kaninyo nga ang pag-uswag dinhi sa yuta dili ideterminar sa kadako sa inyong natigom sa bangko. Kini adunay mas labaw pa nga kahulugan kay niana.

Namulong ngadto sa iyang anak nga si Helaman, si propetang Alma nagtudlo, “tungod kay ikaw maghupot sa mga sugo sa Dios ikaw mouswag dinhi sa yuta; ug ikaw angay nga masayud usab, nga tungod kay ikaw wala maghupot sa mga sugo sa Dios ikaw isalikway gikan sa iyang atubangan” (Alma 36:30).

Basi niini, ang pagbaton sa Espiritu sa atong kinabuhi mao ang pinakaimportante aron sa pag-uswag dinhi sa yuta. Kon kita mosunod sa mga sugo, kita adunay pihong mga saad (tan-awa sa Mga Taga-Efeso 6:1–3). Ang Seksyon 89 sa Doktrina ug mga Pakigsaad, sama pananglit, nagsaad nga pinaagi sa pagsunod sa Pulong sa Kaalam, kita makatagamtam og mga panalangin sa panglawas ug dako nga mga bahandi sa kahibalo.

Ang paglahi sa usa ka elemento sa Pulong sa Kaalam, paglikay sa alkohol, nagtudlo nato og daghang butang. Ang pagtuon sa tibuok kinabuhi sa tawo nga

*Ang pinakadakong ganti
sa pagkamatarung mao
“ang kalinaw niini nga
kalibutan, ug kinabuhi
nga dayon diha sa kalibu-
tan nga umaabut.”*

akong gihisgutan kaganina nagpakita nga ang abuso nga paggamit sa alkohol nakaapekto sa usa sa matag tulo ka pamilya sa Amerika, maoy rason sa bayente singko porsyento sa tanang mga pag-admit sa mga ospital, ug dakong hinungdan sa kamatayon, diborsyo, pagkadaut sa panglawas, ug pagkamenos sa makab-ut.

Ang dugay nga pagtuon sa aktibong mga miyembro sa Simbahan sa California nagpakita nga ang mga babaye mabuhi pa og dugang 5.6 ka tuig ug ang mga lalaki dugang 9.8 ka tuig ikompara sa dili miyembro nga mga babaye ug lalaki sa U.S. Ang mga doktor nga nagpahigayon sa pagtuon nagpasabut nga ang usa sa rason mao ang pagsunod sa Pulong sa Kaalam. Ang pagsunod sa Pulong sa Kaalam nakapahimo kanato nga mouswag dinhi sa yuta.⁵

Sa akong pakig-istorya uban ni Presidente Gordon B. Hinckley (1910–2008) atol sa pagsakay sa eroplano padulong sa pagpahinungod og templo, siya malipayong mitaho nga ang Simbahan adunay pundo nga mapadaghan ang mga templo tungod kay ang mga Santos sa Ulahing mga Adlaw miuswag sa yuta. Isip matinud-anong mga tigbayad sa ikapulo, sila nakasangkap sa mga kapanguhaan sa pagtukod og mga templo.

Ang pag-uswag ug pagkaadunahan dili kanunay susama og kahulugan. Ang mas maayong kahulugan sa pag-uswag sa yuta sumala sa ebanghelyo mao ang pagbaton og igo alang sa atong mga panginahanglanon samtang nagtagamtam sa daghang panalangin sa Espiritu sa atong kinabuhi. Kon kita nagsangkap alang sa atong pamilya ug naghigugma ug nagserbisyo sa Manluluwas, kita makatagamtam sa ganti nga makabaton sa Espiritu ug mag-uswag dinhi sa yuta.

Ang Ganti sa Kalinaw

Ang pinakadakong saad sa ganti sa pagkamatarung klarong gihan-ay diha sa Doktrina ug mga Pakigsaad 59:23:

“Apan hibalo i nga siya kinsa nagbuhat og mga buluhaton sa pagkamatarung makadawat sa iyang ganti, gani ang kalinaw niini nga kalibutan, ug kinabuhi nga dayon diha sa kalibutan nga umaabut.”

Sobra na sa 35 ka tuig ang milabay, si Presidente Kimball mitudlo nga dagkong kausaban ang mahitabo sa Simbahan tungod kay daghang “buotang mga babaye . . . ang mapaduol sa Simbahan sa tumang kadaghan.” Siya mideklarar, “Kini mahitabo sa kahimtang nga ang mga babaye sa Simbahan mopakita sa pagkamatarung ug sa ilang pagkamaayo og abilidad sa pagpahayag sa ilang kaugalingon ug . . . makita nga talagsaon ug lahi—sa malipayong paagi—gikan sa mga babaye sa kalibutan.”⁶

Kini sa tinuoray nahitabo ug magpadayon sa umaabut.

Ang Ginoong Dios sa tinuoray usa ka adlaw ug taming ug mohatag og grasya ug kahimayaan. Walay maayong butang ang ihikaw niadtong nagbuhat og matarung (tan-awa sa Salmo 84:11). Akong pag-ampo nga kamo moani sa mga ganti sa pagkamatarung samtang kamo matinud-anong nagsunod sa atong Ginoo ug Manluluwas nga si Jesukristo. ■

Gikan sa pakigpulong, “The Rewards of Righteousness,” nga gihatag sa BYU Women’s Conference niadtong Mayo 2, 2014.

MUBO NGA MGA SULAT

1. Tan-awa sa Spencer W. Kimball, “The False Gods We Worship,” *Ensign*, Hunyo 1976, 2–6.
2. Tan-awa sa Lane Anderson, *Deseret News*, “The Instagram Effect: How the Psychology of Envy Drives Consumerism,” Abr. 15, 2014, C7.
3. *Handbook 2: Administering the Church* (2010), 1.3.3. Si Presidente Boyd K. Packer, Presidente sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, misiguro niini sa iyang pakigpulong sa Abril 2014 nga kinatibukang komperensya, “Ang Pagsaksi,” *Liahona*, Mayo 2014, 94–97.
4. George E. Vaillant, *Triumphs of Experience: The Men of the Harvard Grant Study* (2012), 108–9.
5. Tan-awa sa James E. Enstrom ug Lester Breslow, “Lifestyle and Reduced Mortality among Active California Mormons, 1980–2004,” *Preventive Medicine* 46 (2008), 135.
6. Tan-awa sa Spencer W. Kimball, “The Role of Righteous Women,” *Ensign*, Nob. 1979, 103–4; tan-awa usab sa *Mga Pagtulun-an sa mga Presidente sa Simbahan: Spencer W. Kimball* (2006), 279.

A man and a woman are walking away from the camera on a railway track. They are holding hands and walking towards a bright sunset. The woman is on the left, wearing a dark jacket and pants. The man is on the right, wearing a dark striped shirt and pants. The railway track is made of wooden sleepers and metal rails, leading towards the horizon. The sky is filled with orange and yellow clouds, and the sun is low on the horizon, creating a strong backlight effect. The overall mood is hopeful and romantic.

*Ang relihiyon ug gobyerno mahimong
managlahi og pamaagi apan susama
og katuyoan. Kining duha labing
magmalampuson ug epektibo
kaayo kon sila magprotektahanay
ug magdasigay sa usag usa.*

Relihiyon ug Gobyerno

Ang relihiyon ug gobyerno susama sa magtiayon nga usahay dili kaayo magkasinabut apan maglisud kon mag-iyahay. Ang relihiyon ug gobyerno nagkinahanglan nga independente sa usag usa aron molambo, apan ang kasaysayan nagpakita nga ang hingpit nga panagbulag dili ikaayo sa usag-usag. Sila mahimong managlahi og pamaagi apan susama og katuyoan. Kining duha labing magmalampuson ug epektibo kaayo kon sila magprotektahanay ug magdasigay sa usag usa.

Ang gobyerno adunay importante nga tahas sa pagpanalipod ug pagmentinar sa kagawasan sa relihiyon ug sa pagpalambo sa tahas sa mga simbahan diha sa katinglingban. Maayo gani, kadaghanan sa mga gobyerno sa kalibutan karon nag-ila og pipila ka matang sa relihiyusong kagawasan ug nagsiguro sa ilang mga lumulupyo sa ilang katungod sa pagsimba ug pagsunod sa ilang relihiyon sumala sa pagmando sa ilang kaugalingon nga tanlag. Dili ingon niini kanunay ang nahitabo.

Daghang henerasyon ang nakasaksi nga hingpit nga nawala ang kagawasan kon ang gobyerno modeklarar og usa lang ka relihiyon alang sa tibuok nasud. Ang uban nakasinati sa pagkahugno sa moralidad tungod sa pagdili sa gobyerno sa bisan unsang relihiyon. Kita mapasalamaton nga nagkadaghan sa konstitusyon sa mga nasud karon naglantaw og katilingban diin ang relihiyusong pagtuo ug pagsimba, bisan nalahi sa gobyerno, kinahanglan nga proteksyunan ug panalipdan batok sa pagpanggukod.¹

Ang dinasig sa langit nga gobyerno nga gihulagway diha sa Basahon ni Mormon mitugot sa kagawasan sa relihiyusong pagtuo ug pagsimba sa mga tawo niini:

“Karon kon ang tawo nagtinguha sa pag-alagad sa Dios, kini iyang kahigayunan; o kaha, kon siya motuo sa Dios kini iyang kahigayunan sa pag-alagad kaniya; apan kon siya dili motuo diha kaniya walay balaod nga mosilot kaniya. . . .

“Kay dihay usa ka balaod nga ang mga tawo pagahukman sumala sa ilang mga kalapasan. Bisan pa niana, walay balaod batok sa tinuohan sa usa ka tawo” (Alma 30:9, 11).

Isip mga tawo nga adunay pagtuo kita kinahanglan nga mapasalamaton sa proteksyon sa gobyerno nga nakapahimo kanato sa pagsunod ug pagbuhat sa atong relihiyusong tinuohan sumala sa atong gusto.

Ang Mahinungdanong Tahas sa Relihiyon

Tingali dili kaayo klaro sa uban nga ang relihiyon ug moralidad adunay mahinungdanon nga tahas sa pagmentinar ug pagdasig og maayo ug epektibong gobyerno. Ang bugtong tinuod nga solusyon sa daghang mga problema nga giatubang sa kalibutan karon mao ang espiritwal, dili politikal o ekonomikanhon. Ang pagpihig sa kaliwatan, pagkabayolente, ug mga krimen sa kalagot, sama pananglit, espirituhanong mga problema, ug ang bugtong tinuod nga solusyon alang niini kay espiritwal. Si Elder Dallin H. Oaks sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles mitudlo:

“Daghan sa labing mahinungdanong moral nga kalamboan sa mga katilingban sa Kasadpan [Western] nadasig pinaagi sa mga relihiyusong baruganan ug gi-awhag nga sundon sa mga tawo pinaagi sa pagsangyaw diha sa pulpito. Mga ehemplo niini naglakip sa pagpahunong sa pagnegosyo og mga ulipon [slave trade] sa England ug ang Emancipation Proclamation sa [Estados Unidos]. Mao usab ang nahitabo sa kalihokan sa Civil Rights sa milabayng katunga sa siglo.”²

Ang katilingban nag-agad pag-ayo sa relihiyon ug mga simbahan sa pag-establisar og moral nga han-ay. Ang gobyerno dili gayud makatukod og igong mga prisohan aron isulod ang mga kriminal nga namugna tungod sa kakulang

sa moralidad, pamatasan, ug pagtuo. Kini nga mga kinaiya mas madasig pinaagi sa pagsunod sa relihiyon kaysa balaod sa yuta o sa pwersa sa kapulisan. Imposible sa gobyerno ang pagkontrolar sa mga kinaiya, mga tinguha, ug mga paglaum nga nagagikan sa kasingkasing sa tawo. Apan kini ang mga liso nga motubo ngadto sa mga lihok nga kinahanglang kontrolahon sa gobyerno.

Ang French nga tigsaysay ug batid sa gobyerno nga si Alexis de Tocqueville misulat, “Ang diktadoryang pang-gobyerno mahimong modumala nga walay pagtuo, apan ang kagawasan nagkinahanglan nga adunay pagtuo.”³ Ug bisan ang diktadoryang panggobyerno dili makadumala sa hangtud kon walay pagtuo. Sama sa naobserbahan ni Boris Yeltsin, unang presidente sa Russian Federation, “Kamo makahimo og trono gamit ang mga bayoneta, apan lisud kini lingkuran.”⁴

Sa Wali sa Bukid, si Jesus mikompara sa balaod nga gisulat diha sa mga basahon ngadto sa balaod nga gisulat diha sa kasingkasing.

“Kamo nakadungog na niini nga gikasulti ngadto sa mga tawo sa karaan nga nagaingon, Ayaw pagbuno; ug bisan kinsa nga makabuno mahiagum sa hukom:

“Apan sultihan ko kamo, Nga bisan kinsa nga masuko batok sa iyang igsoon mahiagum na sa hukmaman” (Mateo 5:21–22).

Samtang ang gobyerno nagpatuman sa mga balaod nga gisulat diha sa mga basahon, ang relihiyon nagtudlo ug nagdasig sa pagsunod sa balaod nga gisulat diha sa kasingkasing. Kinsa kadtong nagsunod sa naulahi panagsa ra kon aduna man nga makasupak sa nahiuna. Sama sa atong mabasa sa Doktrina ug mga Pakigsaad, “Siya nga nagsunod sa mga balaod sa Dios dili na kinahanglan nga molapas sa mga balaod sa yuta” (58:21).

Apan kon ang katilingban mobaliwala sa espirituhanong mga butang, ang legal nga mga baruganan ug sistema dili epektibong maimplementar. Ang pagkamatinahuron diha sa katilingban maangkon kon kadaghanan sa mga tawo mobuhat sa unsay moral tungod sila nagtuo nga angay kini, dili tungod kay sila napugos sa balaod o sa pwersa sa polis.

Ang gobyerno modumala sa mga batasan sa mga lumulupyo niini. Naningkamot kini nga makapalihok nila sa desente ug moral nga paagi. Ang relihiyon, sa laing bahin, naningkamot aron sila *magtinguha* sa paglihok sa desente ug moral nga paagi. Si Presidente Ezra Taft Benson (1899–1994), usa ka miyembro sa kabinete sa Presidente sa U.S. nga si Presidente Dwight D. Eisenhower, mitudlo niining pinakaimportanting kalahian:

ANG MAHINUNG DANONG IMPLUWENSYA SA RELIHIYUSONG PAGTUA

“Ang atong katilingban wala mahiusa pinaagi lang sa balaod ug sa pagpatuman niini, apan labing importante pinaagi niadtong bolun-

taryong misunod sa mga butang nga dili mapatuman tungod sa ilang naandan na nga mga sumbanan sa matarung o eksakto nga kinaiya. Ang relihiyusong pagtuo sa unsay husto ug sayop mahinungdanong impluwensya sa pagmugna og boluntaryong pagsunod sa kadaghanan sa atong mga lumulupyo.”

Elder Dallin H. Oaks sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, “Strengthening the Free Exercise of Religion,” pakigpulong nga gihtag sa The Becket Fund for Religious Liberty Canterbury Medal Dinner, New York City, Mayo 16, 2013, 1; anaa sa mormonnewsroom.org.

“Ang Ginoo moimpluwensya gikan sa sulod sa tawo padulong sa gawas. Ang kalibutan moimpluwensya gikan sa gawas padulong sa sulod sa tawo. Ang kalibutan mokuha sa mga tawo gikan sa mahugaw nga mga dapit. Apan si Kristo mokuha sa mga mahugaw gikan sa tawo, ug sila mismo ang mokuha sa ilang kaugalingon gikan sa mahugaw nga mga dapit. Ang kalibutan mohulma sa mga tawo pinaagi sa pag-usab sa ilang palibut. Si Kristo mousab sa mga tawo, kinsa mousab sa ilang palibut. Hulmahon sa kalibutan ang batasan sa tawo, apan si Kristo makausab sa kinaiya sa tawo.”⁵

Moabut ang panahon nga ang tanang gawasnong gobyerno sa katapusan mag-agad sa boluntaryong kaayo ug suporta sa ilang mga lumulupyo. Ang talagsaong batid sa gobyerno ug pilosopher sa politika Edmund Burke miingon, “Kini gitagana diha sa mahangturong konstitusyon sa mga butang, nga ang mga tawo nga dili makakontrol sa emosyon dili mahimong gawasnon. Ang ilang sobrang tinguha nagmugna sa mga posas sa ilang tiil.”⁶

Alang niana nga katuyoan, ang maayong gobyerno mo-protektar sa relihiyon ug modasig og relihiyusong kagawasan. Ug ang maayong relihiyon modasig sa pagkamaayong lungsuranon ug pagsunod sa balaod sa yuta.

Ang maayong gobyerno dili kinahanglang modapig. Kini dili modasig o mopabor og usa ka relihiyon kaysa lain. Ang mga representante niini kinahanglang gawasnon sa pagtuo ug pagbuhat sumala sa pagmando sa ilang

Kita giawhag nga mabinantayong motuon sa mga isyu ug mga kandidato, ug mobutar sa tawo nga atong gituohan nga molihok nga may integridad.

kaugalingon nga tanlag. Sa samang paagi, ang maayong relihiyon dili moendorso ni mosupak og bisan unsang partido o kandidato sa politika. Ug ang mga tumutuo niini kinahanglang gawasnon ug gani gidasig nga moapil sa proseso sa politika ug mosuporta og bisan unsang partido o kandidato sa politika nga ilang gituohan nga pinakamaayo.

Himoa nga ang Inyong Tingog Madungog

Samtang ang Simbahan, isip usa ka institusyon, mibalik-balik sa pagmatuod nga dili manginlabut sa politika, ang mga Santos sa Ulahing mga Adlaw gidasig nga moapil sa politikanhong proseso ug mosalmot sa mga diskusyon kabahin sa mga balaod ug polisiya. Kabahin kini sa atong relihiyon nga mahimong maayong lumulupyo kon asa man kita nagpuyo.

Mabasa sa *Handbook 2: Administering the Church*, “Sumala sa balaod sa ilang kaugalingong gobyerno, ang mga miyembro gidasig nga morehistro aron mobotar, mabinantayong motuon sa mga isyu ug mga kandidato, ug mobotar sa tawo nga ilang gituohan nga molihok nga may integridad ug matarung nga panghunahuna. Ang mga Santos sa Ulahing mga Adlaw adunay espesyal nga obligasyon sa pagpangita, pagbotar, ug pagsuporta sa mga lider kinsa matinuoron, matarung, ug maalamon (tan-awa sa D&P 98:10).”⁷

Moabut ang adlaw nga ang Manluluwas moanhi pag-usab. Iyang katungod ang pagdumala ug paghari isip Hari sa mga hari ug isip atong talagsaong High Priest. Dayon ang pagdumala sa gobyerno ug gahum sa priesthood mahiusa.

Hangtud nianang talagsaong adlaw, ang relihiyon ug gobyerno magtinabangay diha sa kasaysayan sa tawo—ang matag usa nagtahud sa ilang kaugalingong pagka-independente, ang matag usa nagdayeg sa tagsa-tagsang mahinungdanong kontribusyon. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Tan-awa sa W. Cole Durham Jr., Silvio Ferrari, Cristiana Cianitto, Donlu Thayer, eds., *Law, Religion, Constitution: Freedom of Religion, Equal Treatment, and the Law* (2013), 3–5.
2. Dallin H. Oaks, “Strengthening the Free Exercise of Religion,” pakigpulong nga gihatag sa The Becket Fund for Religious Liberty Canterbury Medal Dinner, New York City, Mayo 16, 2013, 1; anaa sa mormonnewsroom.org.
3. Alexis de Tocqueville, *Democracy in America*, 2 vols. (1835–40), 1:306.
4. Boris Yeltsin, sa Donald Murray, *A Democracy of Despots* (1995), 8.
5. Ezra Taft Benson, “Born of God,” *Ensign*, Nob. 1985, 6.
6. Edmund Burke, *A Letter from Mr. Burke, to a Member of the National Assembly; in Answer to Some Objections to His Book on French Affairs*, 2nd ed. (1791), 69.
7. *Handbook 2: Administering the Church* (2010), 21.1.29.

DILI KO MANGOPYA

I sip freshman sa kolehiyo, pirme kong mahigawad sa akong mga kauban sa klase. Tungod kana kay kadaghanan nila mangopya panahon sa mga eksam. Ang uban mopayuhot sa ilang mga notes ngadto sa klase. Ang uban mo-text sa mga tubag sa pasulit ngadto sa uban. Gani ang uban mangopya sa eksam sa ilang mga kauban sa klase.

Kadtong nangopya sa kanunay mas taas og score kay kanako. Bisan pa niana, wala ko matintal sa pag-apil nila. Gibutang nako pirme sa akong hunahuna nga mas maayo pa nga dunay matinuoron nga 0 porsyento kay sa kinawat nga 100 porsyento.

Kon mangopya ko, dili ko makapakita og ehemplo alang nila. Dili ko makapuyo sa paagi nga ako mahimong mopakigbahin sa ebanghelyo ni Jesukristo ngadto nila. Dili nako mapakita ngadto nila nga ang Simbahan tinuod.

Usa ka hapon miadto ko sa opisina sa cashier sa kolehiyo aron mangutana

sa balanse sa akong tuition. Kinahanglan nakong bayran ang tanang balayranan sa dili pa ako makakuha sa final exams sa mosunod nga semana. Samtang naglakaw ko, nabalaka ko kon asa ko mokuha og kwarta nga akong gikinahanglan. Alang sa estudyante nga nagsuporta sa kaugalingon sama nako, ang kwarta lisud kaayo.

Sa dihang miabut ko sa opisina, nangutana ko sa cashier pilay akong bayrunon.

“Wala ka nay bayran hangtud ka mogradwar,” miingon siya.

Nakugang, nangutana ko niya kon sigurado ba siya o nangomedyang lang.

“Oo, sigurado ko, ug seryoso ko” miingon siya. “Ang guidance counselor miproseso og application alang nimo aron makakuha ka og scholarship gikan sa usa ka senador. Eskolar ka na karon.”

Ang pagkadungog niadtong mga pulong nakapalipay nako pag-ayo. Nagpasalamat ko niya ug midagan

ngadto sa opisina sa guidance counselor aron pasalamatang ang tawo nga responsable.

“Dili ka kinahanglan mopasalamat nako,” miingon ang counselor human ako makasulti niya nga mapasalamento ug malipayon kaayo ko. “Instrumento lamang ko.”

Sa akong pagbiya, nahinumdom ko sa kasulatan nga ganahan kaayo nako nga ipakigbahin: “Ug bulahan siya nga makaplagan nga matinud-anon ngadto sa akong ngalan sa katapusan nga adlaw, kay siya pagahimayaon aron mopuyo sa gingharian nga giandam alang kaniya gikan sa katukuran sa kalibutan. Ug tanawa kini mao Ako [Jesukristo] nga namulong niini.” (Ether 4:19).

Pinaagi sa pagbuhat sa mata-rung, akong napakita ang akong pagkamatindug-anon sa pagsunod sa mga sugo sa atong Langitnong Amahan—bisan sa usa ka sitwasyon diin komon ang pagkadili matinuoron. Ako nasayud nga pinaagi sa pagbarug nga lig-on diha sa akong pagtuo, Siya dili mobiya kanako.

Malipayon ko nga ako karon makaeskwela nga dili na mabalaka sa balayrunon. Nadasig usab ako sa pagpadayon sa pagbuhat unsay mata-rung, dili tungod sa mga ganti ug mga panalangin nga akong madawat apan tungod kay ako nahigugma sa Langitnong Amahan ug sa Iyang Anak, nga si Jesukristo, kinsa nagpakita og ehemplo alang nako. ■

Joanna Mae Rangga, Southern Leyte, Philippines

Ang akong mga kauban sa klase nga nangopya kanunay dunay mas taas og score kay kanako. Bisan pa niana, wala ko matintal sa pag-apil nila.

Gusto kaayo nako nga isul-ob ang boda sa kasal sa akong mama sa dihang miabut ang adlaw sa akong kaminyoon.

ANG BODA SA KASAL SA AKONG MAMA

Usa pa ako ka batang babaye sa dihang una nakong nakita ang boda sa kasal sa akong mama. Giayo kini sa pagpilo sulod sa kahon, ug nakahinumdom ko nga hinay nga giablihan sa akong mama aron makita nako kini. Pagkanindot niini! Gusto kaayo nako nga isul-ob kana nga sinina kon moabut na ang adlaw sa akong kaminyoon.

Hinay kining giuli pagbalik sa akong mama og misaad nga ipahulam kini nako sa umaabut. Miingon siya nga ang sinina usa ka espesyal nga regalo gikan sa akong amahan. Nahigugma kaayo siya nga tan-awon ug matahum sa mga litrato sa iyang kasal. Ang akong mga ginikanan, dili mga miyembro sa Simbahan, talagsaong mga tawo.

Nahibalo ko sa Simbahan sa dihang akong gikahimamat ang tawo nga mahimo nakong bana. Kana nga panagkita dili kasagaran tungod kay, bisan og siya dili aktibo sa Simbahan, ang among panagkita misangpot sa istorya sa Unang Panan-awon. Akong nakita nga ang istorya talagsaon, apan dili pa ko andam sa pagdawat niini.

Human sa among pag-date sulod sa 16 ka bulan, ang akong mga damgo natinuod sa dihang akong gisul-ob

ang boda sa kasal sa akong mama nga dunay taas nga ikog ug naglakaw sa pasilyo padulong sa akong pamanhunan. Ako usab nahigugma pag-ayo. Daghang mga tawo miingon nga susama ako sa akong inahan sa dihang siya naminyo.

Milabay ang katuigan, ug kami nakaanak og duha. Sa dihang ang akong bana misulay sa pagbalik sa simbahan, akong gipugngan ang iyang mga paningkamot. Bisan og ako dili aktibo sa simbahan sa akong kabatan-on, maglisud ko pagdawat og laing simbahan.

Kana sa katapusan nausab human sa 19 ka tuig nga pagkaminyo. Ang akong bana mibalik sa simbahan, ug paglabay sa pipila ka semana nagsugod ko sa pagtambong uban kaniya. Daling milambo ang akong pagpamatuod, ug ako nabunyagan ug nakumpirmahan. Sa wala madugay ang akong dakong tinguha mao ang pag-andam sa akong kaugalingon nga mabugkos ngadto sa akong bana diha sa templo.

Sa dihang miabut ang malipayong adlaw sa among pagkabugkos, gisul-ob na usab nako ang puti nga boda sa kasal sa akong mama. Usa ka

higala sa simbahan ang mipasibo niini aron angay kining isul-ob sa templo. Gisul-ob kini nako didto sukad niana.

Sa dihang miabut ang panahon nga namatay ang akong amahan ug ang akong inahan anaa na sa iyang katapusang mga adlaw, dili gihapon siya andam nga modawat sa gipahiuli nga Simbahan. Apan gisultihan nako siya og daghang talagsaong mga butang mahitungod sa Pagpahiuli. Giingnan usab nako siya nga kon moagi na siya sa tabil, makadungog siya sa mensahe sa tinuod nga ebanghelyo. Gisaaran nako siya nga human sa usa ka tuig, akong isul-ob ang among sinina alang kaniya aron siya makadawat sa mga ordinansa sa templo ug mabugkos ngadto sa akong amahan. Ug akong nabuhat.

Ang akong sinina daan na karon, ug nasayud ko nga moabut ang adlaw nga dili na kini magamit. Hangtud moabut kanang adlaw, magpadayon ko sa pagsul-ob niini uban sa gugma—alang sa akong bana, alang sa akong inahan ug amahan, alang sa mga sakop sa pamilya nga akong naserbisyuhan diha sa templo, alang sa tinuod nga ebanghelyo, alang sa akong sagrado nga mga pakigsaad, ug alang sa akong Langitnong Amahan ug sa Iyang Anak, nga si Jesukristo. ■

Angélica Flores Algaba, Querétaro, Mexico

ANG GINOO NAMULONG OG KALINAW NGARI KANAKO

Ang among anak nga babaye nga si Carlie nagkasakit pipila na ka adlaw, ug ako nagtuo nga subaw ra. Apan sa dihang ang iyang mga sim-toma nagpadayon, nagsugod na ko og hunahuna nga basin mas seryoso na kini.

Ang akong mga kahadlok nakum-pirmar ug migrabe nga didto mi sa doktor—nadayagnos si Carlie og type 1 diabetes. Paingon na siya ngadto sa pagka-diabetic coma ug kinahanglang dad-on dayon ngadto sa ospital. Nag-ampo ko sa akong kasingkasing nga mokalma lang ko ug ang mga doktor makahimo sa pagtabang kaniya.

Sa dihang miabut mi sa emergency room, ang mga doktor ug mga nurse nagdali sa pag-atiman naningkamot sa pagluwas kaniya. Mihangyo ko sa Langitnong Amahan sa kahupayan ug kalinaw.

Sa gutlo sa kahilom, ang akong bana ug ang iyang amahan mihatag ni Carlie og panalangin sa priesthood. Sa iyang panalangin, ang akong bana misiguro kaniya nga kabubut-on sa iyang Langitnong Amahan nga siya mabuhi. Nagsugod ko sa pagbati og kalinaw.

Human sa daghang mga oras nga nagtan-aw sa mga doktor nga mi-tusok og mga dagum, mi-testing ug misusi ni Carlie alang sa kalamboan, gikapoy ko. Dili na kaayo samok ang iyang kwarto pagka-1:00 sa buntag. Wala ko mahibalo unsay mahitabo, dili ko makatulog, ug gibati nako nga nag-inusara.

Nagkuha ko og kopya sa Basahon ni Mormon nga gidala sa akong ig-soon babaye sa ospital ug nag-ampo nga ang mga kasulatan makahatag sa kasiguroan nga akong gikinahanglan. Ang basahon naabli ngadto sa Alma 36:3. Samtang nagbasa ko, akong gibati nga ang Ginoo nagsulti nako: “ako nasayud nga kinsa ang mobu-tang sa ilang pagsalig diha sa Dios pagabuligan sa ilang mga pagsulay, ug sa ilang mga kasamok, ug sa ilang mga kasakit, ug pagabayawon sa katapusan nga adlaw.”

Sa ikaduhang higayon nianang gab-hiona, gibati nako ang kalinaw. Nasa-yud ko nga ang Langitnong Amahan naghunahuna gayud kanamo. Gusto Siya nga ako masayud nga anaa Siya ug nga ako kinahanglang magbaton og hugot nga pagtuo diha Kaniya.

Samtang namalandong ko sa mga panghitabo nianang adlaw, naka-hunahuna ko kon giunsa kami sa pagpanalangin sa Ginoo. Gibati nako nga dad-on dayon si Carlie ngadto sa doktor. Luwas kaming miabut sa ospital. Daling miabut ang mga naghupot sa priesthood aron ipahigayon ang panalangin.

Sukad nianang adlaw nagsige na lang mi og balik-balik sa pagsusi sa blood sugar ug nag-andam og ikatimo basin moubos ang iyang sugar. Nakat-unan namo sa unsa nga paagi ma-kaapekto ang diabetes sa lawas. Ang sakit ni Carlie nagpadayon nga usa ka pagsulay, apan nakat-on mi nga mosalig sa atong Langitnong Amahan matag adlaw.

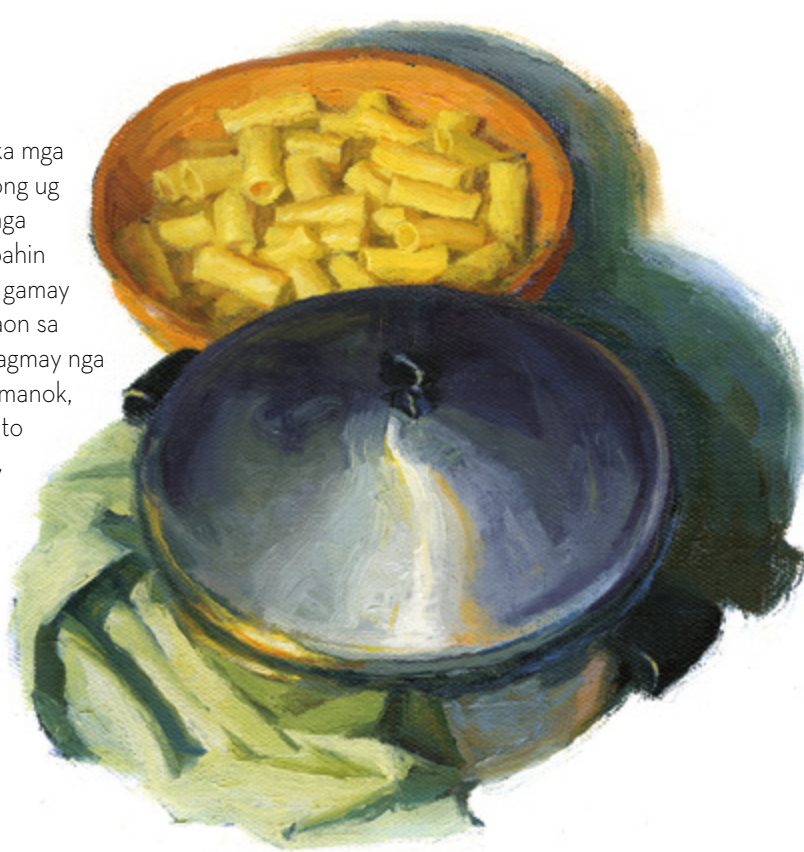
Kana nga adlaw sa ospital gusto ko nga dili na mausab, apan usa kini nga ako mapasalamaton sa kahangturan. Adlaw kadto sa pagkat-on, sa pagga-mit sa hugot nga pagtuo, sa pagbati og pasalamat. Nakat-unan nako nga ang Langitnong Amahan nagtan-aw sa matag usa sa Iyang mga anak ug nga Siya tinud-anay nga mosuporta sa atong mga pagsulay. ■

Trisha Tomkinson Riggs, Arizona, USA

Sa dihang miabut mi sa emergency room, ang mga doktor ug mga nurse nagdali sa pag-atiman naningkamot sa pagluwas kaniya.

Siyam ka mga hamtong ug walo ka mga bata nagbahin sa among gamay nga pagkaon sa walo ka gagmay nga piraso sa manok, usa ka plato sa kan-on, ug usa ka panaksan sa pasta.

WALO KA GAGMAY NGA PIRASO SA MANOK

Uban sa akong bana nga temporar-yong walay trabaho, ang pag-suporta sa pamilya nga dunay lima ka mga anak nga nagtubo problema kaayo. Usa ka adlaw sa wala pa ang sibya sa kinatibuk-ang komperensya sa Oktubre 2013, gisusi namo ang suplay sa among pagkaon ug nakahukom nga mag-andam og yanong paniudto nga minantikaang manok ug kan-on atol sa break sa sesyon sa komperensya.

Miabut ang Domingo, ug andam na kami. Ang uban namong kabanay, naglangkob sa akong mga ginikanan ug sa akong igsoong mga babaye ug sa ilang mga pamilya nag-abut sa stake center tunga sa oras sa dili pa magsugod ang sibya.

Pagkadako nga kalipay ug panalangin nga makadungog sa mga propeta, mga manalagna, ug mga tigpadayag nga mipakigbahin sa mga mensahe nga alang gayud sa atong henerasyon. Samtang ako naminaw sa tambag ug nakatagamtam sa talag-saong espiritu sa kalinaw ug gugma nga akong gibati gikan sa akong

Langitnong Amahan, nakadawat ko og kasiguroan nga ang tanan mamaayo ra, nga ang espirituhanon ug temporal nga mga panginahanglan sa akong pamilya masulbad ra, ug nga kon magpadayon ko sa pagpakita og hugot nga pagtuo ug motugot sa akong Manluluwas nga modala sa renda, makalingkawas kami gikan sa kakabus ug sa ubang mga kalisdanan.

Nakatagamtam sa maanindot nga espiritu nianang adlaw nga Igpapahulay, ako nakalimot na sa paniudto. Diha lamang ako nakaamgo nga nag-break na tali sa mga sesyon nga 17 diay mi ka buok. Siyam ka mga hamtong ug walo ka mga bata ang magbahin sa among gamay nga pagkaon sa walo ka gagmay nga piraso sa manok ug usa ka plato nga kan-on, uban sa usa ka panaksan nga pasta nga gidala sa usa sa akong igsoon nga mga babaye.

Ang otso anyos nga si Henry mihalad og pag-ampo sa pagpasalamat ug pagpanalangin sa among pagkaon, naghangyo nga ang tanan kinsa mokaon mabusog. Dayon akong

gipikas-pikas ang pirasong manok og ginagmay ug gihatag kini sa mga bata samtang ang akong igsoong babaye mibutang sa pasta ug kan-on sa ilang mga plato. Wala nako kapugngi nga motulo ang mga luha sa dihang akong nakita nga dihay igo bisan ginagmay ug usa ka sobra human ang tanang piraso napikas-pikas ug ang pasta ug kan-on nabahin namong tanan. Kaming tanan nangaon—ug nabusog.

Akong gisultihan ang akong mga ginikanan ug bana nga ako nasayud sa kasiguroan nga ang Manluluwas gayud mibahin sa lima ka tinapay ug duha ka isda ug gipakaon sa usa ka pundok sa mga katawhan sa “lima ka libo ka mga tawo, gawas sa babaye ug mga anak” (tan-awa sa Mateo 14:14–21). Ang ubang mga kritiko ug dili tumutuo nangangkon nga ang milagro samingay lang, nasobrahan, o imposible. Apan sa akong pamilya ug kanako, ang asoy tinuod ingon nga nahisulat.

Ang Langitnong Amahan nakadungog sa pag-ampo sa usa ka matitud-anon nga bata kinsa mihatag og pasalamat ug mihangyo sa panalangin nga ang tanan nga mokaon mapuno ug makadawat og kalagsik.

Sa among pagbalik sa hall alang sa kinatibuk-ang komperensya, ako nagbusog sa akong kasingkasing. Gibati nako nga daw ako didto sa pundok sa mga katawhan nga gipakaon ni Jesus, nanghinaut nga magpabilin ug magkat-on gikan Kaniya kinsa nag-saad nga kon kita maminaw ug mopatalinghug, kita dili gayud gutumon o uhawon (tan-awa sa Juan 6:35).

Uban sa among mga anak hilum kaming milingkod sa among mga lingkuranan sulod sa chapel ug nag-andam nga maminaw sa pinili nga mga sulugoon sa Langitnong Amahan. Usa kadto ka okasyon nga kanunay nakong gihandom. ■

Abigail Almeria, Cebu, Philippines

PUNO SA KINABUHI UG KALAGSIK

Ni Randal A. Wright

Hunahunaa sa makadiyot nga usa ka higala moduol ninyo nga mangayo og tambag sa mga paagi sa pagdawat og personal nga pagpadayag. Kon kamo makahatag lang og usa ka ideya, unsa kini?

Isip usa ka bag-ong General Authority, si Elder Marion G. Romney (1897–1988) mibati nga dili takus sa pagtuman sa iyang importante nga calling, mao nga nangayo siya og tambag sa iyang higala nga si Elder Harold B. Lee (1899–1973) sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles. Ang tambag nga gihatag nianang adlaw nakapasurprisa ug nakapadasig ni Elder Romney. Si Elder Lee miingon: “Kon ikaw gusto nga magmalampuson isip usa ka General Authority, kinahanglan ka nga madasig. Kinahanglan kang makadawat og pagpadayag. Mohatag ko nimo og usa ka tambag: *Katulog og sayo ug pagmata og sayo*. Kon buhaton nimo, ang imong lawas ug hunahuna sakto og pahuway ug dayon sa hilom nga mga takna sa sayong kabuntagon, ikaw makadawat og kalit nga mga inspirasyon ug panabut kay sa laing oras sa adlaw.”

Paglabay sa mga katuigan, naghinumdom niana nga kasinatian, si kanhi Presidente Romney miingon: “Sukad nianang adlaw, akong gisunod kana nga tambag, ug nasa-yud ko nga kana tinuod. Kon duna koy seryoso nga problema, o buluhaton nga may pagkamamugnaon nga diin ako naglaum nga makadawat sa impluwensya sa Espiritu, makadawat ko og tabang kanunay sa sayong mga takna sa buntag kay sa bisan unsa nga laing takna nianang adlaw.”¹

Sa akong unang pagbasa niini nga asoy, nasurprisa kaayo ko sa tambag nga gihatag ni Elder Lee. Dili gyud unta nako makonektar ang sayong iskedyul matag adlaw sa pagpadayag. Hinoon, nasayud ko karon nga dunay direkta nga kalabutan. Nakat-unan usab nako nga ang mga aksyon nga tradisyunal nga may kalabutan sa pagdawat og pagpadayag sama sa pag-ampo, pagtuon sa kasulatan, pagpuasa, pagtambong sa templo, ug

pagserbisyo mas nindot kon ako mosayo sa pagkatulog ug mosayo pagmata.

Mga Ehemplo sa Kasulatan

Dinasig nga mga lalaki ug mga babaye sa tanang kapanahunan misunod niining balaang tambag mahitungod sa pagkatulog. “Ug si Abraham *sayo sa buntag* miadto sa dapit diin siya mitindog sa atubangan sa Ginoo” (Genesis 19:27; emphasis gidugang). “Mibangon si Moises *pagsayo sa buntag*, ug mitungas siya haduol sa bukid sa Sinai, *ingon sa gisugo kaniya sa Ginoo*, ug gidala sa iyang kamot ang duruha ka papan nga bato” (Exodo 34:4; emphasis gidugang). “Ug si Josue *misayo pagbangon sa pagkabuntag*, ug ang mga sacerdote nagyayong sa arca sa Ginoo” (Joshua 6:12; emphasis gidugang).

Giunsa pagsugod sa Ginoo ang Iyang adlaw panahon sa Iyang mortal nga pangalagad? Si Marcos nagrekord, “Ug unya sayo sa kaadlawon, *sa dugay pa ang kabuntagon*, siya mibangon ug miadto sa usa ka dapit nga awaaw, ug didto nag-ampo siya” (Marcos 1:35). Si Maria, usa ka mahalaron nga disipulo, misunod sa Iyang ehemplo ug sa pagbuhat sa ingon nagtudlo nato og gamhanan nga leksyon: “Ug sa nahaunang adlaw sa semana, si Maria Magdalena miadto sa lubnganan *sayo sa kaadlawon, samtang mangingit pa*” (Juan 20:1). Sa sayo sa buntag siya nahimong unang mortal nga nakakita sa nabanhaw nga Ginoo.

Ang mga Panalangin sa Pagbangon og Sayo

Bantugang mga lider sa atong panahon mogamit usab sa takna sa sayo sa kabuntagon sa pagdawat og pagpadayag. Kaniadto nakadungog ko sa usa ka sakop sa Unang Korum sa Seventy nga mihisgot sa usa ka pakigpulong sa komperensya sa stake nga siya tigsayo nga mobangon.

Unsay usa ka buhat nga, kon sundon kanunay ug uban sa disiplina, makatabang ninyo nga makabaton og mas maayong panglawas, kalagsik, ug inspirasyon?

• • • • •

Human sa miting, nakigsulti ko niya kadiyot mahitungod sa iyang sayo sa buntag nga ritwal, dayon nangutana kon pila ka buok sa Unang Kapangulohan ug sa Korum sa Napulog Duha dunay susama nga iskedyul. Mitubag siya, “Silang tanan!” Usa kadto ka gamhanan nga higayon, ug ang Espiritu nagpamatuod nako nga ang pagkatulog og sayo ug pagmata og sayo sa tinuod konektado gayud sa pagdawat og pagpadayag.

Dugang nga mga panalangin gisaad naidtong kinsa mosunod sa tambag sa Ginoo mahitungod sa pagkatulog. Hunahunaa kining talagsaong mga saad: “hunong sa pagkatulog og labaw pa kay sa gikinahanglan; mopahulay sa higdaanan og sayo, nga kamo *dili kapuyon*; bangon og sayo, nga ang inyong mga kalawasan ug ang inyong hunahuna *mahimo nga malagsik*” (D&P 88:124; emphasis gidugang). Ang *malagsik* nagpasabut “sa pagpuno uban sa kinabuhi ug kalagsik.”

Ang karaan nga pilosoper si Aristotle misugyot og laing mga benepisyo ngadto niadtong magsunod og sayo nga iskedyul: “Mas maayo nga momata sa dili pa mogawas ang adlaw, kay ang maong kinaiya makasalmot sa kahimsog, kaadunahan ug kaalam.”² Ang politikal lider sa U. S. sa una nga si Benjamin Franklin mibutang niana nga hunahuna ngadto sa iyang inila nga panultihon: “Sayo nga matulog ug sayo nga mobangon, makapahimo sa tawo nga himsog, adunahan, ug maalamon.”³ Kadaghanan sa mga tawo mouna sa kahimsog, kaadunahan, ug kaalam sa mga butang nga labing gitinguha sa kinabuhi.

Kahimsog

Ang average nga edad sa chief executive officer sa America mao ang 55 anyos.⁴ Masurprisa ba kamo kon inyong mahibaloan nga ang CEO sa usa ka internasyonal nga organisasyon nag-edad og 97 anyos? Unsa man kon makahibalo mo nga siya mobiyahe gihapon sa kalibutan mohatag og pakigpulong, mobansay sa mga lider, makigkita sa mga opisyal sa gobyerno, ug interbyuhon sa dagkong mga organisasyon sa media niining dako na nga edad? Unsa man kon ang iyang duha ka sinaligang mga VP aktibo pa

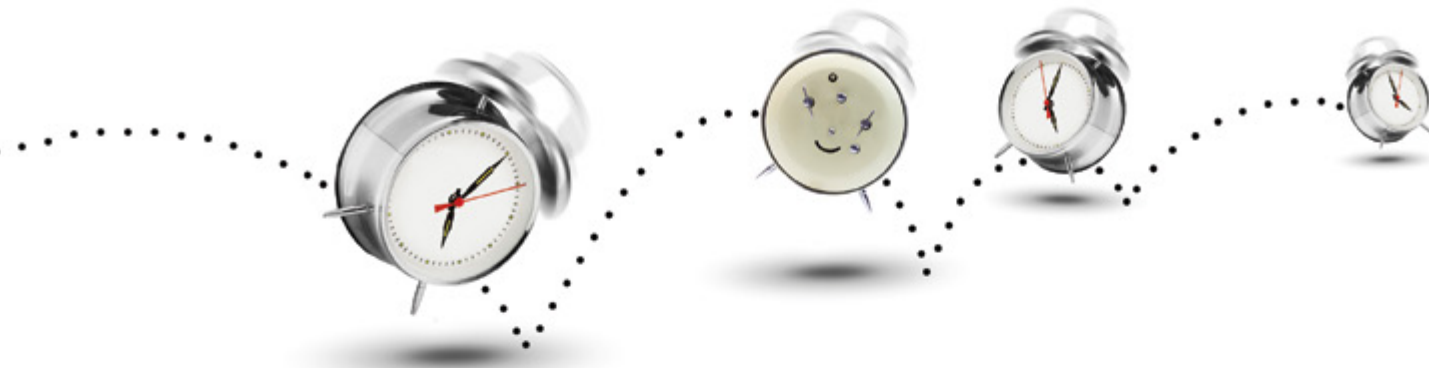
kaayo nga 79 ug 87 anyos? Ug gani mao gayud kana ang sitwasyon sa padulong na matapos nga administrasyon ni Presidente Gordon B. Hinckley (1910–2008), isip Presidente sa Simbahan. Ingon og ang sayong iskedyul, bisan dili lang ang bugtong hinungdan, apil sa mga hinungdan sa taas nga kinabuhi sa atong mga lider sa Simbahan.

Ang kanhi presidente sa Brigham Young University nga si Ernest L. Wilkinson nagsugyot nga ang pagsunod og sayo nga iskedyul adunay kalabutan sa mga benepisyo sa panglawas. Naghisgot kabahin ni Presidente David O. McKay (1873–1970), Presidente sa Simbahan nianang higayona, miingon siya: “Usa sa dakong mga rason, ako nakasiguro, nganong si Presidente McKay miabut sa ingon ka maayo, hingkod, ug lagsik nga katigulangon mao nga isip usa ka batan-on naanad siya sa pagkatulog og sayo, pagmata og sayo, sa kasagaran wala pa mosubang ang adlaw, nga ang iyang hunahuna tin-aw ug ang iyang lawas lagsik, sa pagbuhat sa buluhaton nianang adlaw.”⁵

Nahimo usab ang koneksyon tali sa sayong iskedyul ug sa mental ug emosyonal nga kahimsog. Si Elder Russell M. Nelson sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles miingon, “Ngadto niadtong kinsa mibati nga napukan ug dinaug-daog, pamalandong sa sayong mga takna sa adlaw alang sa inyong kaluwasan.”⁶

Kaalam

Ang koneksyon tali sa naandan nga pagkatulog ug kaalam dili lang usa ka teyoriya. Usa ka pagtuon nga gipahigayon sa mga researcher sa Brigham Young University nag-ingon: “Ang mga estudyante nga dunay kinaiya nga dugay matulog dunay ubos nga grade point averages (GPAs) kay sa mga estudyante nga dunay kinaiya nga matulog og sayo ug momata og sayo. Kon dugay mobangon ang mga estudyante sa buntag, mas ubos ang ilang mga grado. Gikan sa tanang mga bahin nga gitun-an, ang pagmata sa mga adlaw ug sa katapusan sa semana adunay labing dakong kalabutan sa mga GPA sa mga estudyante. Ang matag oras nga lapas sa average nga ang mga estudyante matulog sa mga adlaw sa semana gilambigit sa

0.13-point nga pagkunhod sa GPA (0.0–4.0 scale).⁷

Dili pa lang dugay nag-survey ko og 203 ka mga estudyante sa kolehiyo nga mga Santos sa Ulahing mga Adlaw mahitungod sa ilang mga kinaiya sa pagkatulog. Sa kasagaran kini nga mga estudyante momata sa 7:30 sa buntag sa mga adlaw nga ting-eskwela ug 9:15 sa katapusan sa semana. Ang ilang kasagaran nga tingkatulog mao ang tungang gabii sa mga gabii nga ting-eskwela ug 1:00 sa buntag sa katapusan sa semana. Kini nga mga estudyante direktang misupak sa research nga nagkonektar sa sayo nga iskedyul sa pag-angkon og kahibalo. Tingali ang pagkahibalo nga ang mas taas nga GPA mao ang resulta sa sayo nga iskedyul yano ra kaayo aron tuohan. Nahisama na ba kita sa mga anak sa Israel, kinsa nagdumili sa pagsunod sa tambal sa Ginoo alang sa mga pinaakan sa bitin “tungod sa pagkayano sa paagi”? (1 Nephi 17:41; tan-awa usab sa Helaman 8:14–15).

Ikonsiderar ang tambag ni Presidente Boyd K. Packer, Presidente sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, nga gihatag kalabut sa pag-angkon og kaalam: “Motambag ko sa atong mga anak sa pagbuhat sa ilang kritikal nga pagtuon sa sayong mga takna sa kabuntagon nga sila presko ug alerto, kay sa makigbisog sa pisikal ug mental nga kakapoy sa kagabhion. Akong nakat-unan ang gahum sa panultihon, ‘Sayo matulog, sayo momata.’”⁸ Tingali mao kini ang usa sa rason nga gisunod sa mga full-time missionary ang iskedyul nga sayo matulog ug sayo momata.

Ubang mga Panalangin

Nagsulat sa iyang asawa, si Barbara, si Elder Joe J. Christensen, emeritus nga sakop sa Seventy, misugyot nga dunay daghan pa nga mga panalangin niadtong mosunod sa tambag sa Ginoo sa pagkatulog: “Duna gayuy maayo kaayo nga rason sa sugo sa pagkatulog ug pagmata og sayo [tan-awa sa D&P 88:124]. . . . Ang kalibutan mas maanindot nga lugar sa sayo sa buntag. Ang kinabuhi mas kalma. Mas daghan ang mahimo sa mubo nga panahon.”⁹ Atol sa usa ka pakigpulong sa fireside sa Brigham Young University, si Elder Christensen dugang miingon: “Ang uban ninyo wala

makapahulay og igo nga inyong gikinahanglan. Ang uban naanad nga dugay matulog ug dugay momata kay sa gikinahanglan sa inyong sistema, sa ingon dili madawat ang ubang personal nga inspirasyon nga madawat unta ninyo.”¹⁰

Si Presidente Hinckley midugang og laing saad ngadto sa masulundon: “Kon kamo matulog pagka-alas 10:00 ug momata pagka-alas 6:00 sa buntag, maayo ra ang mga butang alang ninyo.”¹¹

Ang pagsunod sa tambag sa Ginoo bahin sa pagkatulog ingon og gamay ra nga butang, apan “pinaagi sa gagmay nga mga paagi ang Ginoo makapahinabo sa mahinungdanon nga mga butang” (1 Nephi 16:29). Duna koy pagpamatuod nga ang pagsunod sa sayo nga iskedyul makahatag og daghang mga panalangin sa atong kinabuhi, lakip na sa pagpadayag. Talagsaon kaayo kon unsay akong mahimo sa usa ka adlaw kon mosayo ko pagkatulog ug mosayo pagmata. Ang mga benepisyos niining pagdisiplina sa kaugali-ngon labaw kaayo kay sa gikinahanglan nga paningkamot. Kon kita modaug sa unang pakiggubat batok sa higdaanan, mas modaog kita sa daghang mga gubat nianang adlaw. Mas mapuno usab kita sa kinabuhi ug kalagsik. ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Texas, USA.

MUBO NGA MGA SULAT

1. Tan-awa sa Joe J. Christensen, *To Grow in Spirit: A Ten-Point Plan for Becoming More Spiritual* (1989), 27–28.
2. Aristotle, sa *Wit and Wisdom of Socrates, Plato, Aristotle*, ed. N. B. Sen (1967), 100.
3. *Selections from the Writings of Benjamin Franklin*, ed. U. Waldo Cutler (1905), 16.
4. Tan-awa sa *Forbes* magazine, “Emerging Culture, Worldwide Success,” Okt. 25, 2012.
5. Ernest L. Wilkinson, *Lifting One’s Sights*, Brigham Young University Speeches of the Year (Okt. 1, 1963), 4.
6. Russell M. Nelson, “Joy Cometh in the Morning,” *Ensign*, Nob. 1986, 70.
7. *Journal of American College Health* 49 (2000): 125–30.
8. Boyd K. Packer, *Teach Ye Diligently* (1975), 205.
9. Joe J. ug Barbara K. Christensen, *Making Your Home a Missionary Training Center* (1985), 33.
10. Joe J. Christensen, “Resolutions” (Brigham Young University fireside, Ene. 9, 1994), 5, speeches.byu.edu.
11. Gordon B. Hinckley, sa Sheri L. Dew, *Go Forward with Faith: The Biography of Gordon B. Hinckley* (1996), 166–67.

Mga Haligi sa Kalig-on sa Hungary

Ni McKelle George

Ang young adult nga si Krisztian Eszther* nga taga-Hungary miingon nga ang ebanghelyo milig-on sa iyang pagtuo—dili lang sa Dios apan usab diha sa positibo ug makatagbaw nga kinabuhi. “Ang taga-Hungary mohunahuna sa among mangitngit nga kaagi imbis sa among masanagon nga kaugmaon,” miingon siya. Ang kaagi nga gipasabut ni Eszther mao ang panahon sa kasaysayan sa Hungary (1949-56) diin ang mga pulong sa nasudnong awit sa Hungary—*Isten, áldd meg a magyart*, nga nagpasabut “Ang Dios mopanalangin sa mga taga-Hungary”—dili kantahon.

Ang Ebanghelyo Gisangyaw sa Hungary

Ang Hungary opisyal nga miila sa Simbahan niadtong 1988, usa ka tuig ang milabay si Elder Russell M. Nelson sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles mihalad og pag-ampo sa pagpahinungod ibabaw sa Mt. Gellért, nga nagbuntaog sa Budapest. Pagka-1990 usa ka misyon ang naabli sa Budapest, sa usa ka nasud nga 40 ka tuig walay kagawasan sa relihiyon. Karon lig-on na ang impluwensya sa Dios, ilabi na diha sa kasingkasing sa mga young adult nga Santos sa Ulahing mga Adlaw dinhi.

Mga Outreach Center sa Institute

Ang mga outreach center dako nga bahin sa pagtabang sa mga young adult sa Central ug Eastern Europe. Sa gabii sa wala pa mobisita si Elder L. Tom Perry sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles sa Central Europe, siya nakamata tungod sa gamhanang pagpadayag. Siya mibati nga ang kalig-on sa Simbahan niana nga bahin sa kalibutan maanaa sa mga young adult. Karon ang mga outreach center madanihon nga dapit diin ang mga young adult makakaplag og mga klase, kalihokan, ug mga higala nga adunay samang pagtuo. “Dinhi kami malingaw nga dili mabalaka nga supakon ang among mga sumbanan,” miingon si Eszther.

Nahimamat ni Eszther ang mga misyonaryo sa iyang lungsod nga natawhan sa Újfehértó ug mitambong sa ilang matag semana nga libreng klase sa English. Sa wala madugay ang mga misyonaryo midapit kaniya sa mga kalihokan sa branch. “Sa sinugdanan mitambong ko matag gabii nga dula, family home evening, ug sayaw,” miingon siya. “Nabunyagan ko tulo ka semana sa wala pa ko mag-18. Karon ako nasayud nga ako anak nga babaye sa Dios, ug dili pasagdaan nga mag-inusara sa

Ang Hungary grabeng nadaut tungod sa gubat ug pagpanglupig, apan ang mga young single adult sa Simbahan napuno sa paglaum.

Langitnong Amahan ang Iyang anak nga babaye.”

Mga Kalihokan sa Young Adult

Si Eszther nagpadayon gihapon sa pagtambong sa mga kalihokan sa young adult sa iyang branch sa Nyíregyháza. Wala pay mga young adult ward o branch sa Hungary, apan “magtapok ra gihapon mi,” miingon si Eszther. “Kami nakaadto sa Flower Festival, frog festival, ug sa zoo.”

Sama sa gipanagna ni Elder Perry, ang mga young adult sa Hungary nahimong tinubdan sa kahayag sa tanan. ■
Ang tagsulat nagpuyo sa Utah, USA.

**Sa Hungary, ang apelyido mag-una kaysa pangalan.*

DUGANG PA KABAHIN NI ESZTHER

Unsa ang pagpakig-date sa Hungary?

Ang mga miyembro nga young adult nagmugna og mga kalihokan aron mag-ila-ila, apan lisud kini tungod kay mahimong sila nagpuyo sa duha ka bahin sa nasud.

Unsa mo kasagad moadto sa templo?

Ako ang usa sa pinakaswerte nga miyembro tungod kay makabisita ko sa Freiberg Germany Temple kausa matag tuig.

Importante ba ang edukasyon sa Hungary?

Oo, apan lisud katuohan tungod kay ang akong ginikanan adunay pipila ka mga diploma ug naglisud gihapon ang among pamilya. Karon akong nakita ang mga bintaha niini, ug nagsugod ko sa kolehiyo niadtong Enero 2014.

HUNGARY PINAAGI SA GIDAGHANON

9,877,365 ka mga tawo (kutob 2014)
35,919 milya kwadrado (93,030 km²)
ang yuta

Naila sa ilang mga thermal spring, ang Hungary adunay 450 ka public bath
14 ka patingog sa pinulongan sa Hungary

ANG SIMBAHAN SA HUNGARY

5,050 ka mga Santos sa Ulahing mga Adlaw
22 ka mga ward ug mga branch
1 ka stake (namugna niadtong 2006)
6 ka mga family history center
1 ka misyon (Budapest)

MGA KAMATUORAN KABAHIN SA HUNGARY

Kaulohan: Budapest
Pinulongan: Hungarian (*Magyar*)

Jesukristo—Atong Prinsipe sa Kalinaw

*Ang kalinaw mahimong moabut sa tanang
nagtinguha sa Prinsipe sa Kalinaw.*

**Ni Elder
Russell M. Nelson**

Sa Korum sa
Napulog Duha ka
mga Apostoles

Ang pagtutok diha sa Ginoo ug sa mahangturong kinabuhi makatabang kanato sa pagbuntog sa tanang hagit sa mortalidad. Ang dili hingpit nga mga tawo nagpuyo sa yuta uban sa lain pang mga dili hingpit. Ang atong napukan nga kalibutan puno sa sobrang utang, gubat, kalamidad, sakit, ug kamatayon.

Ang personal nga mga hagit moabut. Bisan unsa pay gikabalak-an, matag usa nato nangandoy nga makabaton og kalinaw.

Ang akong mensahe may kalabutan sa bugtong tinubdan sa tinuod ug mahangturong kalinaw, si Jesukristo—atong Prinsipe sa Kalinaw.¹

Si Jesus miingon, “Paduola kanako ang gagmayng kabataan, ug ayaw sila ninyo pagpugngi: kay ang gingharian sa langit ila sa mga sama kanila.”²

Makahatag siya og kalinaw sa kinabuhi niadtong naapektuhan sa gubat. Ang mga pamilya nga nabalda gumikan sa katungdanan sa militar dunay handumanan sa gubat, nga nasilsil sa akong hunahuna atol sa Korean War.

Ang mga gubat sa atong panahon mas moderno apan nakapalisud gihapon sa pamilya. Kadtong nag-antus niini makadangup sa Ginoo. Ang Iyang mensahe mao ang mensahe sa kalinaw sa kalibutan ug panagdait sa katawhan.³

Ang kalinaw moabut niadtong mibati og

kasakit. Ang ubang lawas samdan. Ang uban espirituhanong nasakit tungod sa nawala nga minahal o ubang emosyonal nga trauma. Mga kaigsoonan, ang kalinaw mahimong moabut sa inyong kalag samtang nag-ugmad kamo og pagtuo sa Prinsipe sa Kalinaw.

“Aduna ba kamo dihay mga masakiton? Dad-a sila ngari. Aduna ba kamo dihay mga bakol, o mga buta, o mga pungkol, o mga angol, . . . o kadto nga gitakbuyan sa tanan nga mga matang sa sakit? Dad-a sila ngari ug Ako moayo kanila.”⁴

“Kay Ako nakakita nga ang inyong hugot nga pagtuo igo nga Ako moayo kaninyo.”⁵

Ang kalinaw mahimong moabut niadtong nag-antus sa kasubo. Nagagikan man ang kasubo sa sayop o sala, ang gikinahanglan lamang sa Ginoo mao ang tinuod nga paghinulsol. Ang kasulatan naghangyo nato nga “likayi ang mga pangibog nga iya sa kabatan-on: . . . [ug] simba sa Ginoo uban sa putli nga kasingkasing.”⁶ Dayon ang Iyang “balsamo sa Galaad” makaayo sa masakiton nga kalag.⁷

Hunahunaa ang kausaban ni John Newton, natawo sa London niadtong 1725. Naghinulsol siya sa iyang makasasala nga kinabuhi isip negosyante og mga ulipon [slave trader] aron mahimong usa ka Anglican clergyman. Nianang dakong kausaban sa kasingkasing,

si John misulat sa mga pulong sa himno nga “Amazing Grace [Kahibulongan nga Grasya].”

*Kahibulongan nga grasya! Kanindot paminawon
Nga miluwas sa usa ka makasasala sama nako.
Kaniadto nahisalaag, apan karon dili na,
Kaniadto buta, apan karon makakita na.*⁸

“May labi pang kalipay unya didto sa langit tungod sa usa ka makasasala nga magahinulsol.”⁹

Ang kalinaw mahimong moabut niadtong nabug-atan:

“Umari kanako, kamong tanan nga nabudlay ug nabug-atan, ug papahulayon ko kamo.

“Isangon ninyo ang akong yugo diha kaninyo, ug pag-tuon kamo gikan kanako; kay ako maaghop ug mapaubsa-non sa kasingkasing; ug makakaplag kamog pahulay alang sa inyong mga kalag.

“Kay masayon ang akong yugo, ug magaan ang akong luwan.”¹⁰

Ang kalinaw mahimong moabut niadtong nagbangutan. Ang Ginoo miingon, “Bulahan ang mga nagamasulob-on kay sila pagalipayon.”¹¹ Samtang nag-antus kita sa pagkamatay sa usa ka minahal, mapuno kita sa kalinaw sa Ginoo pina-agi sa mga paghunghong sa Espiritu.

“Kadtong namatay tungod kanako dili makatilaw og kamatayon, kay kini matam-is ngadto kanila.”¹²

“Kaninyo ibilin ko ang kalinaw, kaninyo ihatag ko ang akong kalinaw: hatagan ko kamo niini dili sama sa hinatagan sa kalibutan. Kinahanglan dili magkaguol ang inyong kasingkasing, ni magtalaw.”¹³

“Ako mao ang pagkabanhaw, ug ang kinabuhi: ang mosalig kanako, bisan siya mamatay, mabuhi siya:

“Ug ang tanan nga buhi ug nagasalig kanako dili na gayud mamatay.”¹⁴

Ang kalinaw mahimong moabut sa tanang nagtinguha sa Prinsipe sa Kalinaw. Ang Iyang mensahe mao ang mensahe nga malumo ug makaluwas nga gidala sa atong mga

misyonaryo sa tibuok kalibutan. Nagsangyaw sila sa ebanghelyo ni Jesukristo nga gipahiuli Niya pinaagi kang Propeta Joseph Smith. Ang mga misyonaryo nagtudlo niining makapausab sa kinabuhi nga mga pulong sa Ginoo: “Kon nahigugma kamo kanako, inyong pagatumanon ang akong mga sugo.”¹⁵

Ang kalinaw mahimong moabut sa tanan nga naglakaw sa pamaagi sa Manluluwas. Ang iyang imbitasyon gipahayag sa mahigugmaong mga pulong: “Sumunod kanako.”¹⁶

Atong daygon sa awit ang Prinsipe sa Kalinaw,¹⁷ kay Siya mobalik pag-usab. Dayon “ang himaya sa Ginoo igapadayag, ug ang tanan nga unod sa tingub makakita niini.”¹⁸ Isip Mesiyas, Siya mohari isip Hari sa kaharian ug Ginoo sa kaginoohan.¹⁹

Samtang kita mosunod ni Jesukristo, Siya mogiya kanato aron makapuyo uban Niya ug sa atong Langitnong Amahan, uban sa atong pamilya. Sa atong daghang hagit sa pagkamortal, kon magpabilin kitang matinud-anon sa mga pakigsaad, kon kita molahutay sa katapusan, kita mahimong angayan nianang labing mahinungdanon sa tanang gasa sa Dios, ang kinabuhing dayon.²⁰ Sa Iyang balaang presensya, ang atong pamilya magkauban sa kahangturan.

Hinaut nga panalanginan kamo sa Dios, akong mga kaigsoonan. Ug hinaut matagamtam ninyo ang tanang panalangin sa Ginoo—ang atong Prinsipe sa Kalinaw. ■
Gikan sa pagkigpulong sa 2013 nga Debosyonal sa Pasko.

MUBO NGA MGA SULAT

1. Tan-awa sa Isaías 9:6; 2 Nephi 19:6.
2. Mateo 19:14.
3. Tan-awa sa Lucas 2:14.
4. 3 Nephi 17:7.
5. 3 Nephi 17:8; tan-awa usab sa Mateo 13:15; 3 Nephi 18:32; Doktrina ug mga Pakigsaad 112:13.
6. 2 Timoteo 2:22; tan-awa usab sa 3 Nephi 9:13.
7. Tan-awa sa Jeremias 8:22; tan-awa usab sa “Ikaw Naghunahuna ba sa Pag-ampo?” *Mga Himno ug mga Awit sa mga Bata*, nu. 48; “There Is a Balm in Gilead,” *Recreational Songs* (1949), 130.
8. “Amazing Grace,” *Olney Hymns* (1779), nu. 41; tan-awa usab sa Juan 9:25.
9. Lucas 15:7; tan-awa usab sa bersikulo 10.
10. Mateo 11:28–30.
11. Mateo 5:4; tan-awa usab sa 3 Nephi 12:4; Doktrina ug mga Pakigsaad 101:14.
12. Doktrina ug mga Pakigsaad 42:46.
13. Juan 14:27.
14. Juan 11:25–26.
15. Juan 14:15.
16. Lucas 18:22.
17. Tan-awa sa “Atong Isinggit ang Awit sa Ngalan ni Jesus,” *Mga Himno ug mga Awit sa mga Bata*, nu. 25.
18. Isaías 40:5.
19. Tan-awa sa Pinadayag 19:16.
20. Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 14:7.

MUBO UG DIREKTA

Isip **14 anyos**

nga teacher, unsa gayud ang
akong **matampo** sa
home teaching?

Sumala sa kasulatan, ang katuyoan sa mga home teacher mao ang “pagduaw sa balay sa matag sakop, nag-awhag kanila sa pag-ampo sa dayag ug sa tago ug pag-amuma sa tanan nga mga katungdanan sa banay” (D&P 20:51). Ang mga home teacher “[mag]bantay . . . ug magpa-duol ug maglig-on” sa mga tawo nga ilang tudluanan (D&P 20:53). Sila “magpasidaan, magpatin-aw, mag-awhag ug magtudlo, ug magdapit sa tanan sa pagduol ngadto kang Kristo” (D&P 20:59).

Karon pangutan-a ang inyong kaugalingon, “Mahimo ba nako kadtong mga butanga?” Ang tubag kay oo. Pangutan-a ang inyong kompanyon kon unsaon ninyo nga makatampo. Siya makatudlo kaninyo unsaon paghimo og mga sabut, pagpamatuod, paghatag og mga leksyon, ug uban pa. Dayon inyong makaplagan sa inyong kaugalingon kon sa unsang paagi kamo makapanalangin sa kinabuhi niadtong inyong gibisitahan, ug mobati mo nga masaligon sa paggamit sa mga gasa sa Dios nga gihatag kaninyo aron pagtuman niini ug sa uban pang mga buluhaton sa priesthood sa tibuok ninyong kinabuhi. ■

Nganong kinahanglan ko nga
mopasaylo sa tawo nga
hinungdan sa
akong **kasakit?**

Ang kasugoan sa pagpasaylo sa tanang katawhan mao ang usa nga gipanglimbasugan sa kadaghanan nato. Apan ang Ginoo miingon nga kita kinahanglan nga mopasaylo o mas makasala ta og dako (tan-awa sa D&P 64:9–11). Ingon og lisud

kini sabton sa sinugdanan, apan ang Ginoo naningka-mot sa pagtabang kanato nga mahimong mas mahisama Kaniya ug makakaplag og mas dakong kalipay. Kon atong isalig Kaniya ang atong palas-anon ug isalikway ang kasuko, kayugut, ug kasakit, kita

makaangkon og kalinaw niining kinabuhia ug dakong mga panalangin sa kahangturan. Kini nanginahanlan og panahon, mga luha, pagpuasa, pag-ampo, pakigtambag sa mga lider sa priesthood, ug pagbisita sa templo, apan angay lang kini.

Sama sa gitudlo ni Presidente Dieter F. Uchtdorf, Ikaduhang Magtatambag sa Unang Kapangulohan:

“Kinahanglan atong isalikway ang atong mga mulo. Kabahin sa katuyoan sa mortalidad mao ang pagkat-on unsaon

pagbaliwala kining mga butanga. *Kana mao ang paagi sa Ginoo.*

“Hinumdumi, ang langit puno sa mga tawo kinsa aduna niini: Gipasaylo sila. Ug sila mipasaylo” (“Ang Maloloy-on Magadawat og Kalooy,” *Liahona*, Mayo 2012, 77). ■

Aron masayud pa kabahin sa pagpasaylo sa uban, tan-awa sa Gordon B. Hinckley, “Pagpasaylo,” Liahona, Nob. 2005, 81–84; James E. Faust, “Ang Makaalim nga Gahum sa Pagpasaylo,” Liahona, Mayo 2007, 67–69.

The background of the page is a stylized illustration of a man from the chest up, wearing a dark grey suit jacket, a white dress shirt, and a colorful plaid tie. The illustration uses a halftone dot pattern for shading. In the top left corner, there is a yellow circular badge with a logo consisting of three overlapping circles in blue, red, and green.

**MGA LEKSYON
SA DOMINGGO**

.....
Hilisgutan Niining Bulana:
**Mga Ordinansa ug
mga Pakigsaad**

ANDAM NA BA NGA MODAWAT SA **MELCHIZEDEK PRIESTHOOD?**

*“Kadtong tanan kinsa modawat sa pagka-
pari, makadawat niini nga panumpa ug
pakigsaad sa akong Amahan, diin siya
dili makalapas” (D&P 84:40).*

Dili sama sa Aaronic Priesthood, nga nadawat nga walay panumpa, ang Melchizedek Priesthood gidawat uban sa panumpa nga hinimo sa Langitnong Amahan ug uban sa pakigsaad tali kaninyo ug Kaniya. Ang mosunod nga mga ideya makatabang kaninyo sa pagsabut sa importante nga hugpong sa mga pulong diha sa Doktrina ug mga Pakigsaad 84:33–44, diin gipadayag sa Ginoo ang panumpa ug pakigsaad sa priesthood.

UNSA ANG PANUMPA NGA GIHIMO SA ATONG LANGITNONG AMAHAN?

“Ang pag-usbaw nianang mga posibilidad sa panumpa ug pakigsaad magdala sa labing dako sa tanang mga gasa sa Dios: kinabuhi nga dayon. Usa kana ka katuyoan sa Melchizedek Priesthood. Pinaagi sa paghupot sa mga pakigsaad sa atong pagdawat sa priesthood ug sa pagbag-o niini diha sa mga seremonya sa templo, kita gisaaran pinaagi sa usa ka panumpa nga gihimo sa atong Langitnong Amahan, nga si Elohim, nga atong maangkon ang kahingpitan sa Iyang himaya ug mabuhi susama nga Siya nabuhi.”

Presidente Henry B. Eyring, Unang Magtatambag sa Unang Kapangulohan, “Hugot nga Pagtuo ug Panumpa ug Pakigsaad sa Priesthood,” Liahona, Mayo 2008, 61.

UNSA ANG INYONG TAHAS DIHA SA PAKIGSAAD?

“Ang tahas sa lalaki diha sa pakigsaad mao ang pagpalambo sa iyang calling diha sa priesthood [tan-awa sa D&P 84:33], ug nga siya mabuhi pinaagi sa matag pulong nga mogula gikan sa ba-ba sa Dios, ug nga siya mosunod sa mga kasugoan.”

Presidente Joseph Fielding Smith (1876–1972), “Magnifying Our Callings in the Priesthood,” sa Conference Report, Abr. 1970, 59.

UNSAY IPASABUT NGA MAKAANGKON OG PAGBAG-O SA LAWAS?

“Akong nakita kana nga saad natuman sa akong kaugalingong kinabuhi ug sa mga kinabuhi sa uban. Usa nako ka higala mialagad isip presidente sa misyon. Siya misulti kanako nga sa matag tapos sa adlaw samtang siya nag-alagad, hapit dili na siya makahimo sa pagsaka aron matulog naghunahuna kon aduna pa ba siyay kusog pagharong og laing adlaw. Dayon pagkabuntag, iyang mamatikdan nga ang iyang kusog ug kadasig nabalik. Inyo kining nakita sa mga kinabuhi sa edarang mga propeta kinsa maingon og nabag-o matag higayon nga sila mibarug aron pagpamatuod sa Ginoong Jesukristo ug sa gipahiuli nga ebanghelyo. Usa kana ka saad alang niadtong kinsa mopadayon uban ang hugot nga pagtuo sa ilang pagpangalagad sa priesthood.”

Presidente Henry B. Eyring, “Hugot nga Pagtuo ug Panumpa ug Pakigsaad sa Priesthood,” Liahona, Mayo 2008, 62.

UNSAY IPASABUT SA PAGDAWAT SA GINOO?

“Ang mga lalaki kinsa takus nga modawat sa priesthood modawat ni Ginoong Jesukristo, ug kadto kinsa modawat sa Ginoo modawat sa Dios Amahan. Ug siya nga modawat sa Amahan makadawat sa tanan nga Siya aduna. Dili katoohan nga mga panalangin modagayday gikan niini nga panumpa ug pakigsaad ngadto sa takus nga mga lalaki, mga babaye, ug mga bata sa tibuok kalibutan.”

Elder Russell M. Nelson sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, “Mga Pakigsaad,” Liahona, Nob. 2011, 88.

Scripture Chain: Pagdawat sa Ginoo

Ang pagdawat sa priesthood usa ka paagi sa pagdawat sa Ginoo. Basaha kining mga bersikulo aron makat-on og duha pa: Juan 13:20 ug Doktrina ug mga Pakigsaad 112:20.

ANG MGA BATAN-ONG BABAYE MAKADAWAT BA USAB NIINING MGA PANALANGIN?

“Ang mga panalangin sa priesthood dili lang alang sa mga lalaki. Kini nga mga panalangin ihatag usab ngadto sa atong asawa ug mga anak nga babaye ug niadtong matinud-anong mga babaye sa Simbahan. Kining buotan nga mga sister makaandam sa ilang kaugalingon, pinaagi sa pagsunod sa mga kasugoan ug sa pagserbisyo sa Simbahan, alang sa mga panalangin sa balay sa Ginoo. Ang Dios nagtanyag ngadto sa Iyang anak nga mga babaye sa tanang espirituhanong gasa ug panalangin nga maangkon sa Iyang anak nga mga lalaki.”

Presidente Joseph Fielding Smith (1876–1972), “Magnifying Our Callings in the Priesthood,” sa Conference Report, Abr. 1970, 59.

PAGDAWAT SA TANAN NGA ANAA SA AMAHAN: USA KA MODERNONG SAMBINGAY

Usa ka batan-ong lalaki nag-andam sa pagserbisyo og misyon. Ang iyang mga ginikanan miuyon nga bayaran ang gasto sa iyang misyon kon siya mosunod sa mga balaod sa misyon ug magkugi. Siya miuyon.

Sa pag-abut niya sa mission field, iyang nakita nga ang misyonaryo nga buhat mas lisud kaysa iyang gituohan. Ang pagkat-on og bag-ong pinulongan, pag-adjust og laing kultura, ug pagsagubang sa pagsalikway nakapawala sa iyang kadasig. Ang iyang kompanyon ug presidente sa misyon naningkamot sa pag-awhag kaniya, apan gusto lang gihapon niya nga moundang.

Iyang giingnan ang iyang presidente sa misyon nga gusto na niyang mouli. Gitawagan sa presidente sa misyon ang amahan sa batan-ong lalaki ug mitugot kaniya sa pagtawag sa iyang anak.

Gisulti sa misyonaryo ngadto sa iyang amahan ang pagkawala sa iyang kadasig. Ang iyang amahan miingon, “Sa daghang katuigan ang imong mama ug ako naghinamhinam sa panahon nga ikaw mag-misyon. Kami nasayud kon unsa kaimportante ang pagtudlo sa ebanghelyo ni Jesukristo ngadto sa wala makadungog niini.”

Ang anak mitubag, “Pa, wala ko kaamgo kon unsa ka importante ang misyon nganha kanimo.”

“Kini hingpit nga mahinungdanon alang kanako,” mideklarar ang amahan. “Sa akong tibuok kinabuhi nagkugi ko, nagtukod ko og negosyo, ug nagtigom alang sa usa ka tawo: ikaw. Akong tumong mao ang paghatag kanimo og abundang panulundon.”

“Apan, Pa,” ang anak misapaw, “kana wala mousab sa reyalidad nga dili ko ganahan . . .”

Ang amahan mipakgang, “Unsaon nako pagsalig kanimo sa akong negosyo kon dili nimo kini maprubar pinaagi sa pagserbisyo sa Ginoo sa mubong duha ka tuig?”

Mihunong ang anak sa pagsulti samtang siya namalandong sa pangu-tana sa amahan.

Dayon ang amahan miingon, “Anak, kon ikaw magmatinud-anon niini nga calling ug ipakita ang imong kaugalingon nga takus, ang tanan nga anaa nako maimoha.”

Natandog niining saad, ang anak maisugong miingon sa iyang amahan, “magpabilin ko.”

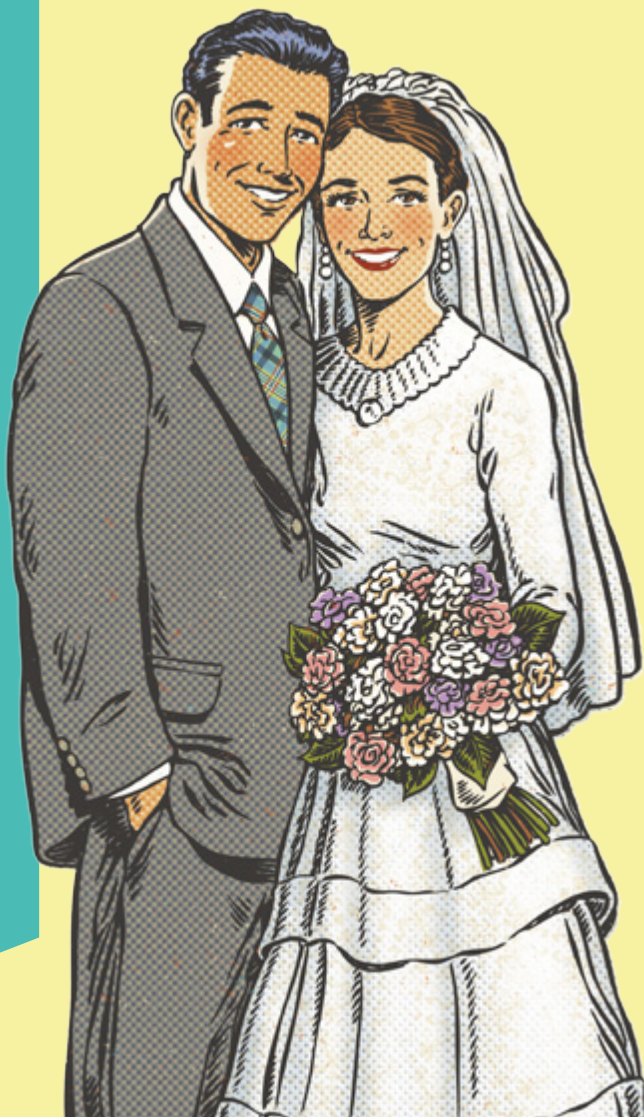
Ang anak nagpabilin, ug siya matinud-anong nagserbisyo. Iyang gisunod ang mga balaod sa misyon ug nagkugi. Ug oo, pag-abut sa panahon human sa iyang misyon, iyang nada-wat gikan sa iyang amahan ang gisaad nga panulundon, gani ang tanan nga mahimong ihatag sa amahan.

Gikan ni Elder Carlos E. Asay (1926–1999) sa Seventy, “The Oath and Covenant of the Priesthood,” Ensign, Nob. 1985, 45.

MGA PANALANGIN NGA AKONG NADAWAT PINAAGI SA PRIESTHOOD

Samtang matarung ko nga nagkinabuhi isip anak nga babaye sa Dios, makadawat ko og daghang panalangin pinaagi sa Iyang priesthood. Mahimo ko nga miyembro sa Simbahan ni Jesukristo, nga gipahiuli pinaagi sa priesthood. Makaambit ko sa sakrament nga gipanalanginan sa gahum sa priesthood ni Jesukristo aron pagbag-o sa akong mga pakigsaad ug sa pagtabang nako nga hingpit makahinulsol. Makadawat ko og personal nga giya gikan sa Langitnong Amahan pinaagi sa mga panalangin sa priesthood. Ma-set apart ko ubos sa pagdumala sa usa ka tawo nga naghupot sa mga yawe sa priesthood ug hatagan og katungod sa paghimo niana nga calling. Magamit nako kana nga katungod sa pagpanalangin sa kinabuhi sa uban. Mas makahimo ko og pakigsaad uban sa Langitnong Amahan pinaagi sa gahum sa priesthood nga makita sa mga templo. Mahimo kong maminyo sa usa ka takus nga tighupot sa priesthood diha sa templo, ug mag-uban kaming mopalambo og matarung nga pamilya. Uban sa akong mahangturong pamilya, akong madawat ang tanan nga anaa sa Langitnong Amahan (tan-awa sa D&P 84:38).

Melissa Hart, Utah, USA

APIL SA PAG-ISTORYAHANAY

Mga Butang nga Pamalandungon sa Dominggo

- Sa inyong hunahuna sa unsang paagi ang pagsunod sa mga kasugoan makatabang ninyo sa pag-andam sa pagdawat sa tanan nga anaa sa Amahan?
- Sa inyong hunahuna unsay kalainan tali sa “pagbaton” sa priesthood (D&P 84:33) ug “pagdawat” sa priesthood (tan-awa sa bersikulo 35)?
- Sa unsang paagi ang mga pagtulun-an sa Doktrina ug mga Pakigsaad 98:11–12 makatabang kaninyo nga “mabuhi pinaagi sa matag pulong ... sa Dios” (D&P 84:44)?

Mga Butang nga Mahimo Ninyong Buhaton

- Tinguhaa nga mahimong takus sa Espiritu Santo. Ang inspirasyon makatabang kaninyo nga mas makasabut sa doktrina sa priesthood.
- Memoryaha ang panumpa ug pakigsaad sa priesthood, nga makita sa Doktrina ug mga Pakigsaad 84:33–44.
- Tun-i sa mainampuong paagi ang dugang mga kasulatan kabahin sa priesthood, sama sa Alma 13 ug Doktrina ug mga Pakigsaad 13; 20; 107; 121.

**Ni Elder
Kent F. Richards**
Sa Seventy
ug Executive
Director sa Temple
Department

PAGPANGANDAM SA PAGSULOD SA BALAY SA GINOO

*Pahiyom kon maghunahuna mo kabahin sa templo.
Kini usa ka dapit sa gahum ug panalangin.*

Sa usa ka open house sa templo, nakamatikod ko og pipila ka mga babaye nga anaa sa luyo sa ilang ginikanan sulod sa templo. Sila mipahiyom samtang ilang makita ang ilang repleksyon diha sa mga samin sa brides' room. “Hinumdumi,” mihunghong ilang lola, “kon unsa kamo ka espesyal ug unsa ka dako sa gugma sa Langitnong Amahan alang kaninyo.” Ang matag babaye naghunahuna sa panahon nga sila mobalik sa templo isip babaye nga may hugot nga pagtuo, uban sa nagkahingkod nga katahum ug kapasidad, andam nga motuman sa iyang misyon dinhi sa yuta. Ang mga lalaki nga mitambong sa open house nasigpatan usab nila ang ilang umaabut nga mga panalangin ug responsibilidad.

Ang nabati niining mga bataa sulod sa templo maoy husto. Ang Langitnong Amahan gusto nga mopanalangin kaninyo. Ang Iyang labing dagkong panalangin moabut samtang kamo mosulod sa templo aron sa pagdawat sa sagradong mga ordinansa ug sa paghimo ug pagtuman sa sagradong mga pakigsaad. Kamo ang responsable sa pagpangandam ug mahimong andam.

Ang templo importante sa inyong kinabuhi, ilabi na kon kamo mga

batan-on: “Ang batan-ong mga lalaki mas nagkinahanglan nga moadto sa templo kaysa iyang amahan ug apo-han, kinsa nalog-on pinaagi sa kasi-natian sa kinabuhi; ug ang batan-ong mga babaye kinsa bag-ohay lang nga mosinati sa kinabuhi, nagkinahanglan sa espiritu, impluwensya ug giya nga nagagikan sa pag-apil diha sa mga ordinansa sa templo.”¹ Sugdi karon sa pag-andam sa inyong kasingkasing ug hunahuna aron hingpit nga *makadawat* ug *makasabut* niining mga panalangin (tan-awa sa Mateo 13:23; Marcos 4:20).

Ang Pagdawat sa Kahingpitan sa Ebanghelyo

Kon inyong andamon ang inyong kaugalingon sa pagsulod sa templo, kamo mahimong “*andam* sa pagdawat sa kahingpitan sa [Iyang] ebanghelyo” diha sa templo (D&P 35:12; emphasis gidugang). Ang templo usa ka dapit sa gahum ug panalangin. Ang Ginoo misugo kang Propeta Joseph Smith ug sa nag-unang mga Santos nga magpundok sa Kirtland, Ohio, USA, diin sila sa katapusan magtukod og templo. “Didto kamo *pagatugahan* uban sa *gahum* nga gikan sa kahitas-an” (D&P 38:32; emphasis gidugang).

Sa bag-ohay lang nga open house sa templo, usa ka Apostol mipundok sa iyang pamilya libut sa balaang altar diha sa sealing room. Iyang gitudlo nga ang tanan nga atong gibuhay sa Simbahan—mga klase, kalihokan, programa, ug miting—nag-andam karon nato para makaduol sa altar sa templo aron madawat ang ordinansa sa pagbugkos. Ang templo nagrepresentar sa mismong kahulugan sa plano sa Langitnong Amahan sa inyong mahangturon kalipay ug pag-uswag.

Pag-andam sa Paghimo og mga Pakigsaad ngadto sa Dios

Ang inyong pagpangandam sa pagsulod sa templo ug paghimo og mga pakigsaad dili dali nga mahitabo. Kini nagsugod sa inyong bunyag ug pagkumpirma sa gasa sa Espiritu Santo ug dayon molambo pinaagi sa pag-ampo, pagtuon sa kasulatan, pagkamasulundon, ug pagserbisyo. Kini nagdapit nga magmalimpyo samtang kamo moambit sa sakrament. Kini mahitabo samtang kamo nagtinguha nga mapasaylo pinaagi sa paghinulsol, samtang inyong gisunod ang mga sumbanan, ug samtang kamo takus nga naghupot og limited-use nga rekomend sa templo. Ang mga programa sa

MGA MAHINUNG-DANONG PUNTO

- Sa templo inyong madawat ang mga ordinansa nga mahinungdanon sa inyong kaluwasan.
- Kamo kinahanglang mosulod sa templo nga limpyo ug putli, gawasnon sa mga kalapasan nga wala pa mapasaylo.
- Sama sa kasulatan, daghang mga pagtulunan ug ordinansa sa templo naggamit og simbolo, makapahimo kaninyo nga mas makat-on sa matag adto ninyo sa templo.

kabatan-onan makatabang kaninyo, apan ang inyong pagpangandam personal; kamo nagpalambo sa *inyong* katakus, *inyong* pagpamatuod, *inyong* pagkakabig. Personal ninyong magamit ang Pag-ula sa Manluluwas.

Samtang kamo magdugang sa inyong espirituhanong kahamtong, kamo magtinguha nga mangandam ug mosulod sa templo. Didto inyong madawat ang mga ordinansa ug maghimo og mga pakigsaad, nga mga kinahanglanong lakang aron mas maduol sa inyong Langitnong Amahan. Ang mga ordinansa sa templo mao “ang labing mahimayaon . . . nga mga ordinansa nga napadayag ngadto sa mga katawhan.”²

Samtang inyong madawat ang mga ordinansa sa templo, kamo kausa mohimo og ligdong nga pakigsaad ngadto sa inyong Amahan alang sa inyong kaugalingon, ug dayon maningkamot nga mosunod niini sa tibuok ninyong kinabuhi. Sa matag higayon nga kamo mosulod sa templo, inyong mabati ang Iyang Espiritu ug makadawat og dugang pagpadayag ug pasabut samtang nagpahigayon sa kinahanglanong mga ordinansa alang sa uban. Kamo makasabut ug makadawat og kasiguroan sa inyong mahangturong kinabuhi ug walay katapusang gahum sa inyong mga pakigsaad. Kon kita dili mga mahangturong binuhat, ang templo walay hinungdan. Kamo mosulod sa templo ug maghimo og mga pakigsaad *tungod kay* kamo mahangturong mabuhi ug gusto nga makauban ang inyong Langitnong Amahan ug pamilya nga “walay katapusan ang kalipay” (Mosiah 2:41). Kini nga kasigurohan molambo diha sa inyong kalag ug ipamatuod sa Espiritu Santo.

Pagkahimong Takus

Ang tahas sa Espiritu Santo tinuod. Siya motudlo ninyo, molimpyo

kaninyo, ug mopabati sa gugma sa Amahan (tan-awa sa Mga Taga-Roma 5:5). Ang Balaan nga Espiritu sa Saad mao ang mopahingmatuod nga gahum sa Espiritu Santo, nga mobalido sa matag pakigsaad sa mahangturong paagi.

Aron madawat ang Espiritu, kamo kinahanglang mosulod sa templo nga limpyo ug putli, libre sa mga kalapasan nga wala pa mapasaylo. Kon ang kaaway molampus sa pagtintal kaninyo, kini mopugong kaninyo sa pagsulod sa templo o sa pagdani kaninyo nga moadto didto nga dili takus.

Tungod niini, kamo dapiton sa usa ka personal nga interbyu uban sa inyong bishop o presidente sa branch, aron ikonsiderar ang inyong katakus ug kaandam sa pagdawat og rekomend sa pagsulod sa templo. Pagmatinuoron ug salig kaniya nga kamo tabangan. Sa pagkatinuod, kamo ang nagdeterminar sa inyong kaugalingong gibarugan diha sa Ginoo (tan-awa sa D&P 109:24). Kamo ang unang mopirma sa inyong rekomend. Kamo mismo ang nagmatuod sa inyong katakus sa atubangan sa Ginoo.³

Aron mahimong takus wala magpasabut nga kamo hingpit na. Kini nagpasabut nga husto ang tinguha sa inyong kasingkasing, nga kamo

nagsunod sa mga sugo, ug kamo nagtinguha nga molambo matag adlaw.

Pagkat-on gikan sa mga Simbolo

Sa templo, sama sa kasulatan, ang Ginoo nagtudlo gamit ang mga simbolo. Kamo makakita og daghang mga simbolo diha sa kasulatan, sama sa bato, liso, punoan sa kinabuhi, ug pan ug tubig sa sakrament (tan-awa, sama pananglit, 1 Nephi 11; Alma 32; Helaman 5:12). Ang pagbunyag pinaagi sa pagpaunlod nagpasabut og bag-ong kinabuhi, pagkatawo og usab, ug pagkalimpyo (tan-awa sa Mga Taga-Roma 6:3–5). Sa templo kitang tanan nagsul-ob og puti, nag-simbolo sa kaputli, kabalaan, kahayag, ug pagkasama.

Pipila sa mga simbolo diha sa templo alang sa pisikal ug espirituwal. Sama pananglit, ang pagsul-ob sa garment usa ka pisikal nga pahinumdom matag adlaw sa mga pakigsaad diha sa templo ug sa gisaad nga mga panalangin. Kon tahuron ug pasidunggan, ang garment moprotektar kanato gikan sa mga tintasyon ug dili mata-rung nga mga impluwensya.

Ang matag ordinansa sa templo adunay simbolo. “Sa sagrado nga tulumanon, ang usa ka tawo mahimong mahugasan ug madihugan,”⁴ susama sa mga hari ug pari sa karaang Israel nga nangandam sa pag-asumir sa ilang mga posisyon (tan-awa sa 1 Samuel 10:1; 16:13). Ang instruksyon ug mga pakigsaad diha sa endowment nagpasabut nga sininaan o hatagan og dugang gahum ug mga saad gikan sa Dios (tan-awa sa Lucas 24:49). Tingali ang pinakanindot nga simbolo mao ang ordinansa sa pagbugkos, diin ang magtiayon hiusahon sa dili mabugto nga bugkos nga molungtud sa kahangturan.

Ang mga saad sa templo daghan ug halangdon. Kini ang mga “dako

nga kalooy” ug “daghan nga mga panalangin” (3 Nephi 10:18) nga personal nga giandam sa atong Amahan alang kaninyo. Busa pahiyom kon maghunahuna mo kabahin sa templo.

Dili igsapayan sa inyong edad, buhata kon unsay kinahanglanon aron maandam sa pagdawat sa talag-saong mga panalangin nga gitanyag sa inyong Langitnong Amahan alang kaninyo. Salig sa inyong pagbati sa dihang kamo bata pa ug mikanta, “Gusto kong makita ug moadto sa templo. . . . Samtang bata pa mangan-dam ko. Kini katungdanan ko.”⁵ Kini mahitabo usab kaninyo. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. John A. Widtsoe, “Temple Worship,” *Utah Genealogical and Historical Magazine*, Abr. 1921, 91–92.
2. *Pagpangandam sa Pagsulod sa Balaan nga Templo* (booklet, 2002), 1.
3. Tan-awa sa Josue 24:22, 27: “Kamo ang mga saksi batok sa inyong kaugalingon nga kamo nagpili sa Ginoo, sa pag-alagad kaniya. Ug sila miingon, kami mga saksi.” Dayon mikuha si Josue og dakong bato ug gibutang kini ilalum sa encina [oak], nag-ingon, “Kining batoha [sama sa atong perso-nal nga rekomend sa templo] mahimong usa ka saksi batok kanato; kay kini nakadu-ngog sa tanang mga pulong.”
4. *Pagpangandam sa Pagsulod sa Balaan nga Templo*, 1.
5. “I Love to See the Temple,” *Children’s Songbook*, 95.

NGANONG KITA MAGTUKOD OG MGA TEMPLO?

“Kita kinahanglan gayud nga maka-angkon og pipila ka pagsabut ngano nga kita magtukod og mga templo, ug ngano nga ang mga ordinansa gikinahanglan gikan kanato. Human niana kita sa kanunay tudloan ug lamdagan mahitungod sa mga butang nga may espirituhanong bili. Kini moabut sa pagtulun-an human sa lain nga pagtulun-an, lagda human sa lain nga lagda, hangtud kita makaangkon sa kahingpitan sa kahayag ug kahibalo. Kini mahimo nga usa ka gamhanan nga panalipod ngari kanato—ngari sa matag usa kanato sa kaugalingon. . . .

“... Walay buluhaton nga labaw ka espirituhanon nga kadalisah. Walay buluhaton nga atong gibuhay nga naghatag kanato og labaw nga gahum. Walay buluhaton nga nagkinahanglan og labaw ka taas nga sumbanan sa pagkamatarung.

“Ang atong mga kahago diha sa templo nagtabon kanato uban sa taming ug sa pagpanalipod. . . .

“... Kon kita mosulod ngadto sa atong mga pakigsaad sa walay pa-nagana o pangatarungan, ang Ginoo manalipod kanato. Kita makadawat og kadasig igo alang sa mga hagit sa kinabuhi. . . .

“Busa adto ngadto sa templo—adto ug pangayoa ang inyong mga panalangin.”

Pagpangandam sa Pagsulod sa Balaan nga Templo (booklet, 2002), 43.

Pagpangita og Paagi nga **MAKAPASAYLO**

Ni Bonnie Brown

Kitang tanan mag-atubang og panahon nga dunay usa ka tawo nga mobuhat og butang nga makapasakit nato. Usahay bation nato nga imposible nga kalimtan ang kasakit. Apan bisan kon ang pagkasilo grabe, ang Manluluwas nagtudlo nato sa pagpasaylo sa tanang mga tawo. Ang pagpasaylo usa ka lisud nga butang, apan ang paghimo sa mga butang nga makapaduol nato ngadto ni Kristo, atong makita ang kalinaw nga ikahatag sa pagpasaylo. Sa ubos, duha ka batan-ong mga babaye mipakigbahin sa ilang kasinatian sa pagpasaylo sa uban.

Pagpasaylo sa usa ka Higala

Sa dihang si Renee* mibalhin ngadto sa bag-ong eskwelahan sa Belgium, nalipay siya nga nakakita og bag-ong mga higala. Dayon usa ka higala dunay gibuhad nga nakapalisud sa sitwasyon. Mipasabut si Renee:

“Ang akong amiga nga si Nora naghimo og Facebook account ginamit ang pangalan sa laing higala, si Kate. Nagsugod siya sa pagdaot og mga tawo gamit niana nga profile, ug ang tanan miakusar ni Kate nga palaaway. Gani bugal-bugalan ko ni Nora didto sa eskwelahan, hisgutan ang akong relihiyon ug akong personalidad.

Naningskamot ko nga molikay niining mga pag-ataki apan dili ko makahimo, mao nga nagsugod ko sa pagkuyog sa ubang mga tawo.

“Sa dihang mikumpisal si Nora mahitungod sa pike nga profile, ang tanan nasuko kaniya. Gihatagan ko ni Nora og sulat nga nangayo og pasaylo, apan dili ko makapasaylo niya. Naglagot kaayo ko!

“Usa ka adlaw nagbasa ko sa mga kasulatan, ug akong nabasahan ang Doktrina ug mga Pakigsaad 64:9–10: ‘Busa, Ako moingon nganha kaninyo, nga kamo kinahanglan gayud nga mopasaylo sa usag usa; kay siya nga

dili mopasaylo sa iyang igsoon ang iyang mga kalapasan magpabilin nga gipanghimaraut sa atubangan sa Ginoo; kay magpabilin diha kaniya ang dakong sala. Ako, ang Ginoo, mopasaylo kinsa Ako mopasaylo, apan kamo gikinahanglan nga mopasaylo sa tanan nga mga tawo.’

“Diha-diha naghunahuna ko bahin ni Nora. Nasayud ko nga dili saktong mobati nga naglagot pag-ayo. Nag-ampo ko ug nangamuyo sa Langitnong Amahan nga tabangan ko Niya sa pagpasaylo ni Nora. Dili kadto sayon, apan naningkamot ko sa pagbuhar niini. Gisugdan nako pinaagi sa pagpadala niya og mga mensahe nangutana mahitungod sa iyang adlaw, ug usahay mag-istorya mi sa paniudto. Nahibaloan nako nga ang amahan ni Nora namatay upat ka tuig na ang nakalabay. Lisud ang iyang kinabuhi, ug nagtuo siya nga ang tanan wala makagusto niya. Nalipay ko nga wala na masuko kaniya. Si Kate ug ang uban wala makasabut nganong nakapasaylo ko ni Nora, apan nasayud ko unsay akong gibuhat mao ang saktong, ug nasayud ko nga ang Langitnong Amahan mapasigarbuhon nako.”

Nakat-on si Renee nga ang Dios nagsugo nato sa pagpasaylo sa tanan. Pinaagi sa pagsunod niana nga sugo, nakaangkon siya og kalooy ug pagsabut alang ni Nora ug nakahimo sa pagpasaylo sa hingpit.

Pagkaplag og Kalinaw sa Kamatayon sa Akong Igsoong Lalaki

Sa dihang ang igsoong lalaki ni Janet namatay sa aksidente sa sakyanan tungod sa hubog nga drayber ug sa iyang mga sakay niini, nasayud siya nga kinahanglan niyang kuhaon ang kasuko nga iyang gibati, apan wala siya masayud kon unsaon.

“Lisud ang pagsulti unsay nakapasakit nako pag-ayo—ang akong kasuko niining walay hunahuna nga

mga tin-edyer o ang akong sinserong paghandom nga mahibalik ang akong igsoong lalaki. Dili nako maantus ang dakong kahaw-ang sa akong kinabuhi. Nahinumdom ko nga mainitong nag-ampo nga ingon og milungtad og daghang mga oras. Ang ako rang gusto nga mahibalik si Nathan.

“Gibati ko og kalooy sa mga batan-on nga responsable sa kamatayon ni Nathan tungod kay nasayud ko nga mibati sila og grabing pagmahay. Apan mibati usab ako og kasuko ug kasilag. Sayon ra nga basulon nila. Miingon ko sa akong hunahuna nga pasayloon nako kining mga batan-on, apan mobalik gihapon ang akong kasuko kon maghunahuna ko sa aksidente. Kanunay kong mangutana sa akong kaugalingon, ‘Unsaon nako nga makapasaylo sa tinud-anay niini nga mga batan-on, ug unsaon nako pagkahibalo nga ako nakapasaylo na?’

“Human lamang sa daghan kaayong mga pag-ampo, sinsero nga mga pagpuasa, ug daghang pagtuon ug pamalandong nga sa katapusan gibati nako nga tinud-anay na akong nakapasaylo nila. Nahinumdom ko nga namalandong usa ka adlaw niana. Naghunahuna ko, ‘Pasayloon nako sila. Nganong dili ko makapasaylo? Ang tanan masayop, ug kinsa ko nga mohukom? Dili nako masulbad ang bisan unsa kon magsige ko og hunahuna, maong gisalikway nako. Nindot kaayo ang pamati. Kanunay kong naghandom nga makahibalo nga tinud-anay nakong napasaylo ang mga batan-on, ug kini miabut. Dili nako mausab unsay nahitabo ni Nathan, apan makapili ko sa reaksyon sa pagpasaylo ug paghigugma kay sa masuko.”

Nakat-on si Janet nga ang tinud-anay nga pagpasaylo nagkinahanglan og panahon ug paningkamot. Ang Manluluwas miingon, “Paduol ngari kanako ug ako mopaduol nganha

kanimo” (D&P 88:63). Mas nahiduol si Janet ngadto sa Ginoo pinaagi sa pagpuasa, pag-ampo, pagtuon sa kasulatan, ug ubang mga paningkamot. Kon mao usab ang atong buhaton, atong mapulihan ang atong kasuko ug kasakit sa mga pagbati sa kalinaw ug pagpasaylo.

Napuno sa Gugma

Sama ni Janet ug Renee, ang kapasayloan makatabang nato nga mobati og kalooy, pagsabut, ug pailub. Kon kita mopasaylo sa uban, ang Ginoo mopuno nato sa Iyang putli nga gugma ug kita mahimong mas sama Kaniya. ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Utah, USA.

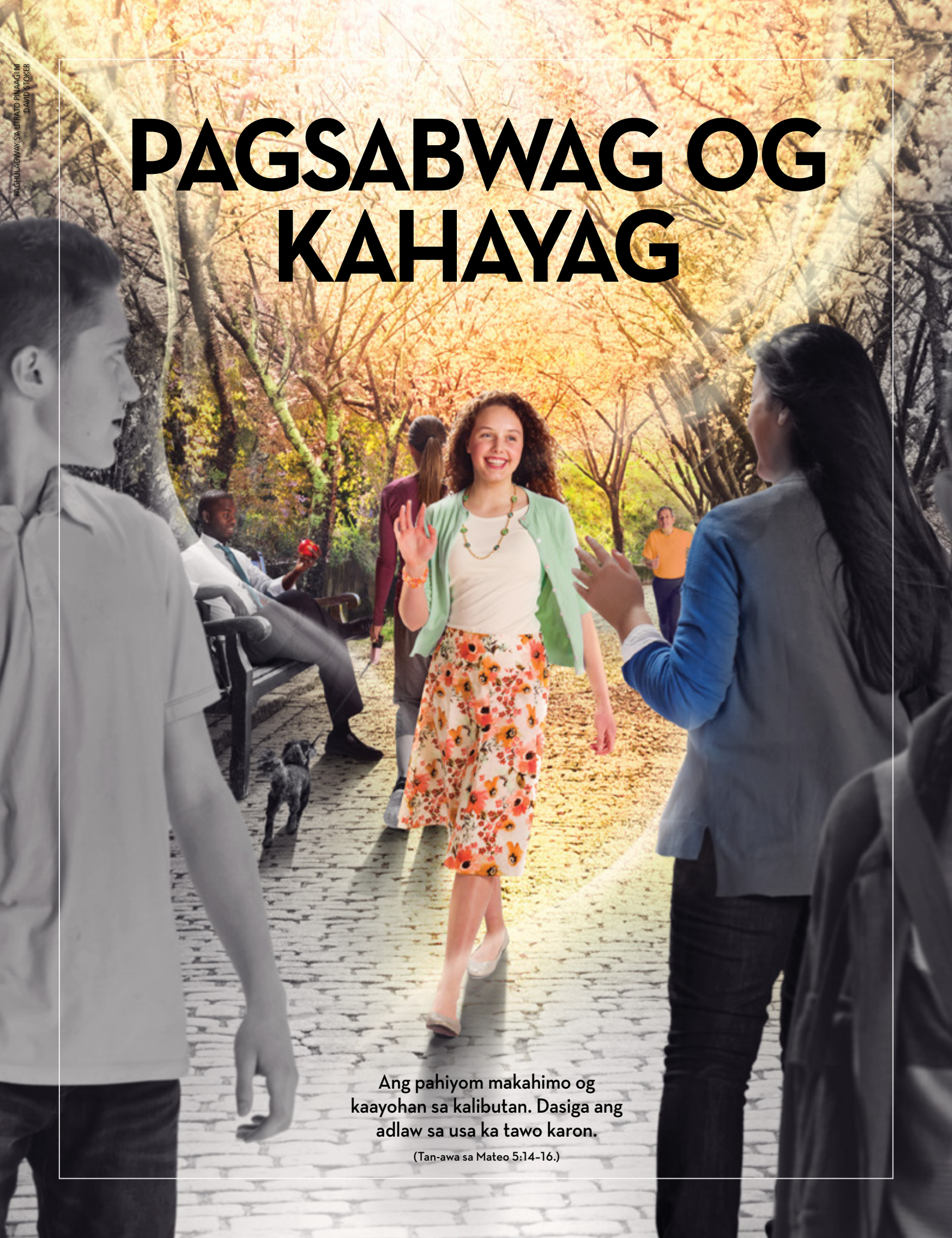
**Ang mga pangalan giusab.*

PUTLI NGA GUGMA

“Ang tiunay nga gugma ni Kristo makawagtang sa kasilag ug kapungot gikan sa atong mga mata, aron kita magtan-aw sa uban sama sa pagtan-aw sa atong Langitnong Amahan kanato: Ingon nga masalaypon ug dili perpekto nga mga mortal kinsa may potensyal ug bili nga lapas sa atong kapasidad sa paghunahuna. Tungod kay gihigugma gayud kita sa Dios, angay usab nga kita mohigugma ug mopasaylo sa usag usa.”

Presidente Dieter F. Uchtdorf, Ikaduhang Magtambag sa Unang Kapangulohan, “Ang Maloloy-on Magadawat og Kalooy,” *Liahona*, Mayo 2012, 76.

A vibrant autumn scene in a park. In the center, a woman with curly hair, wearing a green cardigan, a white top, and a floral skirt, is walking and waving. To her left, a man in a white shirt and tie is sitting on a bench, holding a red apple. A small black dog is walking on the path. To the right, a woman in a blue blazer is walking towards the center. The background is filled with trees with yellow and orange leaves, creating a warm, golden atmosphere. The path is paved with cobblestones.

PAGSABWAG OG KAHAYAG

Ang pahiyom makahimo og
kaayohan sa kalibutan. Dasiga ang
adlaw sa usa ka tawo karon.

(Tan-awa sa Mateo 5:14-16.)

Ang **MUSIKA** sa Akong Kinabuhi

Mihunong ko sa pagtukar og piano tungod kay nahadlok ko nga masayop. Karon duna na koy kahigayunan sa pagbuntog sa akong kahadlok.

Ni Sabrina de Sousa Teixeira

Ang akong damgo sukad sa akong pagkabata mao ang pagtukar sa piano. Sa dihang nag-edad ko og 12 anyos, usa ka minahal nga miyembro sa Simbahan mitudlo nako sa pagtukar. Unya nakadawat ko og regalo nga keyboard gikan sa akong amahan. Bisan pa niana, ang kadasig sa pagtukar nagsugod sa pagkawala tungod kay kulbaan ko kon mosulay sa pagtukar sa sakrament miting. Nakahimo ko og daghang mga sayop, naulaw, ug dili na gusto nga motukar pa. Giingnan nako ang akong kaugalingon nga mosulay lamang ako niini pag-usab human ako makapraktis og maayo ug makatukar nga hapit na maperpekto. Apan nawad-an ko sa kadasig ug gibaligya nako ang akong keyboard ug gitago kini nga talento.

Paglabay sa katuigan, usa ka Dominggo walay makatukar. Ang sister nga motukar sa piano sa among ward mibalhin. Sa dihang akong nakita ang mga miyembro nga nanganta nga walay piano o organ nga nagduyog, gibati nako ang Espiritu nga nag-awhag nako sa pagpakigsulti sa bishop. Miingon ko, “Ok ra ba kon akoy motukar?” Misugot siya.

Human sa katuigan nga naglikay sa piano, akong nabuntog ang akong kahadlok sa paghimo og mga sayop.

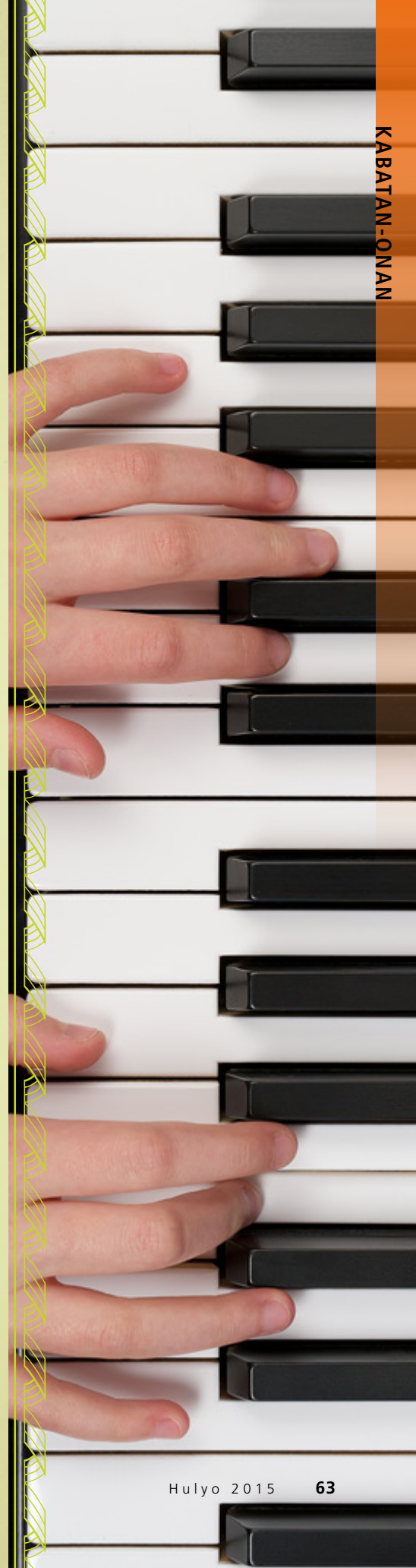
Sa akong kasurprisa, misugod ko sa pagtukar ingon og dili kaayo dugay sukad ako mihunong. Nakahimo ko og mga sayop sa pipila ka mga nota apan dili daghan. Kadto nga kasinatian nakahatag nako og kalig-on sa pagsugyot ngadto sa akong bishop nga ako mopasalig nga motukar matag Dominggo.

Nagpraktis ko matag semana, ug giganahan na usab sa piano. Kon ako magpraktis, bation nako nga kusog ang Espiritu sa akong panimalay. Usahay kon ako motukar, ang mga sakop sa akong pamilya nga nagtrabaho sa balay moapil sa pagkanta. Nagkahiusa kami, nanganta sa samang himno.

Daghang mga miyembro sa ward nakamatikod sa akong kalamboan ug mipahalipay nako. Mapasalamaton ko nga nakasalmot sa pagkaespirituhanon sa mga miting sa akong ward ug mapasalamaton ko nga akong gibalikan ang usa ka talento nga akong gibiyaan.

Nakat-unan nako ang pagpasalamat sa musika sa piano; ang kakalma nga ikahatag niini talagsaon. Manghinaot ko nga sa langit madungog nato kini nga estilo sa musika, ug kinsa ang nasayud, basin ako ang motukar didto sa mga celestial choir! ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Brazil.

Ni Elder
Juan A. Uceda
Sa Seventy

Makig-istorya Ko sa Dios isip usa ka Higala

“Pag-ampo lang; maminaw Siya” (Children’s Songbook, 12).

Sa dihang bata pa ko, maulawon ko kaayo, ug lisud alang Snako ang makighigala. Nag-ampo ko pag-ayo sa Dios sa pagbuntog sa akong mga kahadlok ug kaulaw. Nag-ampo ko Kaniya isip higala. Walay nagtudlo kanako unsaon kini paghimo—nanginahanglan lang gyud ko og tawo nga ikaistorya. Wala koy mga higala, busa nakakaplag ko og usa pinaagi sa pakig-istorya Kaniya.

Dayon akong nahimamat ang mga misyonaryo. Ila ko nga gihatagan og Basahon ni Mormon, ug mi-sugod ko sa pagbasa niini. Sa dihang nagbasa ko sa 3 Nephi 17, nakadayeg gyud ko kon sa unsang paagi gitratar ni Jesus ang gagmayng mga bata ug nag-ampo alang kanila. Ako nasayud nga kini ang hustong paagi sa pag-ampo.

Mihukom ko nga basahon ang tanang kasu-latan kabahin ni Jesukristo nga nag-ampo. Sa Lucas 3:21, human Siya gibunyagan ni Juan, si Jesus nag-ampo ngadto sa Langitnong Amahan ug ang kalangitan nabukas. Sa dihang ako kanang nabasa, nasayud ko nga gusto ko nga mag-ampo sa paagi nga makapabukas sa kalangitan usab.

Usahay bation ko og kakapoy ug dili ganahang mag-ampo. Apan makahinumdom ko kon sa unsang paagi si Jesus nag-ampo. Naningkamot ko nga magmatinuoron ug sinsero sa akong pag-ampo aron ang kalangitan mabuksan usab alang kanako.

Usahay ang akong pag-ampo mubo lang tungod wala koy mahunahunaang pulong nga makapahayag og tarung sa akong kaugalingon. Mobati lang gyud ko, ug moingon, “Ikaw nasayud sa unsay gusto nakong isulti. Palihug tabangi lang ko.”

Usahay kon mag-ampo ko aron sa pagpanalangin sa pagkaon, makahinumdom ko nga bisan niana nga mubong pag-ampo, ang kalangitan mabuksan. Naningkamot ko nga kalimtan ang kalibutan ug makig-istorya sa Langitnong Amahan. Ug sa mapainubsanong paagi, mosulti ko sa mga butang nga gikan sa akong kasingkasing.

Kon mobati ko og kalinaw ug kahupay, nasayud ko nga ang kalangitan nabuksan.

Human gitudloan sa mga misyonaryo ang akong pamilya kabahin sa ebanghelyo, akong inahan, igsoong babaye, ug ako nabunyagan. Apan ang akong amahan, igsoong lalaki, ug lain pang igsoong babaye wala magpamiyembro sa Simbahan. Gusto gyud ko nga ang akong amahan mamiyembro sa Simbahan. Nagpuasa ko, ug matag adlaw nag-ampo ko nga ang akong amahan modawat sa ebanghelyo ug magpabunyag.

Nasayud ko nga kinahanglan ko nga mag-ampo alang sa akong amahan, apan nasayud usab ko nga kinahanglan nakong paabuton ang tubag sa Dios. Usahay Siya mosulti,

“Dili pa, dili pa karon.” Sa katapusan ang akong amahan naminaw ug nakasabut, ug nabunyagan.

Kon ang inyong inahan o amahan dili pa miyembro sa Simbahan, pakig-istorya sa inyong higala—inyong Amahan sa Langit. Pangamuyo Kaniya nga tandugon ang kasingkasing sa inyong inahan o amahan. Pakig-istorya Kaniya sa mapainubsanon ug matinuorong paagi, kinasingkasing. Dayon kalma lang. Siya ang nagkontrolar. Siya nasayud unsaon kini pagbuhat. Siya nakaila sa inyong amahan ug inahan kay kaninyo. Siya nasayud unsaon pagtabang kaniya.

Ayaw og kabalaka. Kamo adunay higala. Kinasingkasing nga mag-ampo, ug ang Langitnong Amahan maminaw kaninyo. Ang kalangitan mabukas. Nakaila Siya kaninyo, ug Siya mopanalangin kaninyo. ■

UNSAY INYONG MAHIMO?

Unsa kaha kon adunay usa ka sakop sa inyong pamilya nga dili miyembro sa Simbahan? O unsa kaha kon ang inyong pamilya wala pa mabugkos diha sa templo? Ania ang lima ka butang nga gibuhad ni Elder Uceda nga mahimo usab ninyong buhaton:

1. Pakig-istorya sa Langitnong Amahan diha sa pag-ampo. Siya inyong higala.
2. Pag-ampo alang sa inyong pamilya.
3. Pagsalig sa Langitnong Amahan. Siya nakaila sa inyong pamilya, ug Siya nasayud unsaon pagtabang kanila.
4. Pagkalma ug ayaw kabalaka. Ang Langitnong Amahan mao ang nagkontrolar.
5. Pagsalig nga ang Langitnong Amahan nakaila kaninyo ug Siya mopanalangin kaninyo.

Kini nga istorya nahitabo niadtong Mayo 1889.

Si Anna Matilda Anderson misikit sa siyang inahan ug igsoong babaye, nga si Ida, ilawom sa itom nga payong. Iyang nasiplatan sa iyang mata, ang tren nga nagsingabut. Mikurog siya. Kini nga tren maoy modala niya gikan sa Sweden ug magsugod ang iyang biyahe ngadto sa Amerika.

“Pagbinuotan ug paminaw ngadto ni Elder Carlson,” mihung-hong ang mama ni Anna sa sinultihan nga Swedish. Gigakos niya ang mga batang babaye. Si Elder Carlson usa ka misyonaryo nga nagserbisyo sa Sweden sulod sa tulo ka tuig, sukad si Anna nag-edad pa og otso. Panahon na niya nga mouli ngadto sa iyang pamilya sa Idaho, sa Estados Unidos.

Sa dihang si Mama nakahukom sa pagpadala nila ni Anna ug Ida ngadto sa Amerika aron makalikay sa pagpanggukod sa Sweden, si Elder Carlson mitanyag nga mobantay kanila. Karon nagbarug siya sa may tren. Gisiin-yasan niya ang duha ka batang babaye nga moduol niya. Hugot nga migakos si Ida sa iyang mama ug milakaw, apan si Anna nagpabilin.

“Gimahal ko ikaw,” miingon si Anna.
“Mingawon ko nimo.”

“Mingawon sad ko nimo. Karon paminaw pag-ayo. Kon ikaw moadto sa usa ka lugar nga dili ka makasabut unsay gisulti sa mga tawo, ayaw kalimot sa pag-ampo sa imong Amahan sa Langit tungod kay *Siya* makasabut nimo.”

Naghunahuna gihapon sa mga pulong sa iyang inahan, misakay si Anna sa tren ug milingkod tupad nila ni Ida ug Elder Carlson. Excited kaayo siya sa iyang unang pagsakay sa tren, apan karon ang bugtong gusto niya mao ang katapusang pagtan-aw sa iyang inahan.

Ang tren taas kaayo aron siya makakita sa mga nawong sa tawo, apan mipahiyom siya sa dihang iyang nakita ang itom nga payong sa iyang mama nga milabaw ibabaw sa pundok sa mga tawo. Nagpahinum-

dom kini niya nga si Mama nagtan-aw.

Sa pagbugwak og daghang aso, ang tren milarga. Sa sinugdanan hinay kining midagan nga si Mama midagan tupad sa tren. Ang itom nga payong mikaway-kaway ni Anna. Apan sa wala madugay ang itom nga payong nawala sa panan-aw. Misandig si Anna sa may

Ang Biyahe ni Anna

Ni Jessica Larsen

Gibase sa usa ka tinuod nga istorya

bintana ug naghunahuna unsay anaa sa umaabut.

Paglabay sa pipila ka semana, si Anna misandig sa bintana sa laing tren. Kini maoy modala niya ngadto sa Siyudad sa Salt Lake, Utah. “Ang Amerika lahi kay sa Sweden, *ja?*” miingon siya ngadto ni Ida.

“*Ja,*” mihung-hong usab si Ida sa sinultihan nga Swedish. “Apan ang Amerika mao na karon ang panimalay, ug kon kita maningkamot pag-ayo, madala usab nato si Mama dinhi.”

Walay igong kwarta aron si Mama makapalit sa iyang kaugalingong tiket. Usa ka pamilya sa Ogden, Utah, ang mibayad sa pamasaha ni Ida ngadto sa Amerika. Si Ida mopuyo uban nila sa ilang uma ug motrabaho aron makabayad nila. Apan si Anna mopuyo uban sa iyang tiya sa Siyudad sa Salt Lake. Ang tiya ni Anna miadto sa Utah pipila ka tuig sa sayo pa, ug si Mama misulat aron sa pagsulti niya nga si Anna umaabut.

Human sa tren, misakay sila og barko sa North Sea ngadto sa Denmark. Dayon milawig sila ngadto sa England ug Ireland sa wala pa motabok sa Atlantic

Ocean ug midunggo sa Siyudad sa New York. Si Anna gidagat sa hapit tibuok 15 ka adlaw nga biyahe. Naulian siya sa pagsakay og tren sa New York paingon sa Utah.

“Ogden, Utah!” sulti sa konduktor. Si Anna wala giha-poy nahibaloan nga Iningles, apan nakaila siya sa ngalan sa siyudad. Naguol siya. Misamot pa ang iyang kaguol sa dihang mibarug si Elder Carlson ug mipunit sa iyang bag ug ni Ida.

“Moadto na mo?” iyang gipangutana ang iyang igsoon.

“Oo,” hinay nga mitubag si Ida. “Ayaw kabalaka, si Tiya tua didto inig kanaog nimo sa Siyudad sa Salt Lake.”

Nagtan-aw si Anna samtang si Ida ug Elder Carlson mihimamat sa iyang pamilya didto sa estasyon. Ilang dad-on si Ida sakay sa tinabunan nga karwahe ngadto sa iyang bag-ong panimalay sa uma ug dayon mobiyahe ngadto sa Idaho. Karon mibati si Anna nga nag-inusara.

Ang tren saba nga nagdagan sa kagabhion hangtud nga mihunong kini sa estasyon sa Siyudad sa Salt Lake. Hapit na motungang gabii. Gikuha ni Anna ang

iyang bag ug mikanaog ngadto sa platform. Ang iyang gikapoy nga mga mata nangita sa iyang tiya.

Apan walay usa nga naghulat niya.

Gibati og kahadlok si Anna. Gitan-aw niya pag-usab ang platform, naglaum nga wala lang siya makakita. Mitan-aw siya pag-ayo sa kangitngit. Naningkamot siya nga makaila sa nawong sa mga tawo pinaagi sa kahayag sa suga. Apan ang iyang tiya wala diha.

Miduol niya ang mga tawo nga wala niya mailhi ug nangutana kaniya. Nagtuo si Anna nga gusto silang mobatang, apan wala siya makasabut unsay ilang gisulti.

Wala gyud siya sukad mobati og sama niini nga kahadlok sa iyang kinabuhi. Bisan sa dihang ang iyang mga kauban sa klase didto sa Sweden mibiay-biay kaniya. Bisan sa dihang nasakit siya sa barko paingon sa New York. Ug bisan gani sa dihang nanamilit siya sa Mama.

Gipiyong ni Anna ang iyang mga mata ug naghunahuna sa mga pulong sa iyang inahan: “Ayaw kalimot sa

pag-ampo sa imong Amahan sa Langit tungod kay *Siya* makasabut nimo.”

Miluhod si Anna sa platform tupad sa iyang malita ug nag-ampo og maayo kay sa iyang pag-ampo sukad sa iyang kinabuhi. Nag-ampo siya nga ang Langitnong Amahan mopadala og tawo nga makasulti og Swedish ug makasabut kaniya.

Sa dihang nahuman siya sa pag-ampo, mihangad siya. Wala gihapoy naghulat kaniya. Apan nakita niya ang pamilyang German nga iyang nailhan gikan sa pagsakay sa tren. Ang inahan misinyas niya sa pagsunod nila. Naghilak gihapon, gikuha ni Anna ang iyang bag ug misunod kanila.

Misunod siya nila hangtud sa habagatang ganghaan sa Temple Square block. Mitan-aw siya sa lugar diin natukod ang matahum nga bag-ong templo. Dayon sa kalit nakadungog si Anna og kusog nga mga lakang sa duol. Usa ka babaye nagdali padulong nila, mitan-aw pag-ayo sa tanang nangabut nga mga milalin. Ang babaye

mitan-aw sa pamilyang German. Dayon mihunong siya diha ni Anna. Sa dihang mitan-aw si Anna, ang babaye mihunong ug mitutok. Mitan-aw usab si Anna, nabalikan sa iyang paglaum.

Nakaila si Anna niya. Ang iya kadtong magtutudlo sa Sunday School nga mianhi sa Utah usa ka tuig pa lang ang nakalabay! Nakaila siya ni Anna.

Gigakos og hugot sa magtutudlo si Anna. Gipahiran niya ang mga luha ni Anna ug mihung-hong sa sinultihan nga Swedish, “Nagsige ko og mata-mata. Mga dagway sa nangabut nga mga milalin misulod sa akong hunahuna. Dili ko makatulog og balik. Naghat ko sa pag-anhi sa templo aron tan-awon kon duna bay akong nailhan.” Iyang gigunitan ang kamot ni Anna ug midala kaniya. “Karon uban nako.”

Nahibaloan ni Anna nga ang iyang tiya ug tiyo mibalhin gikan sa Salt Lake ug wala makadawat sa sulat sa iyang mama. Ang iyang magtutudlo mipadala og sulat nila, ug sila mikuha ni Anna paglabay sa upat ka adlaw. Sa katapusan nadala ra usab ni Ida ug Anna ang ilang Mama didto sa Amerika.

Apan sa pagkakaron, walay usa niana ang importante. Samtang si Anna naglakaw paingon sa balay sa iyang magtutudlo, naghunahuna siya, ang “Langitnong Amahan *mas labaw* pang mitubag sa akong pag-ampo. Nangayo lang ko og tawo nga makasabut nako, ug Iyang gipadala ang usa ka tawo nga akong *kaila*.” ■

Ang tagsulat nagbuyo sa Arizona, USA.

PANGITAA ANG INYONG MGA BAYANI SA PAMILYA

Hangyoo ang inyong mga ginikanan o mga apohan sa pagsulti ninyo og mga istorya mahitungod sa inyong pamilya. Tingali makadiskobre kamo og bayani gikan sa kaagi sa inyong pamilya!

Ang Langitnong Amahan Motubag sa Akong mga Pag-ampo

Ni George R., 9 anyos, New Mexico, USA

Dihay daghang mga higayon nga ang Langitnong Amahan midungog ug mitubag sa akong mga pag-ampo. Ang akong unang mahinumduman niini sa dihang ako nag-edad og kwatro. Nawala ang mga block nga gusto nakong dulaan. Misulod ko sa akong kwarto ug miluhod aron mag-ampo. Gihangyo nako ang Langitnong Amahan sa pagtabang nako sa pagpangita sa akong mga dulaan. Gitubag diha-diha ang akong pag-ampo—nakit-an nako ang mga block sa pikas kwarto.

Usa sa labing importante nga panahon nga akong nasinati nga natubag ang pag-ampo mao ang uban sa akong tibuok pamilya. Pipila ka bulan pagkahuman sa misyon sa akong ig-agaw nga si Christian, nagdrayb siya sa lawom na nga gabii sa dalan sa bukid. Siya ug laing sakyanan nagkabangga. Ang laing drayber

maayo ra, apan ang akong ig-agaw gidala ngadto sa ospital sakay sa helicopter.

Dunay grabeng kadaut sa tibuok kalawasan ni Christian. Na-coma siya, ug ang doktor nagtuo nga dili na siya makamata. Ang among pamilya nakahukom nga magpuasa. Ang akong mga ginikanan, mga igsoong babaye, mga apohan, mga iyaan, mga uyoan, ug ang akong tanang mga ig-agaw nagpuli-puli sa pagpuasa alang ni Christian. Nagpuasa ko panahon sa ting-eskwela. Kinahanglan kong mopasabut sa akong magtutudlo ug mga kauban sa klase nganong wala ko maniudto nianang adlaw. Wala nako panumbalinga nga dili mokaon sulod sa usa ka adlaw tungod kay nagpuasa ko alang sa akong ig-agaw.

Gitubag sa Langitnong Amahan ang among mga pag-ampo, ug si Christian nakamata gikan sa iyang pagka-coma. Wala gihapon siya ma-ulii sa hingpit, apan miarang-arang na siya. Nasayud ko nga dugay pang maulian si Christian. Nag-ampo gihapon mi alang kaniya. Posible ang tanan uban sa tabang sa Langitnong Amahan. ■

PANGUTANA ALANG KANINYO

Unsa nga mga butang nga gikinahanglan ninyo ang tabang? Hinumdumi ang pagpakigsulti sa Langitnong Amahan!

Dali, Sunod Mo Kanako

(Gihimong Yano)

Mga pulong pinaagi ni John Nicholson
Musika ni Samuel McBurney

May pagpaubos ♩ = 69-76

1. "Da - li, su - nod, mo ka - na - ko."
2. "Da - li, su - nod mo ka - na - ko,"
3. I - go lang ba nga ma - sa - yud
4. I - go bang mo - su - nod lang ta

Tu - nob Ni - ya ang sun - don ta,
Sa ma - tu - od, nga nag - si - ga
Nga ki - ta Ni - ya mo - su - nod,
Ni - ya ning ki - na - bu - hi - a,

Pa - a - gi nga mag - hi - u - sa
Ang ya - nong pu - long na - u - sa
Sam - tang na - as ka - lis - da - nan?
Kon ka - ba - la ka wa - la na,

U - ban sa bug - tong A - nak Niya.
Nga a - ron ma - da - sig ki - ta.
Pa - da - yon sa pag - ba - la - an.
Kon sa Dios ma - nu - nu - nod ta.

© 2015 pinaagi sa Intellectual Reserve, Inc. Tanang mga katungod gigahin.

Kini nga kanta mahimong pakopyahan alang sa panagsa nga higayon, dili pangnegosyo nga paggamit sa simbahan o sa panimalay.

Kini nga pahibalo kinahanglang ilakip sa matag kopya nga himoon.

Ang Sambingay sa mga Talanton

Ni Jean Bingham

Si Jesus misaysay og istorya, o sambingay, kabahin sa usa ka tawo kinsa mipahulam og sinsilyo ngadto sa tulo ka tawo kinsa nagtrabaho alang kaniya. Dayon ang tawo mipanaw. Samtang wala siya, ang duha ka tawo nagkugi ug migamit sa ilang sinsilyo aron mas modaghan kini aron ilang ibalik sa tawo. Apan ang usa ka tawo milubong sa iyang sinsilyo kay nahadlok siya nga mawala kini. Sa pagbalik sa tawo, siya mihatag og ganti niadtong nakapadaghan sa sinsilyo nga iyang gipahulam. Apan iyang gikuha ang sinsilyo sa tawo kinsa mitago lang niini. (Tan-awa sa Mateo 25:14–29.)

Sama sa tawo diha sa sambingay, ang Langitnong Amahan mihatag kanatong tanan og butang nga bililhon kaayo—dili mga sinsilyo, apan espesyal nga mga abilidad o mga talento, sama sa pagkanta, pagpakita og gugma, pagdagan, o pagtabang sa uban. Sama sa mga tawo diha sa sambingay, kinahanglan mo nga magkugi aron mapalambo ang inyong mga talento!

Sa unsang paagi kamo makasunod sa mga pagtulun-an ni Jesus pinaagi sa paggamit ug pagpalambo sa inyong mga talento? Kamo mas malipay ug makatabang sa uban kon inyo kining buhaton. ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Utah, USA.

PAGKAT-ON PA OG DUGANG

Ang talento usa ka espesyal nga abilidad, sama sa talento sa pag-drawing. Apan sa panahon ni Jesus, ang pulong nga *talanton* nagpasabut og kantidad sa kwarta nga may dakong bili. Sa unsang paagi kining duha managsama?

Pagplano og pasundayag aron ipakita inyong mga talento.

1. Paambita ang matag miyembro sa pamilya sa pagpakigbahin sa unsay butang nga maayo sila, sama sa pagbasa nga madungog sa tanan, pag-bake og treat, pasundayag sa musika, pagpakatawa, pagbalintong, o pagpakigbahin og malipayong pahiyom.
2. Matag adunay mahuman og paambit sa ilang talento, ang ubang sakop sa pamilya pasultiha og butang nga maayo nga ilang namatikdan niana nga tawo.
3. Alang sa meryenda, sagola ang paboritong prutas sa matag usa aron makahimo og lamiang fruit salad!

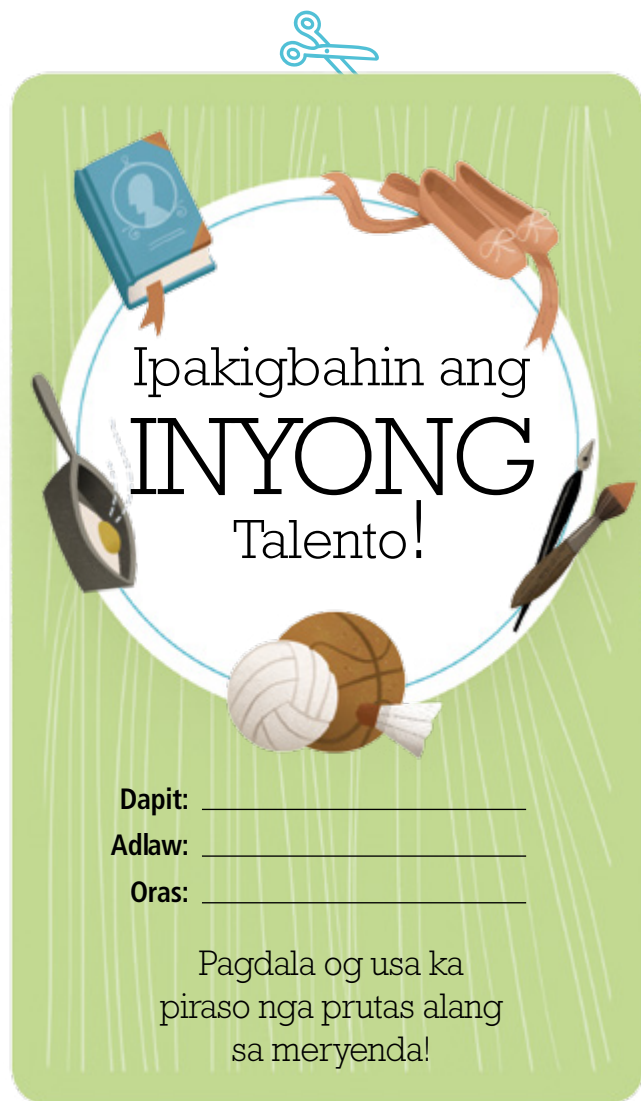
PANAG-ISTORYAHANAY SA PAMILYA

Tabangi ang matag miyembro sa pamilya sa pagpangalan og usa ka talento nga anaa niya. Unsaon ninyo sa pagtinabangay aron molambo ang inyong mga talento? Hisguti kon sa unsang paagi ang inyong mga talento makatabang sa uban ug pagpakita og pasalamat sa inyong Langitnong Amahan. Hagita ang mga sakop sa pamilya sa pag-ila sa mga talento sa usag usa ug matunud-anong dayga kini matag adlaw.

Kanta: " 'Give,' Said the Little Stream" (*Children's Songbook*, 236)

Kasulatan: Doktrina ug mga Pakigsaad 46:11

Video: Adto sa Biblevideos.org aron tan-awon ang "The Parable of the Talents"

Mahimo kamong makaimprinta og dugang mga imbitasyon sa liahona.lds.org.

TIP SA KASULATAN

Ang pagdrama-drama sa istorya sa kasulatan usa ka malipayong paagi nga mas magkat-on niini.

1. Pag-assign og usa ka tawo sa pag-arte og bahin diha sa istorya. Mahimo mong mogamit og yanong mga costume ug props sama sa toalya o dulaan nga kwarta.
2. Pabasaha ang usa ka tawo sa istorya, mohunong matag bersikulo aron makaarte ang naka-assign sa bag-ohay lang nga gibasa.
3. Balika og pagdrama-drama ang istorya aron ang tanan makaapil.

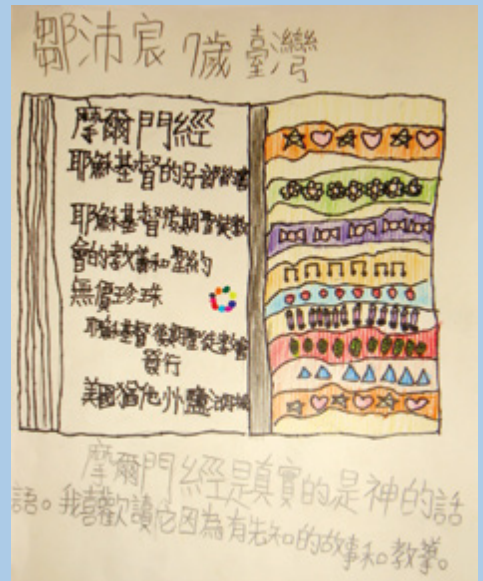
ATONG PAHINA

NAG-AMPO KO ARON MASAYUD UNSAY BUHATON

Sa dihang grade three ko, kami naghimo og salo-salo sa pagsaulog sa katapusan sa tuig. Ang tanan naglinabayay og tubig, nagsyinagitay, ug nagsulti og dili maayong mga pulong. Dili ko komportable sa sitwasyon, busa nag-ampo ko ug ang Espiritu Santo mitabang nako nga mobati nga arang-arang ug masayud unsay buhaton. Mipalayo ko sa tanan ug miadto sa laing kwarto. Mibati ko nga luwas ug mainiton.

Cristina V., edad 11, Uruguay

Ang Basahon ni Mormon tinuod. Kini ang pulong sa Dios. Ganahan ko nga mobasa niini tungod kay kini naghigot og mga istorya ug mga pagtulun-an kabahin sa mga propeta. Z. Pei-chen, edad 7, Taiwan

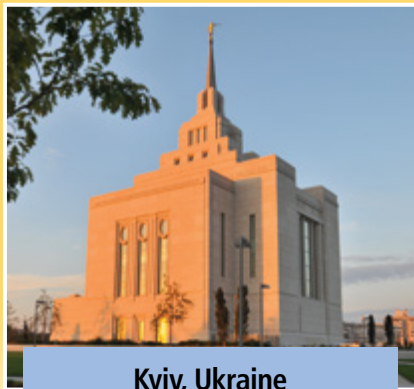
Ganahan ko sa istorya kabahin sa arka ni Noe diha sa Biblia, ug ganahan ko nga mowing, mo-paint, magdula, ug mogahin og panahon uban sa pamilya. Kini ang akong mowing sa Kirtland Temple. Leonardo G., edad 7, Venezuela

Joaquin V., edad 9, California, USA

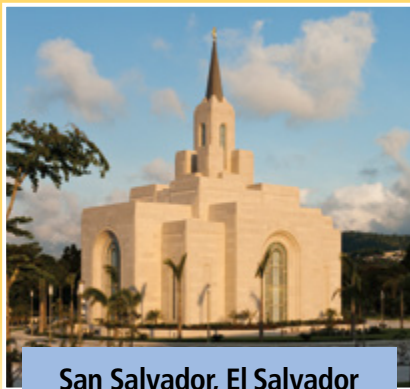
Mga Kard sa Templo

Guntinga kini nga pahina, ipapilit kini sa бага nga papel, ug guntinga ang mga kard.
Adto sa **liahona.lds.org** aron makaprinta og dugang nga mga kopya sa mga kard ug sa pagpangita
og mga kard alang sa ubang mga templo.

Kyiv, Ukraine

Gipahinugod niadtong Agosto 29, 2010,
ni Presidente Thomas S. Monson

San Salvador, El Salvador

Gipahinugod niadtong Agosto 21, 2011,
ni Presidente Henry B. Eyring

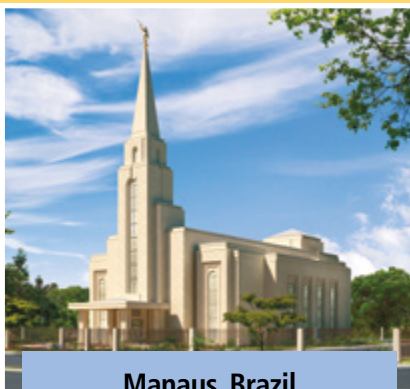
Quetzaltenango, Guatemala

Gipahinugod niadtong
Disyembre 11, 2011,
ni Presidente Dieter F. Uchtdorf

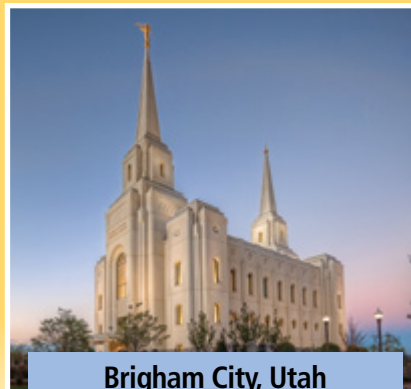
Kansas City Missouri Temple

Gipahinugod niadtong Mayo 6, 2012,
ni Presidente Thomas S. Monson

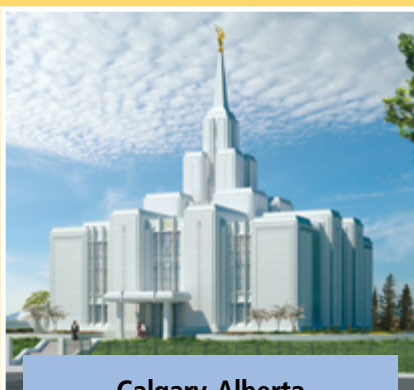
Manaus, Brazil

Gipahinugod niadtong Hunyo 10, 2012,
ni Presidente Dieter F. Uchtdorf

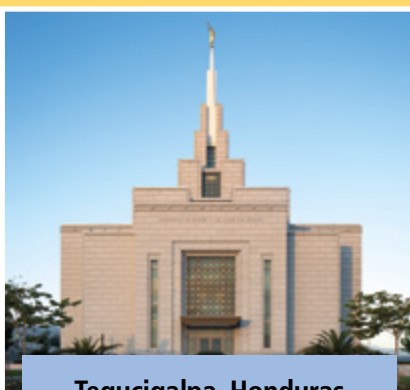
Brigham City, Utah

Gipahinugod niadtong
Septyembre 23, 2012,
ni Presidente Boyd K. Packer

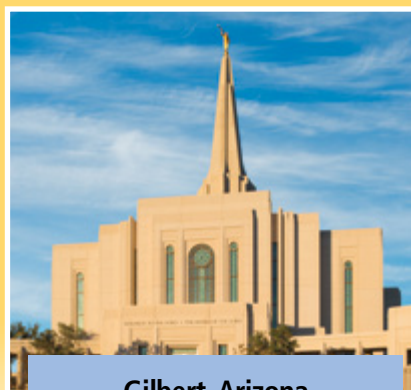
Calgary, Alberta

Gipahinugod niadtong Oktubre 28, 2012,
ni Presidente Thomas S. Monson

Tegucigalpa, Honduras

Gipahinugod niadtong Marso 17, 2013,
ni Presidente Dieter F. Uchtdorf

Gilbert, Arizona

Gipahinugod niadtong Marso 2, 2014,
ni Presidente Thomas S. Monson

Unsay Atong Buhaton SULOD SA TEMPLO?

Ni Carolyn Colton

Ang templo mao ang balay sa Ginoo. Kon mosulod ta, bation nato nga duol sa Langitnong Amahan ug ni Jesukristo. Kita mobati sa Espiritu Santo. Sa templo kita mohimo og sagradong *mga ordinansa*, sama sa bunyag. Kita mohimo og espesyal nga mga saad, o *mga pakigsaad*, uban sa Langitnong Amahan. Makatabang kita niadtong nangamatay nga makaangkon og kahigayunan sa pagdawat sa ebanghelyo. Usa gayud ka espesyal nga adlaw kon kamo mosulod sa unang higayon! ■

BUNYAGANAN

Kon kamo mag-12 anyos, kamo mahimong bunyagan alang sa mga tawo nga namatay nga wala mabunyagi. Ang bunyaganan gipatong sa mga baka nga nagrepresentar sa dose ka tribo sa Israel.

CELESTIAL ROOM

Ang celestial room maanindot! Nagpahinumdom kini nato kon unsa kita ka malinawon ug ka malipayon kon kita makapuyo uban sa Langitnong Amahan ug ni Jesukristo sa umaabut nga panahon.

SEALING ROOM

Sa lawak sama niini, ang mga pamilya mabugkos alang sa kahangturan. Nagpasabut kini nga maghiusa kita sa pagpuyo isip pamilya sa kahangturan—dili lamang niining kinabuhia.

*Kay ang templo mao ang balay sa Dios.
Usa ka dapit sa gugma ug katahum.
Mag-andam ko samtang ako bata pa.
Mao kini ang akong sa-grado nga katungdanan.*

(“Gusto Ko nga Makita ang Templo,” Songbook sa mga Bata, 99.)

Alang sa mga litrato sa mga templo sa tibuok kalibutan bisitaha ang temples.lds.org ug i-klik ang “Gallery.”

Kon kamo mag-12 anyos, mahimo mong makigkita sa inyong bishop aron mokuha og inyong rekomend sa templo. Dayon mahimo na mong moadto sa templo aron mopahigayon og mga bunyag.

ORDINANCE ROOM

Sa mga lawak sama niini, makat-unan nato ang mahitungod sa plano sa Langitnong Amahan alang nato, ug maghimo kita og mga pakigsaad nga maghatag nato og higayon sa pagpuyo uban Kaniya pag-usab. Makat-unan nato ang mahitungod sa Paglalang sa kalibutan, mahitungod ni Adan ug Eva, ug mahitungod ni Jesukristo. Makat-unan usab nato ang mga panalangin nga atong madawat sa sunod nga kinabuhi kon kita magmatinud-anon.

Moadto Ko Didto sa Umaabut nga Adlaw

Ni Mary N., edad 12, Maryland, USA

Sa dihang hapit nako mag-12 anyos, naghinam-hinam ko nga moadto sa templo. Ang akong pamilya ug ako naghisgot kon unsay bation kon maanaa sa sulod niini, ug nagtan-aw ko sa mga litrato sa sulod sa templo usab.

Mga pipila ka semana sa wala pa ko mohimo og mga bunyag diha sa templo, ang akong pamilya adunay espesyal nga family home evening. Kami naminaw sa talagsaong mga istorya kabahin sa among mga katigulangan ug nasayran asa sila nagpuyo ug sa unsang paagi sila nagkinabuhi. Gani akong nasayran nga ang akong lolo sa sungkod naigo sa kilat ug naluwas! Pipila sa akong mga katigulangan gikan sa England, busa ang akong gagmayng igsoon nga mga lalaki ug ako nag-kolor sa mga litrato sa bandila sa England. Mibati ko nga nasumpay sa akong mga katigulangan.

Ang templo nindot kaayo sa sulod sama sa gawas. Ang tanan buotan, ug adunay mainiton ug malinawong diwa didto. Lahi kini kaysa akong nabati sukad. Ang tanan ingon og hingpit gyud. Ang akong tiya nagdala og mga ngalan sa paryente kinsa wala pa

mabunyagi. Samtang kami nagpa-abut, ang akong mama ug tiya ug ako naghunahuna unsay panagway niining mga babaye sa dihang nagpuyo sila sa kalibutan mga 300 ka tuig na ang milabay. Espesyal kadto nga gibunyagan ko sa akong papa alang kanila.

Nagtan-aw sa tanan nga nakaputi, mibati ko nga napalibutan sa mga anghel. Ang templo mora og langit dinhi sa yuta. ■

5 KA TIP ALANG SA INYONG UNANG PAGBISITA SA TEMPLO

Pakig-istorya sa usa ka ginikanan o magtutudlo kon unsay mapaabut didto.

Pagtan-aw og mga litrato sa mga kwarto sa sulod sa templo.

Pakigsabut sa inyong bishop aron magkuha og rekomend. Siya maghisgot kaninyo kabahin sa inyong pagpamatuod ug sa pagsunod sa mga kasuguan.

Pagpakisayud kabahin sa inyong katigulangan. Kon mahimo, pangita og katigulangan nga mahimo kamo nga mabunyagan alang nila! Bisitaha ang [FamilySearch.org](https://www.familysearch.org) aron mas masayud.

Pag-ampo nga ang Espiritu Santo magabuban kaninyo. Dayon tagamtama ang inyong unang pagbisita sa templo!

**Ni Elder
Neil L. Andersen**

Sa Korum sa
Napulog Duha ka
mga Apostoles

*Ang mga sakop sa
Korum sa Napulog
Duha ka mga Apostoles
gitawag nga mga linain
nga saksi ni Jesukristo.*

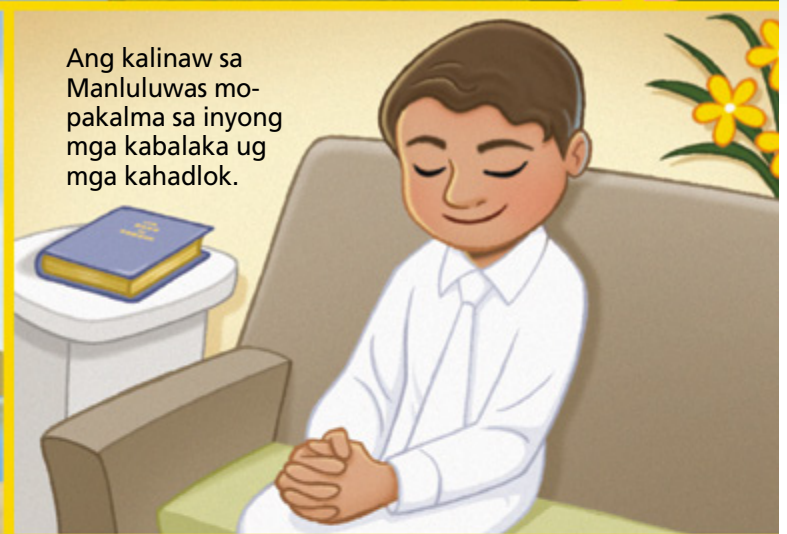
Unsay akong bation kon mosulod sa templo?

Makat-on kamo mahitungod sa Pagkalalang sa kalibutan.

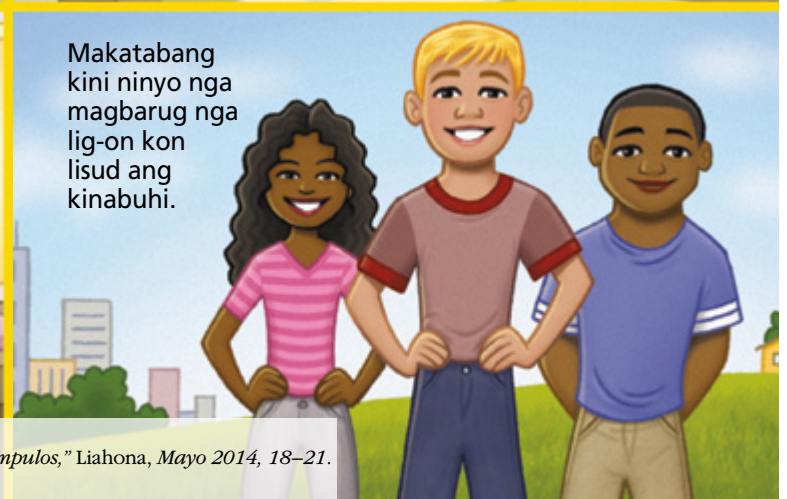
Makat-on kamo
mahitungod sa
atong Manluluwas,
si Jesukristo.

Ang kalinaw sa
Manluluwas mo-
pakalma sa inyong
mga kabalaka ug
mga kahadlok.

Makabaton
kamo og pagbati
sa pagkabalaan.

Makatabang
kini ninyo nga
magbarug nga
lig-on kon
lisud ang
kinabuhi.

**Ni Presidente
James E. Faust
(1920–2007)**

Ikaduhang
Magtatambag sa
Unang Kapangulohan

KABAHIN SA NATING KARNERO UG KARNERO

*Ang akong gamayng higala nahadlok
sa unos, ug ako makadungog niini nga
nag-bahihi.*

Sa dihang bata pa ko kaayo, ang akong papa nakakita og nating karnero nga nag-inusara diha sa desyerto. Ang pundok sa karnero kon asa anaa ang inahan niini nakalakaw na, ug ang nating karnero nabuwag sa inahan, ug ang magbalantay sa karnero wala masayud nga kini nawala. Tungod dili kini maluwas nga mag-inusara sa desyerto, gikuha kini sa akong papa ug gidala sa balay. Kon pasagdan ang nating karnero didto moresulta sa siguradong kamatayon, kini mahimong kan-on sa mga coyote o pinaagi sa kagutom tungod kay bata pa kini kaayo og nagkinahanglan og gatas. Pipila sa mga magbalantay sa karnero motawag niini og mga “bummer.” Gihatag sa akong amahan ang nating karnero ngari nako ug ako nahimong magbalantay sa karnero.

Sulod sa pipila ka semana akong pabugnawon ang gatas sa baka diha sa biberon ug ipainom sa nating karnero. Kami nahimong suod nga

higala. Akong siyang tawagon og Nigh—kon ngano, nakalimot na ko. Kini misugod sa pagtubo. Ang akong nating karnero ug ako magdula sa may nataran. Usahay manghigda mi sa kasagbutan ug akong ipahimutang akong ulo sa humok ug delana nga bahin niini ug motan-aw sa asul nga kalangitan ug sa puti nga balurong panganod. Wala nako itangkal ang nating karnero ma-adlaw. Dili kini molayas. Sa wala madugay kini nakat-on sa pagkaon og sagbut. Matawag nako ang akong nating karnero bisan asa nga dapit sa nataran pinaagi sa pag-sunod kutob sa akong mahimo ang pag-bahihi niini: *Baa. Baa.*

Usa ka gabii adunay kusog nga unos. Nakalimot ko sa pagbutang sa akong nating karnero sa kamalig nga angay unta nakong buhaton. Natulog nako. Ang akong gamayng higala nahadlok sa unos, ug ako makadungog

niini nga nag-bahihi. Kahibalo ko nga angay nakong tabangan ang akong binuhi, apan buot ko nga magpabiling luwas, komportable, ug uga diha sa akong higdaanan. Wala ko mobangon nga angay unta nakong buhaton. Pagkaugma akong nakit-an ang akong nati nga karnero nga patay na. Usa ka iro ang nakadungog sa pagbahihi niini ug gipatay kini. Nasagmuyo ko pag-ayo. Dili ko maayo nga magbalantay sa karnero nga gisalig sa akong papa ngari kanako. Ang akong amahan miingon, “Anak, dili ba tikaw masaligan sa pag-atiman bisan sa usa lang ka nating karnero?” Ang gisulti sa akong amahan mas nakapasakit nako kaysa pagkawala sa akong delanang higala. Nakahukom ko nianang adlaw, isip batang lalaki, nga dili na nako ibaliwala pag-usab ang akong pag-atiman isip magbalantay sa karnero kon maanaa ko niana nga posisyon pag-usab. . . .

Human sa sobra sa saysyenta ka tuig, madungog pa gihapon nako ang bahihi, nahadlok nga paghilak sa nating karnero panahon sa akong pagkabata nga wala nako ayoha pagbantay nga mao unta ang akong angay gibuhat. Nahinumdom usab ko sa mahigugmaong pagbadlong sa akong amahan: “Anak, dili ba tikaw masaligan sa pag-atiman bisan sa usa lang ka nating karnero?” Kon kita dili maayong mga magbalantay sa karnero, naghunahuna ko kon unsay atong bation diha sa kahangturan. ■

Gikan sa James E. Faust, “Responsibilities of Shepherds,” Ensign, Mayo, 1995, 46, 48.

MGA IDEYA

Ang pamilyang Rasolo sa Madagascar mao ang mga pioneer sa ilang komunidad.

Unsa kaha kon ako walay mga katigulangan nga pioneer?

“Gimahal ug gipasidunggan ko ang hugot nga pagtuo ug kaisug niadtong unang mga pioneer sa Simbahan. Ang akong kaugalingon nga mga katigulangan namuyo sa tabok sa dakong dagat nianang panahona. Walay usa nga nauban niadtong kinsa mipuyo sa Nauvoo o Winter Quarters, ug walay usa ang mihimo og pagbiyahe tabok sa mga kapatagan. Apan isip usa ka miyembro sa Simbahan, gangkon nako uban sa pasalamat ug garbo niining kabilin sa pioneer nga isip akong kaugalingon.

“Uban sa ingon nga kalipay, gangkon nako ang mga kabilin karon nga modernong panahon nga mga pioneer sa Simbahan kinsa nagpuyo sa matag nasud ug kinsang kaugalingong mga istorya sa paglahutay, hugot nga pagtuo, ug sakripisyo nagdugang og mahi-mayaong bag-o nga mga bersikulo sa mahinungdanon nga mga koro sa ulahing adlaw nga awit sa pagdayeg sa gingharian sa Dios.”

Presidente Dieter F. Uchtdorf, Ikaduhang Magtatambag sa Unang Kapangulohan, “Tinuhoan sa Atong Amahan,” *Liahona*, Mayo 2008, 70.

Anaa Usab Niini nga Isyu

PARA SA MGA YOUNG ADULT

PUNO SA KINABUHI UG KALAGSIK

Ania ang usa ka gawi nga inyong masugdan aron makaangkon og mas maayong panglawas, mas maayong kalagsik, ug mas dakong inspirasyon.

p. 42

PARA SA MGA KABATAN-ONAN

p. 52

ANDAM NA BA NGA MODAWAT SA **MELCHIZEDEK PRIESTHOOD?**

Kini nga mga pagtulun-an gikan sa mga lider sa Simbahan makatabang ninyo nga mas makasabut unsa gayud ang gipasabut sa panumpa ug pakig-saad sa priesthood.

PARA SA MGA BATA

Ang Biyahe ni Anna

Sa dihang si Anna nanaog sa tren diha sa Amerika, nag-inusara siya ug walay makasabut sa iyang sinultihan. Apan nakahinumdom siya sa pahinumdom sa iyang inahan nga ang Langitnong Amahan maminaw kanunay ug makasabut sa atong mga pag-ampo.

p. 66